

# Z działalności BFG

## ANALIZA SYTUACJI W SEKTORZE BANKOWYM WG STANU NA 31 GRUDNIA 2005 R.

### I. SYNTEZA

W 2005 r. **sytuacja w sektorze bankowym<sup>1)</sup> była stabilna i poprawiła się** w porównaniu z rokiem poprzednim.

W analizowanym okresie liczba banków krajowych zmniejszyła się o 9, a w sektorze banków spółdzielczych doszło do połączenia 8 banków. Na koniec 2005 r. 17 krajowych banków komercyjnych stosowało MSR/MSSF<sup>2)</sup>. Udział tych banków w sumie bilansowej krajowego sektora bankowego wyniósł 72,94%.

Niniejsza analiza została przygotowana w oparciu o zaudytowane sprawozdania finansowe. W analizowanej zbiorowości banków komercyjnych nie uwzględniono 7 oddziałów instytucji kredytowych, które nie są objęte polskim systemem gwarantowania depozytów. Na koniec 2005 r. udział tych oddziałów w sumie bilansowej netto sektora bankowego<sup>3)</sup> wyniósł 0,88%, zaś udział w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych stanowił 0,39% sektora.

Do **najważniejszych wydarzeń** w 2005 r. należy zaliczyć:

- istotną poprawę wyników finansowych,
- dynamiczny rozwój akcji kredytowej,
- wyhamowanie spadkowej tendencji depozytów gospodarstw domowych,
- utrzymanie marży odsetkowej na stabilnym poziomie (m.in. dzięki wprowadzeniu ESP),
- wdrożenie przez znaczną część banków MSR/MSSF,

<sup>1)</sup> Stosowane w niniejszej analizie pojęcia: „sektor banków komercyjnych” dotyczy krajowych banków komercyjnych, a pojęcie „sektor bankowy” obejmuje krajowy sektor bankowy.

<sup>2)</sup> Ponadto Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych SA był w trakcie wprowadzania MSR/MSSF.

<sup>3)</sup> Dla celów tego wyliczenia pojęcie „sektor bankowy” dotyczy: krajowych banków komercyjnych, banków spółdzielczych i oddziałów instytucji kredytowych.

- osiągnięcie przez banki spółdzielcze wymaganych ustawowo progów kapitałowych; w przypadku 6 banków, które nie osiągnęły samodzielnie II progu kapitałowego, określony został sposób rozwiązania problemu.

### 1. Ocena sytuacji w sektorze bankowym

Poprawa kondycji sektora bankowego, w tym wypracowanie najwyższych wyników finansowych od początku transformacji, była możliwa dzięki korzystnej sytuacji gospodarczej, rosnącemu zainteresowaniu kredytami bankowymi zarówno ze strony klientów indywidualnych (głównie kredyty mieszkaniowe), jak i przedsiębiorstw, a także dzięki korzystnym rozwiązaniom regulacyjnym, które weszły w życie rok wcześniej. Zwiększeniu zainteresowania uzyskaniem kredytu sprzyjały m.in. obniżające się stopy procentowe.

W 2005 r. tempo wzrostu **produktu krajowego brutto (PKB)** wyniosło 3,5% wobec 5,3% w roku poprzednim (wyjątkowo dobrym dla gospodarki ze względu na efekt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej). Głównym czynnikiem pobudzającym dynamikę gospodarki był eksport, a w ostatnim kwartale roku popyt krajowy, w tym szczególnie inwestycyjny.

Najszybciej rozwijającymi się sektorami gospodarki były **produkcja budowlano-montażowa i produkcja przemysłowa**. Wzrost obu sektorów wyniósł odpowiednio: 5,0% i 3,8%.

Pomimo aprecjacji złotego względem euro, nadal utrzymywał się wysoki **przyrost eksportu** (obroty liczone w euro). Większa dynamika eksportu (19,6%) niż importu (14,1%) wpłynęła na zmniejszenie deficytu w wymianie handlowej z zagranicą. Na koniec 2005 r. kurs euro wynosił 3,8598 zł (spadek w ciągu roku o 22 grosze), a kurs dolara amerykańskiego 3,2613 zł (wzrost w ciągu roku o 25 groszy).

Na wciąż trudnym **rynku pracy** nastąpiła poprawa sytuacji – wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 1,9% wobec spadku o 0,8% rok wcześniej. Stopa bezrobocia zmniejszyła się z 19,4% w styczniu do 17,6% w grudniu.

W 2005 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie inflacji. Spadek cen żywności i paliw wpłynął na obniżenie **wskaźnika cen i towarów konsumpcyjnych** (w ujęciu rok do roku) z 3,7% w styczniu do 0,7% w grudniu. Średnioroczny poziom inflacji zmniejszył się zatem z 3,5% w 2004 r. do 2,1%, tj. poniżej przyjętego przez Radę Polityki Pieniężnej celu inflacyjnego. Spadek inflacji wpłynął na wzrost przeciętnego wynagrodzenia realnego brutto w całej gospodarce z 0,7% w poprzednim roku do 2,6%.

Biorąc pod uwagę niską dynamikę inflacji oraz prognozowany brak ryzyka dla przyszłego jej poziomu, Rada Polityki Pieniężnej w 2005 r. pięciokrotnie obniżała podstawowe stopy procentowe. W efekcie tych zmian **stopa referencyjna** zmniejszyła się z 6,5% do 4,5%, a **stopa redyskonta weksli** z 7,0% do 4,75%.

Oceniając wpływ sytuacji makroekonomicznej na kondycję finansową zarówno sektora przedsiębiorstw, jak i osób prywatnych, można stwierdzić, iż występują przesłanki do dalszego wzrostu aktywności banków, przejawiającej się zarówno we wzroście akcji kredytowej szczególnie w przypadku gospodarstw domowych, jak i bazy depozytowej, zwłaszcza w przypadku przedsiębiorstw.

**Suma bilansowa netto** sektora bankowego wyniosła na koniec grudnia 2005 r. 581 208 758 tys. zł i wzrosła w porównaniu z końcem 2004 r. o 8,59%, przy czym w II półroczu przyrost sumy bilansowej wyniósł 2,71%. Sektor banków spółdzielczych rozwijał się bardziej dynamicznie (w 2005 r. jego suma bilansowa wzrosła o 18,10%), m.in. dzięki zwiększeniu obrotów w rezultacie absorpcji środków unijnych. Przyczyniło się to do zwiększenia udziału banków spółdzielczych w aktywach sektora bankowego o prawie 0,5 p.p. do 5,83%.

**Po stronie pasywów** na zwiększenie sumy bilansowej netto wpłynęły zobowiązania wobec trzech obsługiwanych sektorów (finansowego, niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych), jak również wzrost zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych i operacji sprzedaży z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Największa zmiana kwotowa wynikała z przyrostu zobowiązań wobec sektora niefinansowego.

**Po stronie aktywów** spośród pozycji o istotnym udziale, najbardziej dynamicznie wzrosła w 2005 r. wartość papierów wartościowych (o 15,26%) oraz należności od sektora finansowego (o 14,47%) i od sektora niefinansowego (o 9,42%).

Wartość **zobowiązań pozabilansowych netto** wyniosła na koniec 2005 r. 1 882 110 266 tys. zł, co oznacza przyrost w porównaniu z 2004 r. o 10,09%. Wśród zobowiązań pozabilansowych największy udział miały transakcje instrumentami pochodnymi, które jednocześnie wykazały największy wzrost w analizowanym okresie.

**Wynik finansowy brutto** sektora bankowego wyniósł w 2005 r. 10 903 179 tys. zł, co oznacza 39,06% wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. Dynamika zysku brutto była znacznie wyższa w sektorze banków komercyjnych (41,70%) niż w sektorze banków spółdzielczych (6,39%).

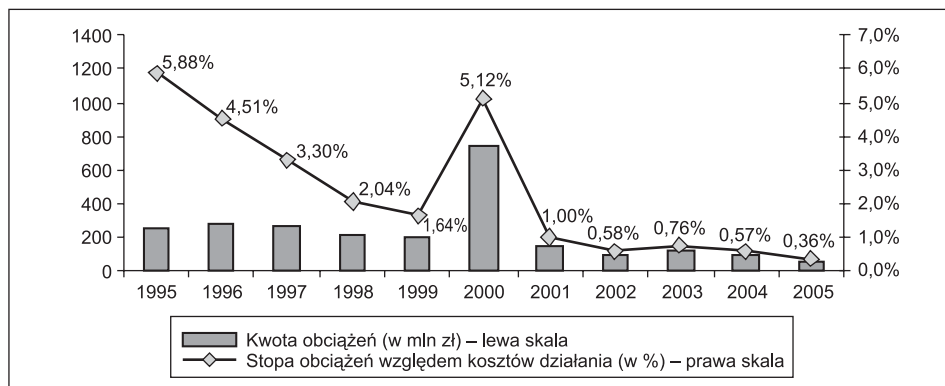
Podobnie korzystnie kształtowała się sytuacja w przypadku zysku netto, który wyniósł na koniec 2005 r. 9 092 254 tys. zł (wzrost o 28,48%). Wzrost zysku netto w sektorze banków komercyjnych był o 22,45 p.p. wyższy niż w sektorze banków spółdzielczych i wyniósł 29,99%. Niższy przyrost zysku netto niż brutto wynikał z wyeliminowania w wyniku zastosowania MSR/MSSF udziału w zyskach jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności.

**Wynik działalności bankowej** wzrósł w 2005 r. w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,70%, zaś **wynik działalności operacyjnej** o 37,17%.

**Koszty działania** wzrosły o 5,90%, w tym o 6,62% w sektorze banków spółdzielczych. W 2005 r. sektor nie poniósł kosztów związanych z wypłatą środków gwarantowanych. W latach 1995–2005 kwota obciążeń banków zmniejszała się za wyjątkiem roku 2000, w którym upadł Bank Staropolski SA. **Wpłaty banków na rzecz BFG** z tytułu opłat rocznych stanowiły w 2005 r. 0,36% kosztów działania.

Dzięki wypracowaniu wyższych niż rok wcześniej wyników finansowych wzrosły w sektorze bankowym podstawowe **wskaźniki efektywności** (ROA, ROE, rentowność obrotu). Takie same tendencje wystąpiły w sektorze banków komercyjnych, natomiast w sektorze banków spółdzielczych pogorszyły się wskaźniki ROA i ROE. Wraz ze wzrostem kosztów działania w sektorze bankowym pogorszył się wskaźnik obciążenia wyniku działalności bankowej o 0,94 p.p. (do 55,42%) zaś w sektorze banków spółdzielczych nastąpiło jego pogorszenie o 0,67 p.p. do 66,65%.

**Wykres 1. Kwota (w mln zł) obciążeń banków z tytułu wypłat środków gwarantowanych i opłat rocznych w latach 1995–2005 w odniesieniu do kosztów działania (w %)**



Źródło: Dane NBP i BFG, opracowanie własne.

**Jakość należności** poprawiła się w 2005 r. W przypadku należności ogółem sektora bankowego (bez odsetek) poprawa wskaźnika jakości wyniosła 2,64 p.p. do 7,40%. W największym stopniu poprawie uległa jakość należności od sektora niefinansowego – o 3,74 p.p. do 10,98%. Jakość należności w sektorze banków spółdzielczych kształtowała się na poziomie 3,12%. **Jakość zobowiązań pozabilansowych** poprawiła się o niespełna 2 p.p. i na koniec 2005 r. nieznacznie przekroczyła wartość 1%. Dzięki opisanym powyżej zmianom obniżyło się **obciążenie wyniku działalności bankowej saldem rezerw** o 3,09 p.p. do 5,05% (w sektorze banków spółdzielczych o 0,87 p.p. do 2,63%).

**Współczynnik wypłacalności** na koniec 2005 r. wyniósł 14,59% (spadek o 0,87 p.p. w porównaniu z rokiem poprzednim). Było to rezultatem bardziej dynamicznego wzrostu wymogów kapitałowych (14,46%, głównie z tytułu ryzyka kredytowego) niż funduszy własnych (6,81%). Jeden bank spółdzielczy wykazywał współczynnik wypłacalności niższy niż ustawowe minimum. Współczynnik wypłacalności w przedziale od 8% do 10% wykazały 2 banki komercyjne i 11 banków spółdzielczych.

**Reasumując**, w 2005 r. dzięki korzystnej sytuacji makroekonomicznej i wzrostowi zainteresowania kredytami, sytuacja ekonomiczno-finansowa sektora bankowego uległa dalszej poprawie, szczególnie w sferze efektywności działania i jakości należności. Wypłacalność sektora bankowego, choć niższa niż rok wcześniej, kształtowała się na bezpiecznym poziomie, gwarantującym efektywne zagospodarowanie kapitałów własnych i możliwości dalszego rozwoju.

W 2006 r. główne wyzwania dla sektora bankowego będą wynikały z konieczności zakończenia przygotowań do wdrożenia rozwiązań Bazylei II, a dodatkowo wśród banków spółdzielczych z przygotowań do osiągnięcia kolejnego progu kapitałowego w wysokości 1 mln euro (2007 r.).

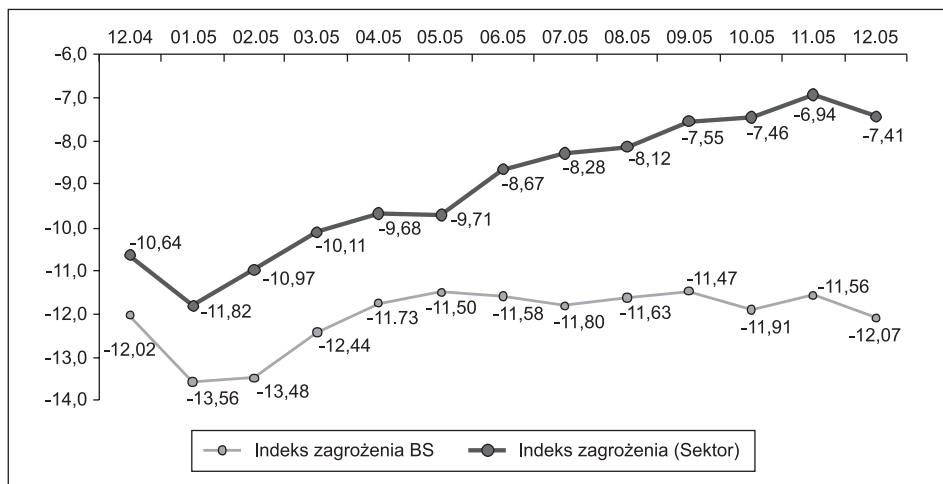
## 2. Ocena zagrożeń w sektorze bankowym

### 2.1. Indeks zagrożenia

W porównaniu z 2004 r. wartość **indeksu zagrożenia**<sup>4)</sup> (wykres 2) poprawiła się o 3,23 punktu do -7,41, na co wpłynęły zmiany zaistniałe w sektorze banków komercyjnych, gdzie indeks zagrożenia poprawił się o 3,54 punktu do -6,99 punktu. W sektorze banków spółdzielczych indeks zagrożenia poprawił się jedynie o 0,05 punktu, osiągając poziom -12,07 punktu.

W 2005 r. zwiększyła się rozpiętość pomiędzy indeksem zagrożenia banków komercyjnych i banków spółdzielczych na skutek znacznej poprawy indeksu zagrożenia w pierwszym z wymienionych sektorów. Na koniec 2004 r. różnica pomiędzy indeksami dla obu sektorów wyniosła 1,49 p.p., zaś na koniec 2005 r. wzrosła do 5,08 p.p.

**Wykres 2. Indeks zagrożenia w sektorze bankowym oraz w sektorze banków spółdzielczych<sup>5)</sup> w okresie grudzień 2004 r.–grudzień 2005 r.**



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

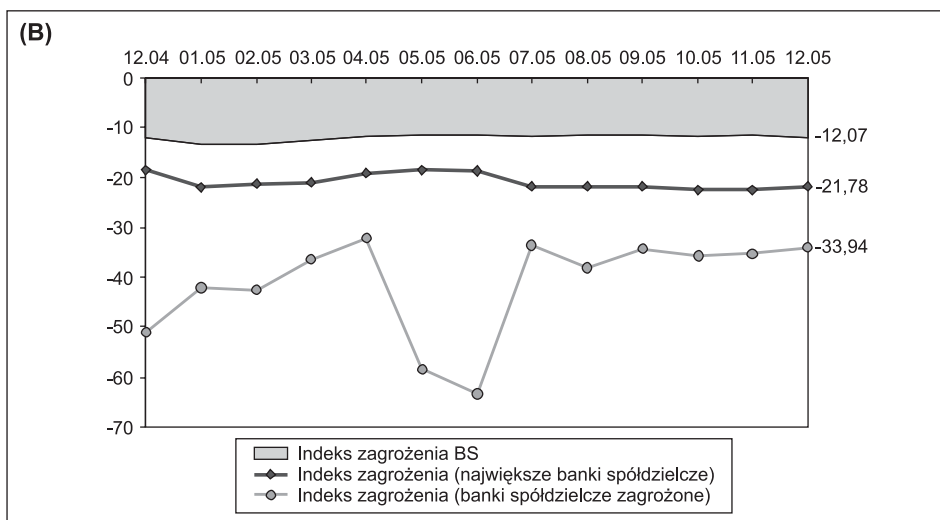
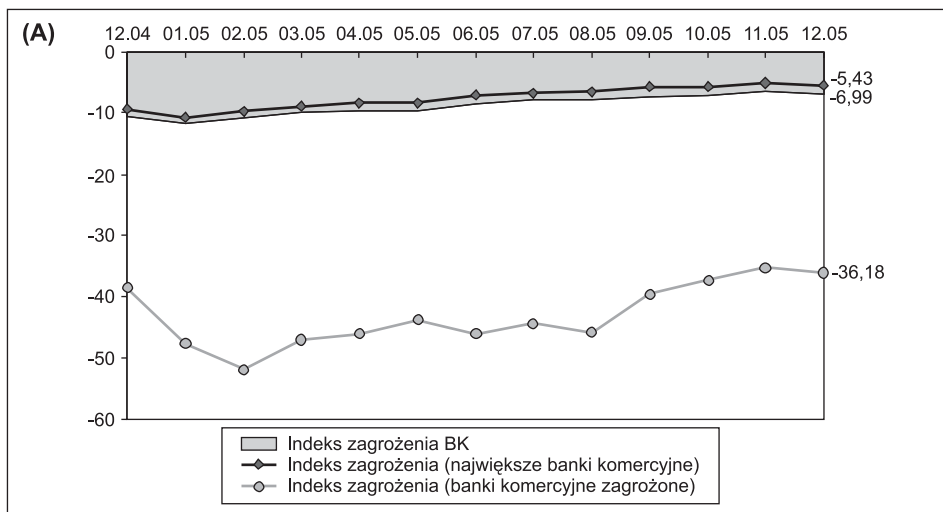
Na wykresie 3 przedstawiono indeksy zagrożenia dla sektora banków komercyjnych, **największych banków** komercyjnych oraz **zagrożonych banków** komer-

<sup>4)</sup> Konstrukcję i interpretację indeksu zagrożenia przedstawiono w oddzielnych opracowaniach opublikowanych w poprzednich wydaniach „Bezpiecznego Banku”.

<sup>5)</sup> Ze względu na to, że sektor banków komercyjnych posiada ponad 90% udziału w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych, poziom indeksu dla sektora bankowego jest niemal identyczny jak dla sektora banków komercyjnych, z tego powodu na wykresie nie zamieszczono oddzielnie banków komercyjnych.

## Bezpieczny Bank

**Wykresy 3 i 4. Indeks zagrożenia dla sektora, 10 największych banków\* i banków o bardzo wysokim i wysokim zagrożeniu w okresie grudzień 2004 r.–grudzień 2005 r. (A) – BK, (B) – BS**



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

\* W przypadku banków komercyjnych – uwzględniono w nim banki, których udział w depozytach sektora banków komercyjnych przekraczał 2%. Na koniec poszczególnych kwartałów ich liczba wahała się między 10 a 11. W przypadku banków spółdzielczych – uwzględniono w nim banki, których udział w depozytach sektora spółdzielczego przekraczał 0,75%. Na koniec poszczególnych kwartałów ich liczba wahała się między 8 a 10.

## Z działalności BFG

cyjnych, tj. zaliczonych do grupy wysokiego bądź bardzo wysokiego zagrożenia. Wykres 4 prezentuje analogiczne dane dla banków spółdzielczych.

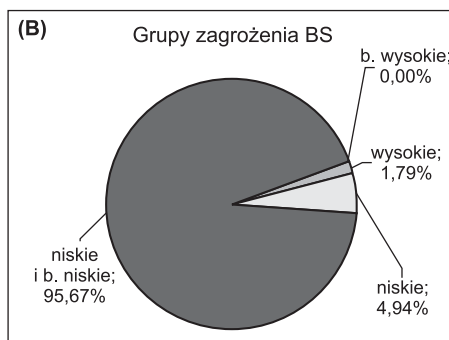
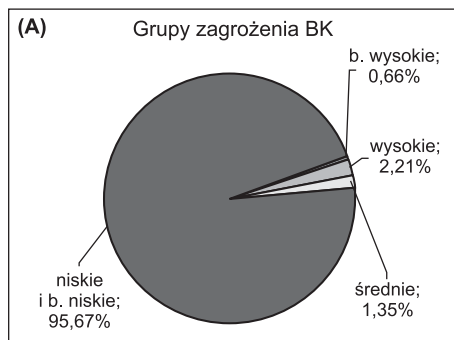
Sytuacja ekonomiczno-finansowa **największych banków komercyjnych** (ponad 80% udział w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych), kształtujących bezpieczeństwo systemowe, była lepsza niż przeciętnie w sektorze banków komercyjnych. Na koniec 2005 r. indeks zagrożenia dla tych banków wyniósł -5,43 punktu i w porównaniu z końcem grudnia 2004 r. poprawił się o 3,92 punktu (tj. o 0,38 punktu więcej niż sektor banków komercyjnych).

W przypadku **zagrożonych banków komercyjnych** (2,12% udziału w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych) wartość indeksu wyniosła na koniec 2005 r. -36,18 punktu i w porównaniu z 2004 r. poprawiła się o 2,24 punktu.

Sytuacja ekonomiczno-finansowa **największych banków spółdzielczych** (na koniec 2005 r. 11,88% udział w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych sektora banków spółdzielczych) była gorsza niż średnio w sektorze banków spółdzielczych. Indeks dla tej grupy wyniósł na koniec 2005 r. -21,78 punktu (pogorszenie o 3,42 p.p.). W 2005 r., m.in. wskutek pogorszenia sytuacji finansowej jednego banku, który przejął bank będący w złej sytuacji finansowej, zwiększyła się rozpiętość pomiędzy indeksem zagrożenia dla tych banków a indeksem sektora banków spółdzielczych – z 6,34 p.p. na koniec 2004 r. do -9,71 p.p. na koniec 2005 r.

W przypadku **banków zagrożonych z sektora banków spółdzielczych** (1,65% udziału w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych sektora banków spółdzielczych) wartość indeksu wyniosła na koniec 2005 r. -33,94 punktu i w porównaniu z 2004 r. poprawiła się o 17,13 punktu. Kształtowanie się indeksu banków zagrożonych w 2005 r. determinowały 2 banki. Ujawnienie ich złej sytuacji finansowej wpłynęło na spadek indeksu zagrożenia, zaś ich przejęcie przez inne banki spółdzielcze – na jego poprawę w II półroczu 2005 r.

### Wykresy 5 i 6<sup>6)</sup>. Udział banków wg grup zagrożenia w sumie bilansowej netto według stanu na 31.12.2005 r. (A) – BK, (B) – BS



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

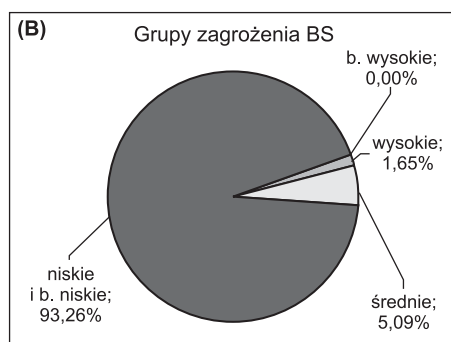
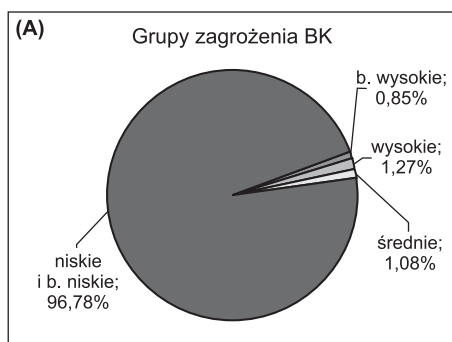
<sup>6)</sup> Literą (A) oznaczono lewy wykres, literą (B) – prawy wykres.



Udział banków komercyjnych zakwalifikowanych jako banki o bardzo wysokim i wysokim zagrożeniu wyniósł łącznie w sumie bilansowej netto sektora bankowego 2,87%, natomiast udział banków z grupy o bardzo wysokim zagrożeniu 0,66%. Wymienione relacje w sektorze komercyjnymi i spółdzielczym prezentują wykresy 5 i 6.

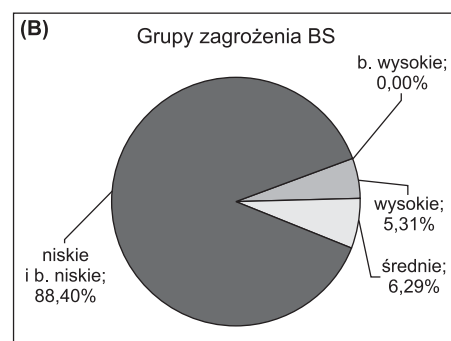
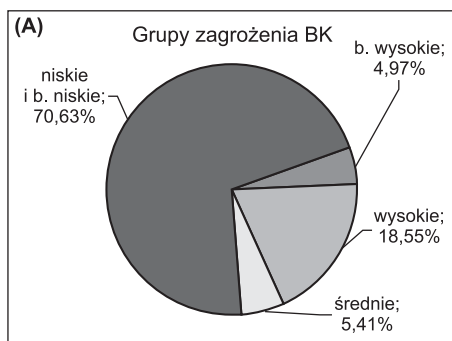
Udział banków komercyjnych zakwalifikowanych jako banki o bardzo wysokim i wysokim zagrożeniu wyniósł łącznie w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych sektora bankowego 2,12%, w tym udział banków z grupy o bardzo wysokim zagrożeniu 0,85%. Wymienione relacje w sektorze komercyjnymi i spółdzielczym prezentują poniższe wykresy 7 i 8.

**Wykresy 7 i 8. Udział banków wg grup zagrożenia w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych według stanu na 31.12.2005 r. (A) – BK, (B) – BS**



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

**Wykresy 9 i 10. Udział banków wg grup zagrożenia w stracie skumulowanej netto według stanu na 31.12.2005 r. (A) – BK, (B) – BS**



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.



Udział banków komercyjnych w grupie bardzo wysokiego i wysokiego zagrożenia w stracie skumulowanej netto sektora bankowego wyniósł 23,52%, w tym banków o bardzo wysokim zagrożeniu 4,97%. Wymienione relacje w sektorze komercyjnymi i spółdzielczym prezentują wykresy 9 i 10.

W przypadku obu sektorów wysoki udział banków o bardzo niskim i niskim zagrożeniu wynikał z odniesienia przede wszystkim skutków wyceny aktywów i zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej na wynik z lat ubiegłych. W sektorze banków komercyjnych wysoki udział banków z tych samych grup zagrożenia związany był dodatkowo z wdrożeniem przez część banków MSR/MSSF.

### 2.2. Macierze zagrożeń

W oparciu o stosowany w BFG system monitorowania<sup>7)</sup> dokonano oceny sytuacji poszczególnych banków. Każdemu bankowi przypisano rating, na który składa się ocena czynników sprawozdawczych (A–D) i pozasprawozdawczych (I–IV). Na podstawie ratingów zbudowano macierz zagrożeń i zaklasyfikowano banki do jednej z pięciu grup: o bardzo wysokim, wysokim, średnim, niskim lub bardzo niskim zagrożeniu<sup>8)</sup>.

Według stanu na 31 grudnia 2005 r. większość banków komercyjnych objętych systemem monitorowania znajdowało się w grupie bardzo niskiego i niskiego zagrożenia (odpowiednio 58,18% i 23,64%). Do grupy o średnim zagrożeniu zakwalifikowano 5,45% banków, a do grupy wysokiego i bardzo wysokiego zagrożenia odpowiednio: 7,27% i 5,46%. Ponadto w sektorze banków spółdzielczych ok. 98% wszystkich banków znajdowało się w grupie bardzo niskiego i niskiego zagrożenia.

Na koniec 2005 r. w porównaniu z końcem 2004 r. 64,81% wszystkich banków komercyjnych oraz 82,82% wszystkich banków spółdzielczych nie zmieniło klasyfikacji do grup zagrożenia. Do niższych grup zagrożenia przekwalifikowano 18,52% banków komercyjnych i 7,31% banków spółdzielczych. Pogorszenie, tj. przeklasyfikowanie do wyższej grupy zagrożenia, miało miejsce w 16,67% banków komercyjnych i 9,86% banków spółdzielczych.

W tabelach 1 i 2 zaprezentowano zmiany na macierzach migracji dla banków komercyjnych i spółdzielczych w poszczególnych grupach zagrożenia.

W 2005 r. w poszczególnych grupach zagrożenia zaobserwowano więcej zmian pozytywnych niż negatywnych. W sektorze banków komercyjnych 33,33% banków klasyfikowanych na koniec 2004 r. do grupy wysokiego zagrożenia, zostało przeklasyfikowanych na koniec 2005 r. do grupy bardzo niskiego zagrożenia. Ponadto 44,44% banków kwalifikowanych uprzednio do grupy średniego zagrożenia znalazło się w grupie niskiego bądź bardzo niskiego zagrożenia.

---

<sup>7)</sup> System monitorowania BFG został zaprezentowany m.in. w artykule pod tytułem „Ocena sytuacji finansowej sektora bankowego w 2004 r. (na podstawie danych audytowanych) w świetle analizy BFG”, *Bezpieczny Bank* 4(29) 2005.

<sup>8)</sup> Należy podkreślić, że macierz zagrożeń prezentuje klasyfikację banków wg indywidualnych ratingów i nie uwzględnia ryzyka systemowego związanego z ich działalnością.

## Bezpieczny Bank

**Tabela 1. Macierz migracji dla banków komercyjnych za okres od 31.12.2004 r. do 31.12.2005 r.**

Zagrożenie – stan na 31.12.2004 r.	Zmiany zagrożenia od 31.12.2004 do 31.12.2005 na:				
	bardzo niskie	niskie	średnie	wysokie	bardzo wysokie
<b>bardzo niskie</b>	83,33%	16,67%			
<b>niskie</b>	40,00%	50,00%	10,00%		
<b>średnie</b>	11,11%	33,33%	22,22%	11,11%	22,22%
<b>wysokie</b>	33,33%			66,67%	
<b>bardzo wysokie</b>				50,00%	50,00%

Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

**Tabela 2. Macierz migracji dla banków spółdzielczych za okres od 31.12.2004 r. do 31.12.2005 r.**

Zagrożenie – stan na 31.12.2004 r.	Zmiany zagrożenia od 31.12.2004 do 31.12.2005 na:				
	bardzo niskie	niskie	średnie	wysokie	bardzo wysokie
<b>bardzo niskie</b>	89,18%	10,20%	0,61%		
<b>niskie</b>	40,79%	55,26%	2,63%	1,32%	
<b>średnie</b>	9,52%	42,86%	38,10%	9,52%	
<b>wysokie</b>	100,00%				
<b>bardzo wysokie</b>					

Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

W 2005 r. również w grupie banków spółdzielczych zanotowano większą liczbę zmian pozytywnych niż negatywnych. Banki klasyfikowane na koniec 2004 r. do grupy wysokiego zagrożenia zostały zakwalifikowane do grupy bardzo niskiego zagrożenia. W grupie średniego zagrożenia 38,10% banków nie zmieniło klasyfikacji, odpowiednio: 42,86% i 9,52% przeklasyfikowano do niskiego i bardzo niskiego zagrożenia, a jedynie 9,52% banków tej grupy pogorszyło rating.



W czerwcu 2005 r. zostały po raz pierwszy zaprezentowane sprawozdania finansowe zgodnie z nowymi zasadami rachunkowości, w układzie określonym przez NBP. W przypadku wielu analizowanych wielkości miało miejsce zakłócenie porównywalności danych (wykorzystywane szeregi czasowe sprowadzono do porównywalności). Wśród wprowadzonych zmian podstawowe znaczenie dla poziomu analizowanych wielkości w 2005 r. miało:

---

## Z działalności BFG

---

1. Zaprezentowanie po raz pierwszy w sprawozdawczości banków, zarówno stosujących polskie (PSR), jak i międzynarodowe (MSR/MSSF) standardy rachunkowości, wyceny wartości bilansowych według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej – przekłada się na wielkości w ramach pozycji bilansowych i wynikowych;
2. Zastosowanie MSR/MSSF przez 13 krajowych banków komercyjnych, których udział w sumie bilansowej krajowego sektora bankowego wyniósł na półrocze 2005 r. ponad 65%, spowodowało zaburzenie porównywalności danych w niektórych pozycjach bilansu i rachunku zysków i strat:
  - banki stosujące MSR/MSSF nie uwzględniają udziału w wynikach spółek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności. Banki te mają możliwość zaliczenia statystycznie określonej części odsetek od ekspozycji zagrożonych utratą wartości do przychodów. W MSR/MSSF odmiennie traktowana jest kwestia klasyfikacji i wyceny wartości niematerialnych, wartość firmy nie podlega amortyzacji i może być zmniejszana w wyniku odpisu z tytułu utraty wartości;
  - w MSR/MSSF odmiennie traktuje się kwestię definicji, wyceny i prezentacji rzeczowych aktywów trwałych – podstawowa różnica polega na wyodrębnieniu z danego aktywa części składowych (komponentów), które podlegają oddzielnej amortyzacji. Poza tym w wartości początkowej aktywa rzeczowego uwzględnia się szacunkową kwotę ewentualnego przyszłego demontażu. Znaczące różnice dotyczą także tworzenia rezerw i odpisów na należności zagrożone utratą wartości. Banki stosujące MSR/MSSF nie klasyfikują należności i nie tworzą rezerw celowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2003 r., ale wyliczają odpis na utratę wartości należności, przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie.
3. Przedstawienie po raz pierwszy w sprawozdawczości przez banki nowych zasad wyliczania funduszy własnych, wynikających ze zmiany art. 127 Prawa Bankowego. Sprawozdania *webis* za okres: styczeń – maj br. nie uwzględniały tych zmian. Od 1 stycznia 2005 r. do funduszy uzupełniających jest zaliczany w całości fundusz z aktualizacji wyceny. Dodatkowo banki, po spełnieniu określonych warunków, mogą zaliczać do funduszy podstawowych zysk w trakcie zatwierdzania i zysk bieżący netto.
4. Zaburzenie porównywalności instrumentów pochodnych ze względu na zmianę arkuszy sprawozdawczych. Po raz pierwszy w grupie instrumentów pochodnych zostały wyodrębnione kredytowe instrumenty pochodne, natomiast nie są raportowane terminowe operacje wymiany, które w strukturze operacji pozabilansowych miały znaczący udział.



W części II analizy przedstawiona jest ocena ogólnej sytuacji w sektorze bankowym wraz z analizą otoczenia. W części III i IV zaprezentowano pogłębioną analizę sytuacji odpowiednio w sektorze banków komercyjnych i spółdzielczych.

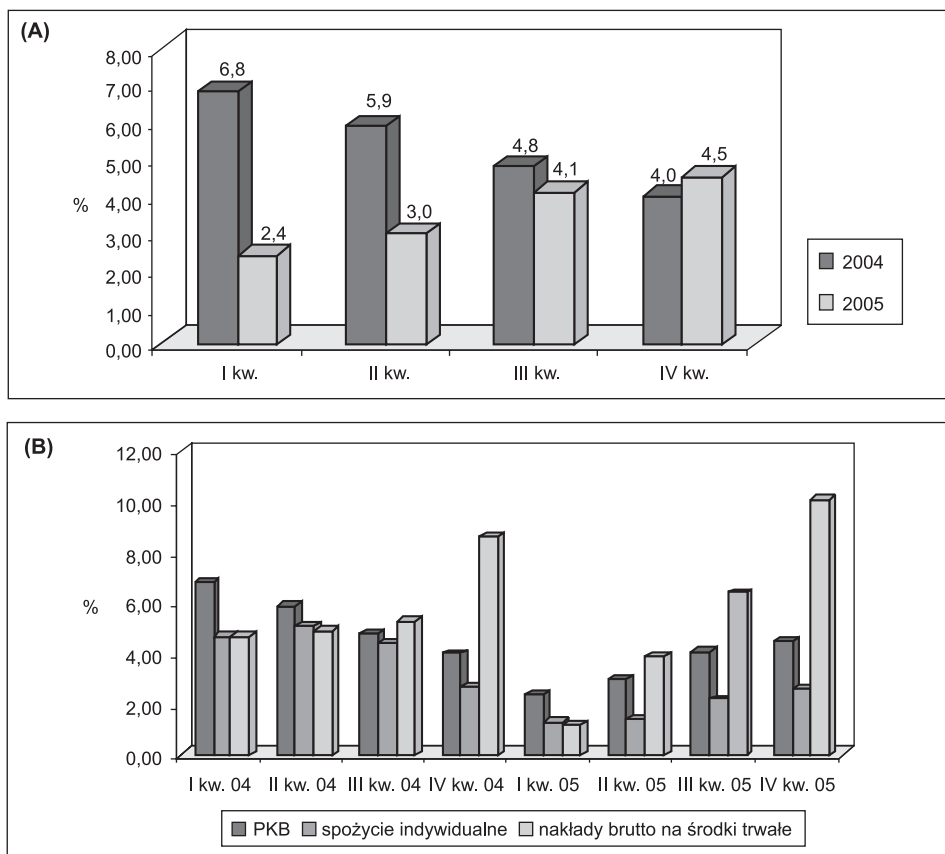
## II. ANALIZA OGÓLNA SYTUACJI W SEKTORZE BANKOWYM

### 1. Otoczenie sektora bankowego

#### 1.1. Sytuacja w gospodarce

**Gospodarka w 2005 roku** W 2005 r.: gospodarka rozwijała się w tempie 3,5% w warunkach malejącej i bardzo niskiej inflacji; głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego był nadal eksport; wzrosło znaczenie popytu krajowego, w tym zwłaszcza inwestycyjnego; pojawiły się pozytywne tendencje na rynku pracy.

**Wykresy 11 i 12. Zmiany PKB (A) oraz spożycia indywidualnego i nakładów brutto na środki trwałe w latach 2004–2005 (B)**



Źródło: Dane GUS, opracowanie własne.

## Z działalności BFG

W 2005 r. **przyrost realny produktu krajowego brutto (PKB)** był niższy w porównaniu do poprzedniego roku i wyniósł **3,5%** (rok wcześniej **5,3%**), ale z kwartału na kwartał gospodarka rozwijała się coraz dynamiczniej. W I kwartale tempo wzrostu wyniosło 2,4%, w II 3,0%, w III 4,1%, a w IV 4,5%.

Podobnie jak w poprzednim roku, w pierwszych trzech kwartałach 2005 r. głównym czynnikiem wzrostu gospodarki był **popyt zewnętrzny**. Natomiast w IV kwartale o wzroście gospodarczym zadecydował przede wszystkim popyt krajowy.

Pomimo umacniania się złotego wobec euro (szczególnie w drugiej połowie roku), dynamika eksportu utrzymała się na wysokim poziomie. W 2005 r. wartość polskiego **eksportu** liczona w euro zwiększyła się o **19,6%** (do 71 423,5 mln EUR), a **importu** o **14,1%** (do 81 169,7 mln EUR) w ujęciu rok do roku. Przewaga dynamiki eksportu nad importem wpłynęła na poprawę salda obrotów bieżących.

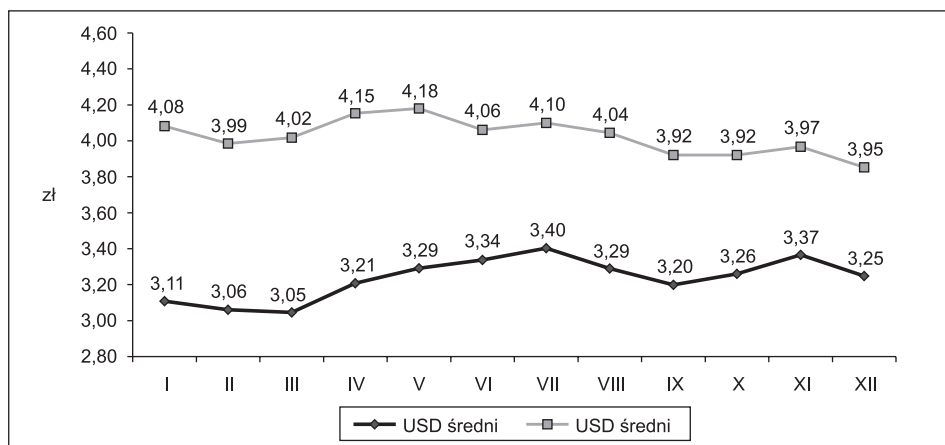
Wzrost eksportu na poziomie zbliżonym do wyjątkowo dobrego 2004 r. może świadczyć o tym, że dzięki obniżce kosztów i poprawie wydajności pracy polskie przedsiębiorstwa utrwaliły swoją pozycję na rynkach zagranicznych, szczególnie europejskich.

*Produkt krajowy brutto*

*Główne czynniki wzrostu*

*Popyt zewnętrzny*

**Wykres 13. Średni miesięczny kurs dolara amerykańskiego i euro w 2005 r.**



Źródło: www.nbp.pl, opracowanie własne.

W 2005 r. **kurs złotego wobec euro umocnił się**, natomiast względem dolara amerykańskiego osłabił. Na 31 grudnia 2005 r. **kurs złotego względem euro** wyniósł 3,8598, a względem dolara 3,2613.

Tempo wzrostu **popytu krajowego** w 2005 r. wyniosło **1,9%** wobec 5,9% rok wcześniej. W pierwszych trzech kwartałach roku

*Kurs złotego względem euro i dolara*

*Popyt krajowy*

było ono słabsze niż tempo wzrostu PKB (w I kwartale wzrost o 1,1%, w II spadek o 0,5%, w III wzrost o 1,6%). Dopiero w IV kwartale tempo wzrostu popytu krajowego było wyższe niż tempo wzrostu PKB i wyniosło 5,0%. Najbardziej dynamicznym składnikiem popytu krajowego był **popyt inwestycyjny**.

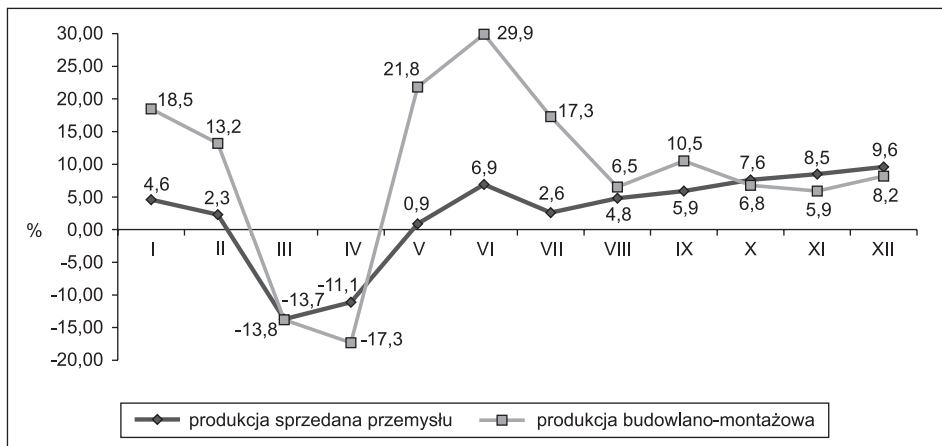
**Popyt inwestycyjny**

W 2005 r. tempo wzrostu **nakładów brutto na środki trwałe** kształtowało się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego i wyniosło **6,5%**. W kolejnych kwartałach następowało jego przyspieszenie: z 1,2% w I kwartale, 3,9% w II, 6,4% w III do 10,1% w IV.

**Popyt konsumpcyjny**

W 2005 r. **spożycie ogółem** wzrosło o **2,4%** (w 2004 r. o 3,9%), w tym **spożycie indywidualne** o **1,8%** (rok wcześniej o 4,3%). Dynamika spożycia indywidualnego zwiększyła się z 1,3% w I kwartale do 2,6% w IV.

**Wykres 14. Zmiany produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej w 2005 r.**



Źródło: Dane GUS, opracowanie własne.

**Produkcja budowlano-montażowa**

W 2005 r. najszybciej rozwijającym się sektorem gospodarki była **produkcja budowlano-montażowa**. Jej wzrost w stosunku do roku poprzedniego wyniósł **5,0%** (rok wcześniej 1,8%). Ceny, po jakich sprzedawane były wyroby produkcji budowlano-montażowej, zwiększyły się o 3,1% (w 2004 r. o 2,5%).

**Produkcja przemysłowa**

**Produkcja sprzedana przemysłu** zwiększyła się o **3,8%** w stosunku do roku poprzedniego (12,6% w 2004 r., w którym o tak dużej dynamice zdecydował tzw. efekt akcesyjny). Poziom produkcji poprawił się w 19 spośród 29 działach przemysłu. W przedsiębiorstwach przemysłowych **wydajność pracy**<sup>9)</sup> wzrosła o 2,9% (rok

<sup>9)</sup> Mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego.

## Z działalności BFG

wcześniej o 13,0%), przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia o 1,1%.

Ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły w 2005 r. – w porównaniu z rokiem poprzednim – o 0,7% (wobec 7,0% w 2004 r.).

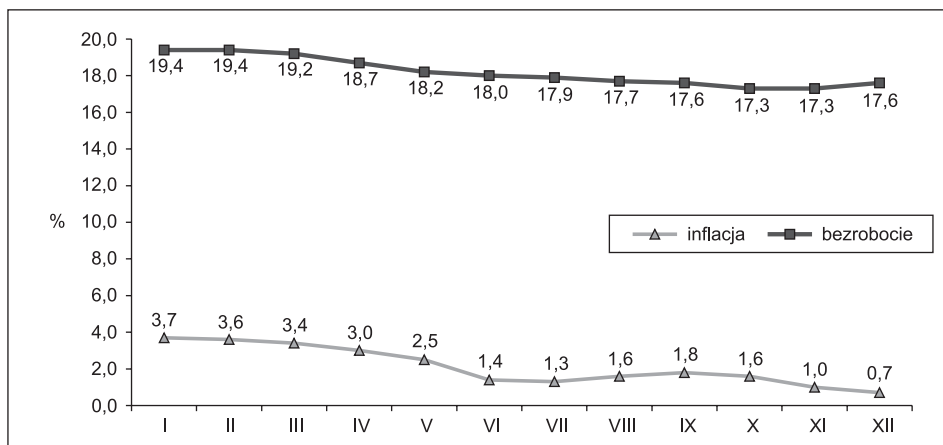
W 2005 r. w porównaniu do bardzo dobrego dla przedsiębiorstw 2004 r. nastąpiło pogorszenie ich podstawowych **wskaźników ekonomiczno-finansowych**. **Rentowność obrotu brutto** wyniosła **4,9%** (wobec 6,0% w 2004 r.), a **rentowność obrotu netto** **3,9%** (rok wcześniej 4,9%). **Relacja straty netto do zysku netto** pogorszyła się z **12,2%** do **18,6%**.

*Wyniki finansowe przedsiębiorstw*

W 2005 r. globalna **produkcja rolnicza** zmniejszyła się – w porównaniu do bardzo dobrego pod tym względem roku 2004 – o **2,1%**. Decydujący wpływ na tę zmianę miał wynikający ze słabszych zbiorów spadek produkcji roślinnej o 9,1% (w 2004 r. wzrost o 16,8%). Jednocześnie produkcja zwierzęca zwiększyła się o 5,8% (w 2004 r. spadek o 2,7%). W przeciwieństwie do roku poprzedniego, pogorszyła się relacja cen produktów rolnych sprzedawanych do cen towarów i usług nabywanych przez rolników.

*Rolnictwo*

**Wykres 15. Inflacja i bezrobocie w 2005 r.**



Źródło: Dane GUS, opracowanie własne.

W 2005 r. nastąpiło wyraźne **spowolnienie inflacji**. W ciągu roku utrzymywała się spadkowa tendencja średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych – od 3,7% w styczniu do 0,7% w grudniu. Głównym czynnikiem oddziaływującym na obniżanie się tempa inflacji był spadek cen żywności oraz paliw. Począwszy od maja wskaźnik inflacji stale kształtował się poniżej przyjętego przez Radę Polityki Pieniężnej celu inflacyjnego (2,5%).

*Inflacja*



- Bezrobocie** Średnioroczny wskaźnik inflacji wyniósł **2,1%** (w roku poprzednim 3,5%). W ujęciu grudzień 2005 r. do grudnia 2004 r. ceny dóbr konsumpcyjnych wzrosły o 0,7% – rok wcześniej o 4,4%.
- Sytuacja na rynku pracy była nadal trudna (**stopa bezrobocia** na koniec roku wyniosła **17,6%**), chociaż pojawiły się symptomy poprawy: stopa bezrobocia wykazywała tendencję spadkową i w grudniu 2005 r. była o 1,4 p.p. niższa w porównaniu z końcem 2004 r. Jednocześnie przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 1,9% (w 2004 r. obniżyło się o 0,8%).
- Wynagrodzenia, emerytury i renty** W 2005 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w gospodarce wyniosło 2 380,29 zł i było o 4,7% wyższe niż w roku poprzednim. Spadek inflacji wpłynął na wzrost siły nabywczej wynagrodzenia brutto w gospodarce z 0,7% w 2004 r. do 2,6%. Tempo wzrostu przeciętnej emerytury i renty brutto było niższe – zarówno w ujęciu nominalnym (2,6%), jak i realnym (0,3%) – niż wynagrodzenia, a także wolniejsze niż w 2004 r.

**Tabela 3. Zmiany wynagrodzenia oraz emerytury i renty (rok do roku) w latach 2004–2005**

Wyszczególnienie	Jedn.	2004	2005
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok do roku)	%	3,50	2,10
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w całej gospodarce	zł	2273,44	2380,29
Przyrost nominalny	%	4,00	4,70
Przyrost realny		0,70	2,60
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw	zł	2438,57	2515,85
Przyrost nominalny	%	4,10	3,200
Przyrost realny		0,80	1,20
Przeciętne miesięczne emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczenia społecznego	zł	1140,92	1170,74
Przyrost nominalny	%	4,40	2,600
Przyrost realny		0,60	0,30

Źródło: Dane GUS, opracowanie własne.

### **1.2. Stopy procentowe i polityka pieniężna**

- Stopy procentowe NBP** W 2005 r. Rada Polityki Pieniężnej pięciokrotnie obniżała **podstawowe stopy procentowe NBP**. W wyniku tych zmian poziom stopy redyskonta weksli zmniejszył się o 2,25 p.p., a pozostałych stóp o 2,0 p.p.

## Z działalności BFG

**Tabela 4. Stopy procentowe NBP i stopa rezerwy obowiązkowej w 2005 r.**

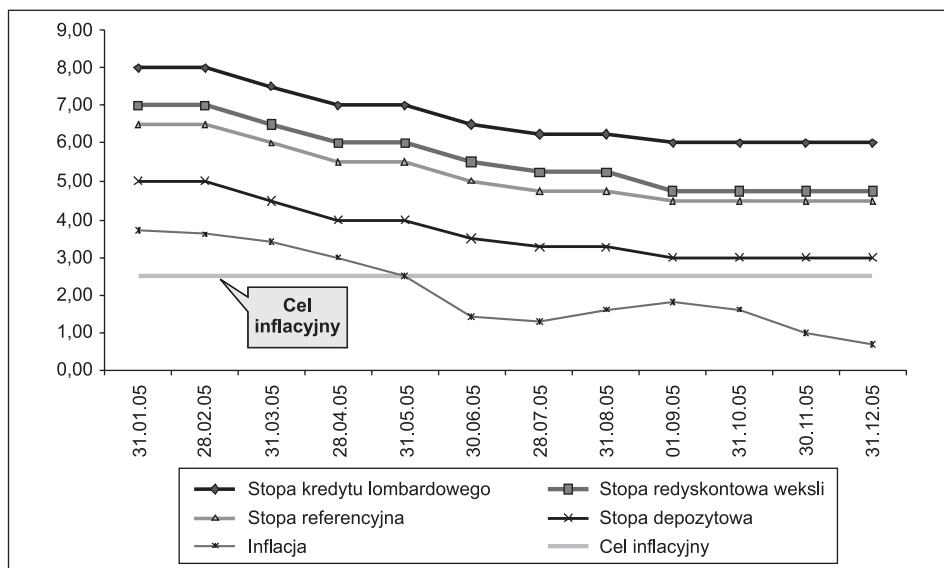
Stopa [%]	do 30.06.05	31.03.05- -27.04.05	28.04.05- -29.06.05	30.06.05- -27.07.05	28.07.05- -31.08.05	od 01.09.05	zmiana (p.p.)
lombardowa	8,00	7,50	7,00	6,50	6,25	6,00	-2,00
redyskonta weksli	7,00	6,50	6,00	5,50	5,25	4,75	-2,25
referencyjna	6,50	6,00	5,50	5,00	4,75	4,50	-2,00
depozytowa	5,00	4,50	4,00	3,50	3,25	3,00	-2,00
rezerwy obowiązkowej	3,50						0,00

Źródło: Dzienniki Urzędowe NBP.

RPP utrzymała **łagodne nastawienie w polityce pieniężnej**, co oznacza, że prawdopodobieństwo ukształtowania się inflacji poniżej celu (2,5%) w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej oceniła jako wyższe niż prawdopodobieństwo, że tempo wzrostu cen przekroczy 2,5%. Tym samym prawdopodobieństwo obniżki stóp procentowych było wyższe niż ich podwyżki.

*Polityka  
pieniężna*

**Wykres 16. Oficjalne stopy procentowe NBP i stopa inflacji w 2005 r.**



Źródło: Dane GUS, opracowanie własne.

**Stopa rezerwy obowiązkowej banków** pozostała na niezmiennym poziomie **3,5%**. Od 1 maja 2004 r. obowiązuje **oprocentowanie** środków rezerwy obowiązkowej w wysokości **0,9 stopy redyskonta weksli**.

*Stopa rezerwy  
obowiązkowej  
banków*

**Tabela 5. Rynkowe stopy procentowe**

%	XII 2004	III 2005	VI 2005	IX 2005	XII 2005
Średni WIBOR 3-miesięczny	6,72	6,15	5,22	4,51	4,62
Średnia stopa procentowa od kredytów na cele gosp. (śr. w 20 największych bankach)	10,64	9,92	10,05	9,85	8,94
Średnia stopa procentowa od 12-mies. kredytów dla ludności (śr. w 20 największych bankach)	15,25	15,57	14,98	14,98	15,12
Średnia stopa procentowa od 12-mies. lokat terminowych (śr. w 20 największych bankach)	4,47	4,62	4,62	4,65	3,60
Średnia rentowność 52-tyg. bonów skarbowych	6,46	5,52	4,83	4,22	4,39

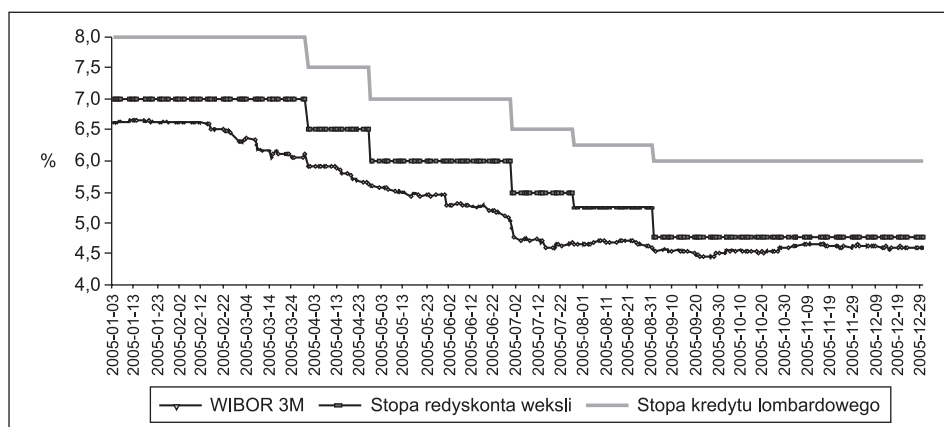
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych publikowanych w „Rzeczpospolitej”.

### Rynkowe stopy procentowe

W następstwie redukcji stóp procentowych NBP obniżeniu uległy również rynkowe stopy procentowe. W 2005 roku poziom 3-miesięcznego WIBOR-u zmniejszył się o 2,10 p.p., **średnia rentowność 52-tygodniowych bonów skarbowych** w grudniu 2005 r. była niższa o 2,07 p.p. w porównaniu do grudnia 2004 r.

Skutkiem zmian stóp procentowych było obniżenie przez banki oprocentowania kredytów i depozytów. **Średnie oprocentowanie kredytów na cele gospodarcze** w 20 największych bankach ob-

**Wykres 17. Poziom WIBOR-u 3M, stopy redyskonta weksli i kredytu lombardowego w 2005 r.**



Źródło: Dane prasowe, opracowanie własne.

## Z działalności BFG

nizyło się o 1,70 p.p., a **12-miesięcznych kredytów dla ludności** o 0,13 p.p. **Średnie oprocentowanie 12-miesięcznych lokat** terminowych zmniejszyło się o 0,87 p.p.

WIBOR 3M

W 2005 r. **3-miesięczny WIBOR** stale utrzymywał się poniżej poziomu stopy redyskonta weksli. W IV kwartale rozpiętość pomiędzy wartością obu stóp była najmniejsza i wahała się od 0,10 do 0,24 p.p. Na 31 grudnia 2005 r. wartość 3-miesięcznego WIBOR-u wyniosła 4,60%.

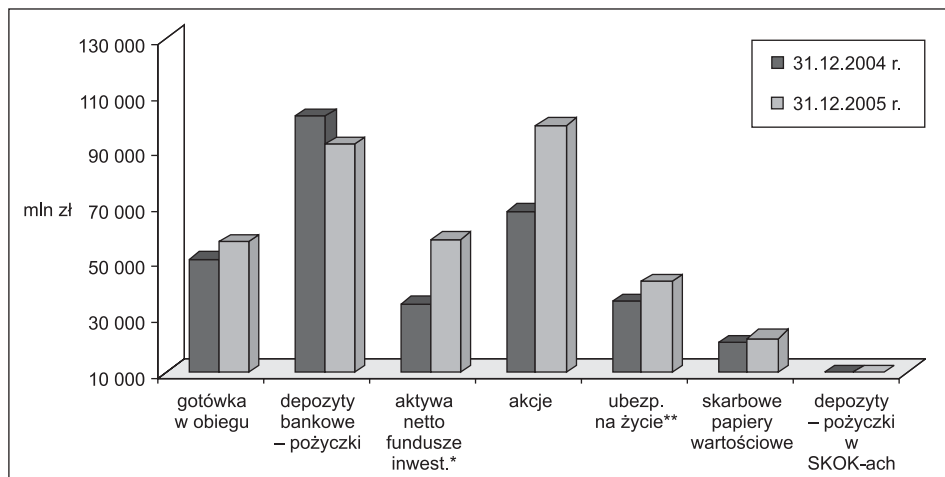
### 1.3. Zmiany struktury oszczędności\*

Na koniec 2005 r. **gospodarstwa domowe** zgromadziły **oszczędności<sup>10)</sup>** w wysokości **372 136 000 tys. zł**, co oznacza **18,62% wzrostu** w stosunku do końca 2004 r.

Oszczędności gospodarstw domowych

Spśród wymienionych form oszczędności jedynie wierzycelności bankowe, rozumiane jako depozyty bankowe pomniejszone o kredyty, wykazały spadek (o 9,77%). Na zmianę tę wpłynął wzrost zadłużenia gospodarstw domowych o 22,02% przy znacznie słabszym

Wykres 18. Oszczędności gospodarstw domowych



Źródło: Dane NBP, GUS, MF, KDPW, KNUiFE, GPW oraz dane BFG; opracowanie własne.

\* Po wyłączeniu tych funduszy, które kierują ofertę tylko do osób prawnych;

\*\* Przyjęto wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na życie (łącznie z rezerwami, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający)

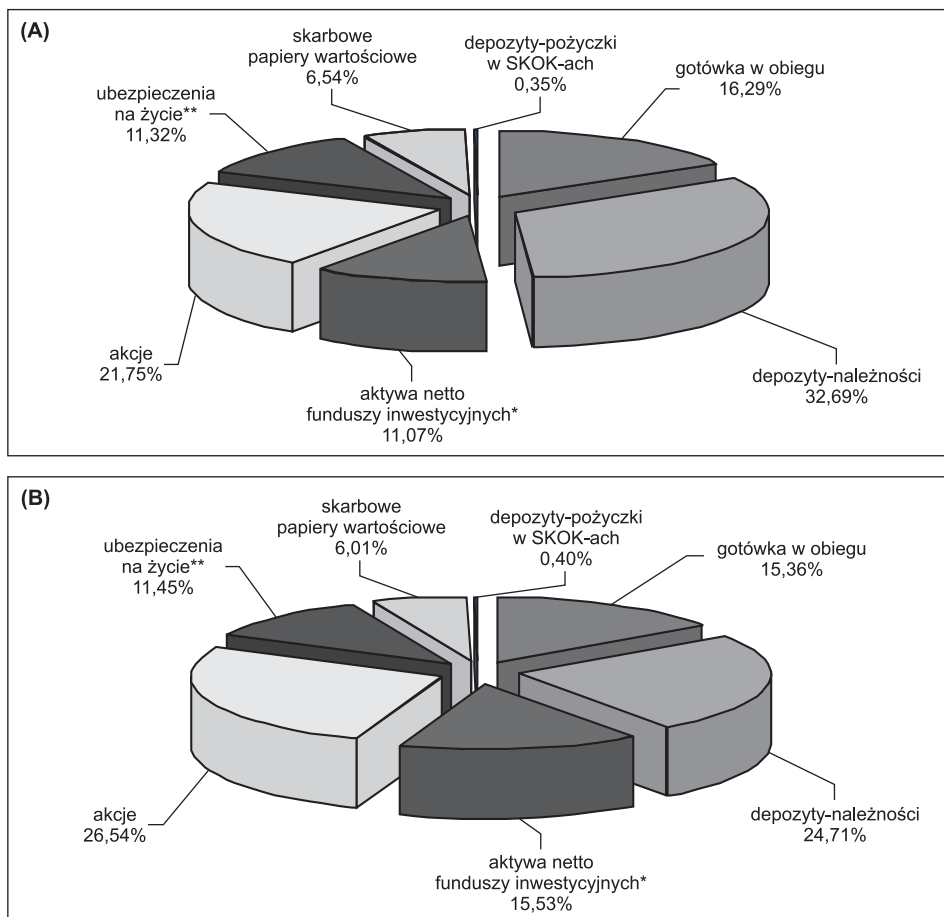
<sup>10)</sup> Oszczędności liczone są jako suma gotówki w obiegu, depozytów bankowych pomniejszonych o kredyty, aktywów netto funduszy inwestycyjnych, akcji, polis ubezpieczeniowych na życie, skarbowych papierów wartościowych i depozytów w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (SKOK) pomniejszonych o zaciągnięte w nich pożyczki.

### Zmiany struktury oszczędności

wzroście ich depozytów (o 5,20%). Największym zainteresowaniem cieszyły się lokaty w jednostki funduszy inwestycyjnych (wzrost o 67,54%) oraz w akcje (45,66%).

Skutkiem obserwowanego od ponad trzech lat zmniejszenia zainteresowania lokatami bankowymi na rzecz niebankowych form lokowania wolnych środków finansowych były zmiany w strukturze oszczędności gospodarstw domowych, polegające głównie na zwięk-

**Wykres 19. Struktura oszczędności gospodarstw domowych według stanu na 31.12.2004 r. (A) i 31.12.2005 r. (B)**



Źródło: Dane NBP, GUS, MF, KDPW, KNUiFE, GPW oraz dane BFG; opracowanie własne.

\* Po wyłączeniu tych funduszy, które kierują ofertę tylko do osób prawnych;

\*\* Przyjęto wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na życie (łącznie z rezerwami, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający)

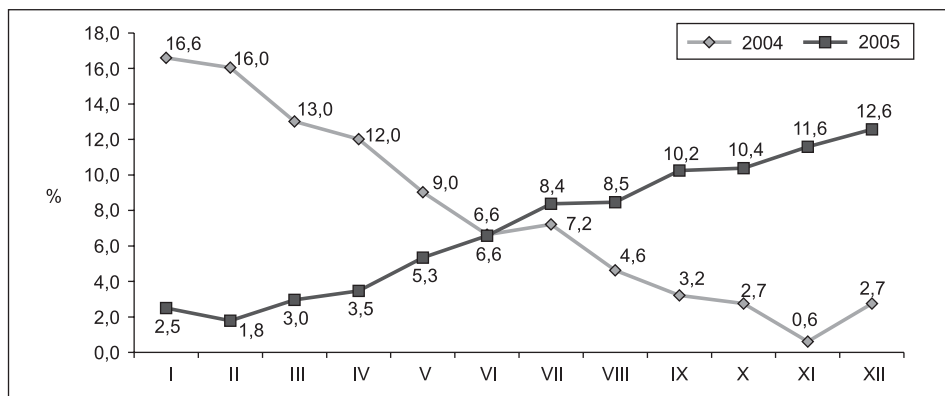
## Z działalności BFG

szeniu znaczenia akcji (wzrost udziału o 4,79 p.p.) oraz jednostek funduszy inwestycyjnych (o 4,46 p.p.).

Na koniec 2005 r. wartość **gotówki w obiegu** wyniosła 57 155 000 tys. zł, co oznacza jej **przyrost** od końca 2004 r. o 6 379 000 tys. zł, tj. o 12,56%. W 2005 r. z miesiąca na miesiąc ilość gotówki w obiegu zwiększała się w rosnącym tempie: z 2,50% w styczniu do 12,60% w grudniu.

*Gotówka  
w obiegu*

**Wykres 20. Tempo zmian gotówki w obiegu w latach 2004–2005 (w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

Wielkość **depozytów gospodarstw domowych** na 31 grudnia 2005 r. wyniosła **222 342 708 tys. zł**. Po raz pierwszy od trzech lat odnotowano ich wzrost (o 10 984 523 tys. zł), ale rosły one wolniej niż depozyty ogółem (5,20% wobec 11,71%). Jednak w wyniku szybkiego zadłużania się gospodarstw domowych od połowy roku zmniejszała się różnica pomiędzy wielkościami depozytów a zaciągniętych kredytów. (wykres 21)

*Depozyty  
gospodarstw  
domowych*

W 2005 r. ze względu na wzrost cen akcji i obligacji wzrosło zainteresowanie zakupem jednostek funduszy inwestycyjnych. **Aktywna netto towarzystw funduszy inwestycyjnych** wykazały znacznie wyższą dynamikę niż rok wcześniej, a ich wartość wzrosła o 23 300 000 tys. zł.

*Fundusze  
inwestycyjne*

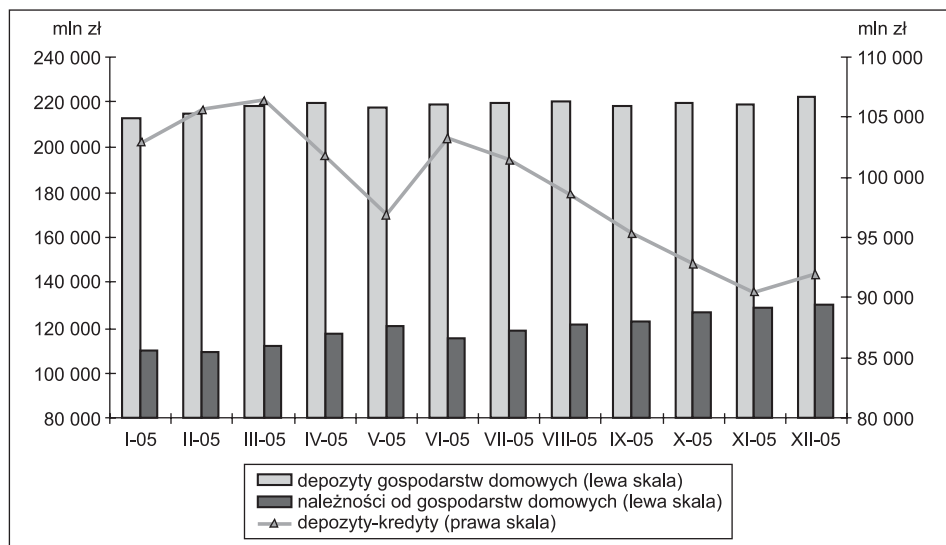
Alternatywną formą lokowania oszczędności gospodarstw domowych były również **skarbowe papiery wartościowe**. Na koniec 2005 r. ich wartość wyniosła 22 362 000 tys. zł, co oznacza **wzrost** w stosunku do poprzedniego roku o 1 984 000 tys. zł (**9,74%**).

*Skarbowe  
papiery  
wartościowe*

Rok 2005 był najlepszym rokiem od początku działania Giełdy Papierów Wartościowych. Odnotowano najwyższe w historii wolumeny obrotu akcjami i najwyższe poziomy indeksów giełdowych.

*Akcje*

Wykres 21. Depozyty gospodarstw domowych i ich należności w 2005 r.



Źródło: Dane BFG.

Poziom indeksu WIG zwiększył się z 26 636,19 na koniec 2004 r. do 35 600,79 na ostatniej sesji w 2005 r. Hossa na giełdzie zachęcała do lokowania oszczędności w akcjach. Na koniec 2005 r. wielkość ulokowanych w **akcjach** oszczędności gospodarstw domowych wynosiła 98 770 000 tys. zł, **o 45,66% więcej** niż rok wcześniej.

### Ubezpieczenie na życie

Relatywnie mniejszym zainteresowaniem cieszyły się lokaty w **polisach ubezpieczeniowych na życie**. Na koniec 2005 r. gospodarstwa domowe przeznaczyły na ten cel 11,45% swoich oszczędności, tj. 42 600 000 tys. zł. W stosunku do 2004 r. oznacza to **przyrost o 26,91%**.

### SKOK-i

W 2005 r. spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK) dysponowały siecią ponad 1500 punktów (kasy i oddziały) i skupiały 1395 tys. członków. Na koniec 2005 r. wartość **depozytów w sieci SKOK** wyniosła 4 989 570 tys. zł (**wzrost o 26,71%**), a udzielonych **pożyczek 3 502 929 tys. zł (wzrost o 22,64%)**.

## 2. Podstawowe informacje o sektorze bankowym

### 2.1. Liczba banków

#### Liczba banków

Na koniec grudnia 2005 r. **działalność prowadziło 645** podmiotów – 57 krajowych banków komercyjnych i 588 banków spółdzielczych. W 2005 r. liczba banków zmniejszyła się o 9. W sektorze



## Z działalności BFG

banków komercyjnych działalność zakończył Bank Svenska Handelsbanken Polska SA. W wyniku przejęć i połączeń z sektora banków spółdzielczych ubyłło 8 banków. Przejęte zostały:

- BS w Kleczewie – przez BS w Słupcy,
- BS w Łukowicy – przez BS w Limanowej,
- BS w Łosiuwie – przez BS w Grodkowie,
- BS w Lubinie – przez BS we Wschowie,
- BS w Sulęczynie – przez BS w Sierakowicach,
- BS w Rajgrodzie – przez BS w Szczuczynie.

Połączenia dokonały:

- BS w Brwinowie z BS w Białej Rawskiej,
- BS w Płotach z BS w Wolinie.

Według stanu na koniec 2005 r. funkcjonowały 3 banki zrzeszające:

- Bank Polskiej Spółdzielczości SA,
- Gospodarczy Bank Wielkopolski SA,
- Mazowiecki Bank Regionalny SA.

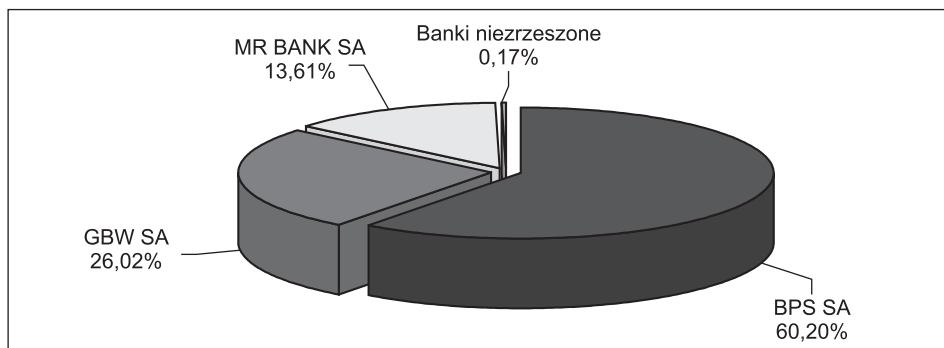
*Zrzeszenia  
banków  
spółdzielczych*

**Tabela 6. Liczba banków spółdzielczych w poszczególnych zrzeszeniach**

Zrzeszenie	Liczba banków			Zmiana	
	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	31.12.2005- 31.12.2004	31.12.2005- 30.06.2005
BPS SA	358	355	354	-4	-1
GBW SA	157	156	153	-4	-3
MR BANK SA	80	80	80	0	0
Banki niezrzeszone	1	1	1	0	0
<b>Razem</b>	<b>596</b>	<b>592</b>	<b>588</b>	<b>-8</b>	<b>-4</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Wykres 22. Banki spółdzielcze w poszczególnych zrzeszeniach według stanu na 31.12.2005 r.**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Bezpieczny Bank

Krakowski Bank Spółdzielczy jako jedyny funkcjonował poza strukturą zrzeszeń.

### 2.2. Placówki i zatrudnienie

**Tabela 7. Podstawowe informacje o sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r.\***

Wyszczególnienie	Jedn.	Razem	BK	BS	Zmiana wyników (szt. lub etat)	
					31.12. 2005- 31.12. 2004	31.12. 2005- 30.06. 2005
					31.12.2005	
<b>Liczba banków działających**</b>	<b>szt.</b>	<b>654</b>	<b>57</b>	<b>588</b>	<b>-9</b>	<b>-5</b>
<b>Liczba placówek ogółem (w kraju i za granicą)</b>	<b>szt.</b>	<b>11 341</b>	<b>8327</b>	<b>3014</b>	<b>231</b>	<b>87</b>
<i>Liczba placówek w kraju, w tym:</i>	szt.	11 338	8324	3014	237	87
liczba oddziałów	szt.	5078	3710	1368	76	46
<i>Liczba placówek za granicą***</i>	szt.	3	3	0	-6	0
<b>Liczba zatrudnionych (w kraju i za granicą)</b>	<b>etat</b>	<b>154 785</b>	<b>124 122</b>	<b>30 663</b>	<b>5317</b>	<b>3445</b>
<i>Zatrudnienie w kraju (centrala i placówki krajowe), w tym:</i>	etat	154 755	124 092	30 663	5324	3445
w centrali	etat	49 119	35 196	13 923	3081	1413
<i>Zatrudnienie w placówkach zagranicznych</i>	etat	30	30	0	-7	-2

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* W tabeli użyto następujących oznaczeń: bk – banki komercyjne, bs – banki spółdzielcze.

\*\* Bez oddziałów instytucji kredytowych.

\*\*\* Po 1 placówce posiadały: BGŻ SA, Raiffeisen Bank Polska SA i Bank Pekao SA.

#### **Placówki i zatrudnienie**

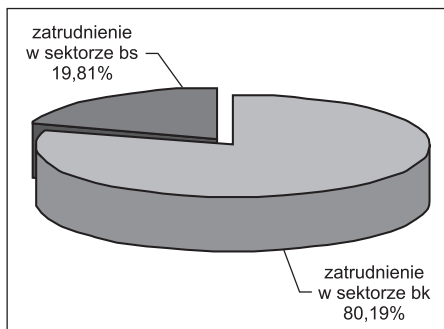
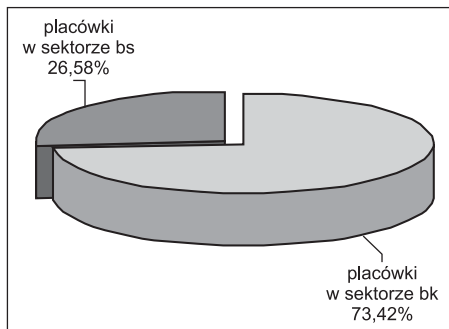
W 2005 r. w sektorze bankowym wzrosła zarówno liczba placówek<sup>11)</sup>, jak i zatrudnienie. W sektorze banków komercyjnych liczba **placówek** zwiększyła się o 13, w bankach spółdzielczych o 218. Podobnie w przypadku zatrudnienia – większy wzrost odnotowano

<sup>11)</sup> Pojęcie „placówka” odnosi się do oddziału, przedstawicielstwa, filii, ekspozytury lub innych placówek obsługi klienta.

## Z działalności BFG

w sektorze banków spółdzielczych (o 3 062 osoby) niż komercyjnych (o 2 255 osób). Największy wpływ na tę zmianę miał wzrost zatrudnienia w Lukas Banku SA (o 1 782 osoby), będący wynikiem zmiany struktury organizacyjnej Grupy Lukas. Przeciętne zatrudnienie w placówce bankowej zwiększyło się o 1 osobę i wyniosło 14 osób.

### Wykresy 23 i 24. Placówki (A) i zatrudnienie (B) w sektorze bankowym (w kraju) według stanu na 31.12.2005 r.



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

Według stanu na koniec 2005 r. 47 banków komercyjnych prowadziło działalność jako podmiot dominujący w holdingu finansowym, w tym 15 w bankowym holdingu krajowym<sup>12)</sup>.

*Holdingi*

Na koniec 2005 r. 8 banków komercyjnych oferowało usługi poprzez Internet<sup>13)</sup>.

*Oddziały internetowe*

### 2.3. Oddziały instytucji kredytowych

W 2005 r. liczba oddziałów instytucji kredytowych prowadzących działalność w naszym kraju zwiększyła się z 3 do 7<sup>14)</sup>. Działalność rozpoczęły oddziały<sup>15)</sup>:

- ❖ Nykredit Realkredit A/S SA,
- ❖ Banque PSA Finance SA,
- ❖ Jyske Bank A/S SA,
- ❖ Dresdner Bank AG SA.

<sup>12)</sup> Informacje o działaniu w holdingu finansowym banki zaczęły przekazywać w sprawozdawczości zgodnie ze zmianami wprowadzonymi od dnia 30.06.2005 r.

<sup>13)</sup> Informacje o posiadaniu oddziału internetowego banki zaczęły przekazywać w sprawozdawczości zgodnie ze zmianami wprowadzonymi od dnia 30.06.2005 r.

<sup>14)</sup> W analizie sektora banków komercyjnych i całego sektora bankowego oddziały te zostały pominięte ze względu na fakt, iż nie są one członkami polskiego systemu gwarantowania depozytów.

<sup>15)</sup> Pozostałe oddziały instytucji kredytowych to: Société Générale SA, Svenska Handelsbanken AB SA i Sygma Banque Société Anonyme (SA).

Do końca 2005 r. zamiar podjęcia działalności na terytorium Polski poprzez oddział zgłosiło 5 kolejnych banków:

- ❖ ABN AMRO Bank N.V. (Holandia),
- ❖ Calyon (Francja),
- ❖ Danske Bank A/S (Dania),
- ❖ BNP Paribas (Francja),
- ❖ EFG Eurobank Ergasias SA (Grecja)<sup>16)</sup>.

### 2.4. Działalność transgraniczna

#### *Działalność transgraniczna – notyfikacje*

W 2005 r. liczba notyfikacji od właściwych władz nadzorczych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego informujących o zamiarze podjęcia przez instytucje kredytowe podlegające ich nadzorowi działalności transgranicznej na terytorium Polski zwiększyła się prawie dwukrotnie: z 57 w grudniu 2004 r. do 103. Łącznie notyfikacje nadeszły następujące kraje:

- ❖ Wielka Brytania (25),
- ❖ Niemcy (20),
- ❖ Austria (19),
- ❖ Francja (9),
- ❖ Irlandia i Luksemburg (po 5),
- ❖ Węgry (4),
- ❖ Dania i Holandia (po 3),
- ❖ Włochy i Cypr (po 2),
- ❖ Islandia, Malta, Hiszpania, Czechy, Liechtenstein i Norwegia (po 1).

Nie zmieniła się natomiast liczba notyfikacji informujących o zamiarze podjęcia działalności transgranicznej na terytoriach państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego przez banki krajowe. Od dnia wejścia Polski do Unii Europejskiej zamiar taki zgłosiły:

- ❖ NORD/LB Bank Polska Norddeutsche Landesbank SA,
- ❖ WestLB Bank Polska SA,
- ❖ Bank Millennium SA,
- ❖ ING Bank Śląski SA.

### 2.5. Struktura własnościowa w sektorze banków komercyjnych

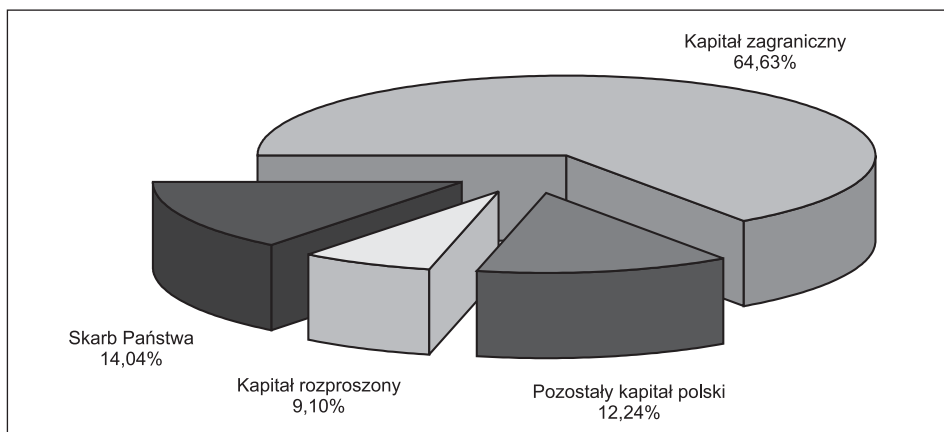
#### *Struktura kapitału zakładowego*

Według stanu na koniec 2005 r. udział kapitału zagranicznego w kapitale zakładowym wyniósł 64,63% i w porównaniu ze stanem na koniec poprzedniego roku zmniejszył się o 0,52 p.p.

---

<sup>16)</sup> Oddział EFG Eurobank Ergasias SA (pod nazwą Polbank EFG) rozpoczął działalność operacyjną 14 lutego 2006 r.

**Wykres 25. Struktura kapitału zakładowego w sektorze banków komercyjnych według stanu na 31.12.2005 r.**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

### 3. Dynamika i struktura bilansu oraz pozycji pozabilansowych sektora bankowego

#### 3.1. Aktywa

Mimo że w 2005 r. sektor bankowy wykazał wysoką dynamikę wzrostu sumy bilansowej netto (o 8,59%), to wzrost był wolniejszy niż rok wcześniej. W związku z obsługą środków unijnych przeznaczonych dla rolnictwa przyrost sumy bilansowej netto sektora banków spółdzielczych był szybszy niż komercyjnych (18,10% wobec 8,05%). Efektem tego był dalszy wzrost (o 0,47 p.p) udziału banków spółdzielczych w sumie bilansowej netto sektora bankowego.

Czynnikiem decydującym o wzroście aktywów sektora bankowego było rozszerzenie akcji kredytowej dla sektora niefinansowego. Wzrost należności od sektora niefinansowego przełożył się na przyrost sumy bilansowej netto o 21 246 725 tys. zł.

Znacznie szybciej niż suma bilansowa rosły również należności od sektora finansowego (kwotowo o 15 239 018 tys. zł), a także pozycja papiery wartościowe (o 17 601 870 tys. zł). Wysoka dynamika obu największych pozycji w sumie bilansowej netto, tj. należności od sektora niefinansowego i od sektora finansowego, wpłynęła na wzrost ich udziału w strukturze aktywów: należności od sektora niefinansowego o 0,32 p.p. i należności od sektora finansowego o 1,07 p.p.

Do przyspieszenia tempa wzrostu należności od podmiotów niefinansowych przyczynił się głównie wzrost należności od gospodarstw

*Suma bilansowa*

*Kierunki zmian*

*Należności kredytowe*

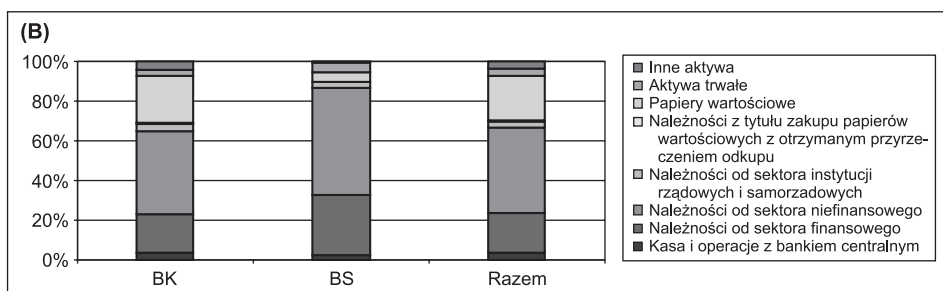
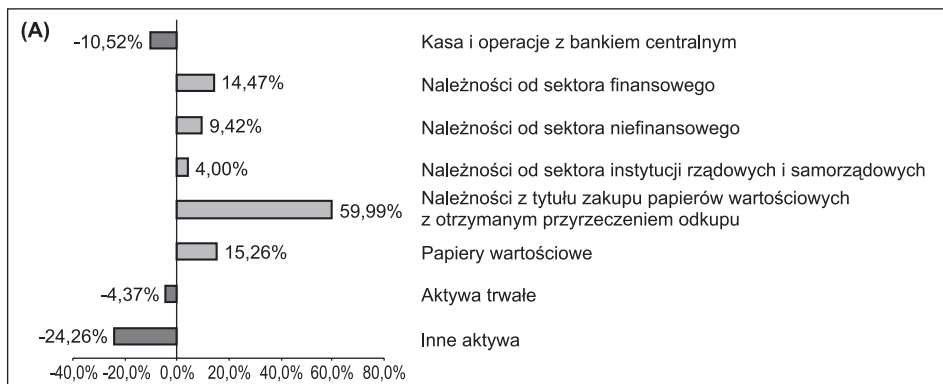
Tabela 8. Aktywa sektora bankowego według stanu na 31.12.2005 r.

Wyszczególnienie [tys. zł]	BK	BS	Razem	Zmiana wyników sektora [%]		Udział BK/BS pozycji bilansowej sektora [%]			Struktura (udział w depozytach ogółem sektora w %) na 2005.12			
				2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06	BK	BS	BK	BS	BK	BS	Razem
Kasa i operacje z bankiem centralnym	16 947 530	804 021	17 751 551	-10,52	-4,84	95,47	4,53	3,10	2,37	3,05		
Należności od sektora finansowego	110 116 658	10 445 310	120 561 968	14,47	-2,60	91,34	8,66	20,12	30,80	20,74		
Należności od sektora niefinansowego	228 403 121	18 292 132	246 695 253	9,42	6,20	92,59	7,41	41,73	53,94	42,45		
Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	20 618 988	935 776	21 554 764	4,00	9,71	95,66	4,34	3,77	2,76	3,71		
Należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	1 184 877	10 097	1 194 974	59,99	159,34	99,16	0,94	0,22	0,03	0,21		
Papiery wartościowe	131 261 535	1 656 497	132 918 032	15,26	4,03	98,75	1,25	23,98	4,89	22,87		
Aktywa trwałe	19 985 079	1 575 452	20 670 531	-4,37	5,21	92,38	7,62	3,49	4,65	3,56		
Inne aktywa	19 671 751	189 834	19 861 685	-24,26	-15,94	99,04	0,96	3,59	0,56	3,42		
<b>Suma bilansowa netto</b>	<b>547 299 539</b>	<b>33 909 219</b>	<b>581 208 758</b>	<b>8,59</b>	<b>2,71</b>	<b>94,17</b>	<b>5,83</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>		

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Z działalności BFG

Wykresy 26 i 27. Zmiany aktywów w sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r. w porównaniu z 31.12.2004 r. (A) i ich struktura na 31.12.2005 r. (B)\*



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Ze względu na znikomy udział w strukturze aktywów (0,21%) na wykresie pominięto należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

domowych, w tym od osób prywatnych. Zadłużaniu się gospodarstw domowych, zwłaszcza na cele mieszkaniowe i konsumpcyjne, sprzyjała prowadzona przez banki polityka łagodzenia warunków przyznawania kredytów oraz ogólna poprawa kondycji finansowej gospodarstw domowych. W sektorze banków komercyjnych należności od sektora niefinansowego zwiększyły się o 9,39%, w bankach spółdzielczych wzrost tej pozycji był nieznacznie wyższy i wyniósł 9,87%.

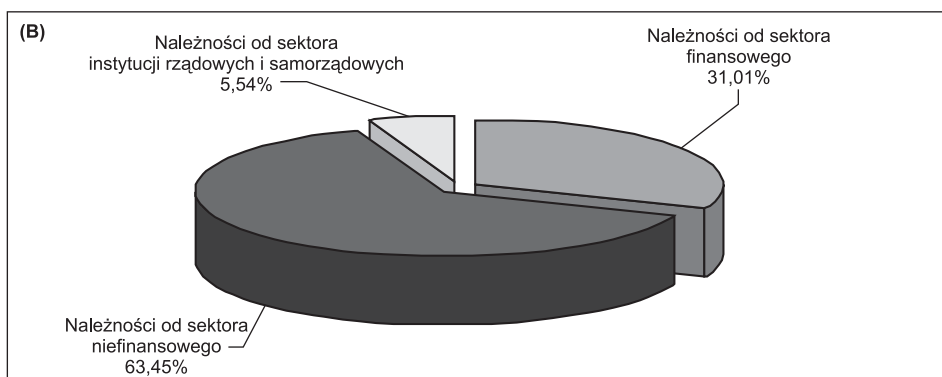
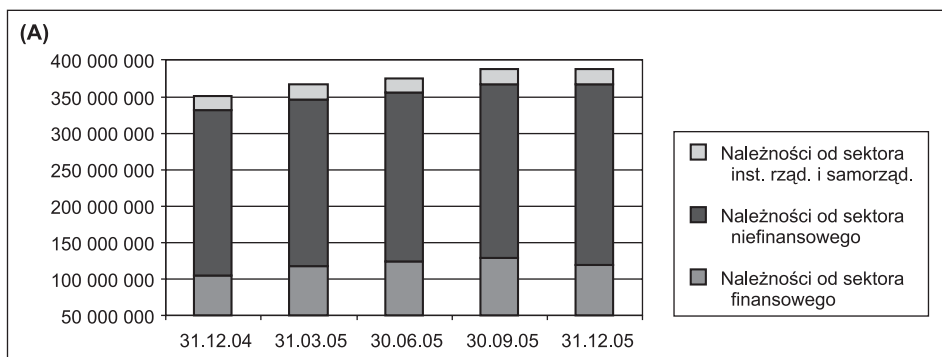
W obu sektorach wystąpiły te same tendencje – obniżył się poziom należności zagrożonych przy jednoczesnym wzroście należności ogółem, co spowodowało poprawę jakości należności.

**Udział należności zagrożonych (bez odsetek) w należnościach ogółem** zmniejszył się o 2,64 p.p. do 7,40%. Poprawa jakości dotyczyła przede wszystkim należności od sektora niefinanso-

*Jakość  
należności*



**Wykresy 28 i 29. Należności w sektorze bankowym w poszczególnych okresach (A) i według stanu na 31.12.2005 r. (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

wego, w przypadku których wskaźnik jakości poprawił się o 3,74 p.p. W sektorze banków komercyjnych poprawa **wskaźnika jakości należności od sektora niefinansowego** wyniosła 4,00 p.p. (z 15,44% w 2004 r. do 11,44%), w sektorze banków spółdzielczych 0,54 p.p. (z 5,53% do 4,99%).

### 3.2. Pasywa

#### Kierunki zmian

Głównym źródłem finansowania przyrostu aktywów było zwiększenie **zobowiązań wobec sektora niefinansowego**<sup>17)</sup> o 26 342 251 tys. zł. Pomimo wzrostu wartości, udział zobowiązań wobec sektora niefinansowego w sumie bilansowej netto nieznacznie się obniżył na rzecz **zobowiązań wobec sektora finansowego**. W ujęciu kwoto-

<sup>17)</sup> W tym depozyty, kredyty i pożyczki oraz inne zobowiązania.

## Z działalności BFG

**Tabela 9. Wybrane wskaźniki jakości należności w sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r.**

Wyszczególnienie [%]	Razem	BK	BS	Zmiana wyników [p.p.]	
				31.12.2005- 31.12.2004	31.12.2005- 30.06.2005
<b>Udział należności zagrożonych (z odsetkami) w należnościach:</b>					
<i>Ogółem</i>	8,74%	9,12%	4,03%	-2,94 p.p.	-1,35 p.p.
<i>Od sektora finansowego</i>	0,94%	1,02%	0,09%	-0,59 p.p.	-0,31 p.p.
<i>Od sektora niefinansowego</i>	12,91%	13,40%	6,41%	-4,01 p.p.	-2,20 p.p.
<i>Od sektora instytucji rządowych i samorządowych</i>	0,91%	0,95%	0,12%	-0,85 p.p.	-0,38 p.p.
<b>Udział należności zagrożonych (bez odsetek) w należnościach:</b>					
<i>Ogółem</i>	7,40%	7,74%	3,12%	-2,64 p.p.	-1,30 p.p.
<i>Od sektora finansowego</i>	0,82%	0,89%	0,08%	-0,46 p.p.	-0,26 p.p.
<i>Od sektora niefinansowego</i>	10,98%	11,44%	4,99%	-3,74 p.p.	-2,14 p.p.
<i>Od sektora instytucji rządowych i samorządowych</i>	0,86%	0,89%	0,12%	-0,73 p.p.	-0,32 p.p.
<b>Udział należności straconych (bez odsetek) w należnościach zagrożonych:</b>					
<i>Ogółem</i>	73,48%	73,72%	65,99%	7,47 p.p.	3,53 p.p.
<i>Od sektora finansowego</i>	68,44%	68,18%	99,89%	-9,06 p.p.	-5,64 p.p.
<i>Od sektora niefinansowego</i>	73,87%	74,14%	65,76%	8,04 p.p.	3,90 p.p.
<i>Od sektora instytucji rządowych i samorządowych</i>	39,40%	39,59%	6,04%	2,38 p.p.	-2,69 p.p.
<b>Wskaźniki dla wybranych wielkości:</b>					
Udział należności od sektora niefinansowego w należnościach ogółem	65,65%	64,86%	62,06%	-0,39 p.p.	1,54 p.p.
Udział należności zagrożonych od sektora niefinansowego w należnościach zagrożonych ogółem	96,07%	95,98%	99,02%	0,71 p.p.	0,69 p.p.

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

wym wzrost zobowiązań wobec sektora finansowego przełożył się na wzrost pasywów o 12 178 476 tys. zł. **Zobowiązania wobec sektora niefinansowego** zwiększyły się głównie w wyniku przyrostu zobowiązań wobec podmiotów gospodarczych o 16,27%. Relatywnie słabszy wzrost wykazały **zobowiązania wobec gospodarstw**

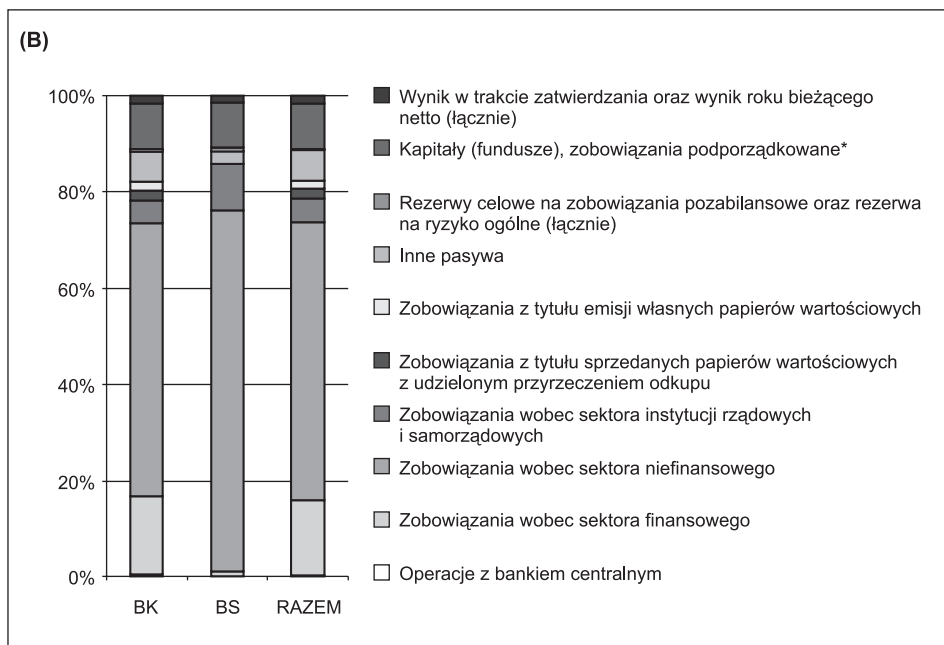
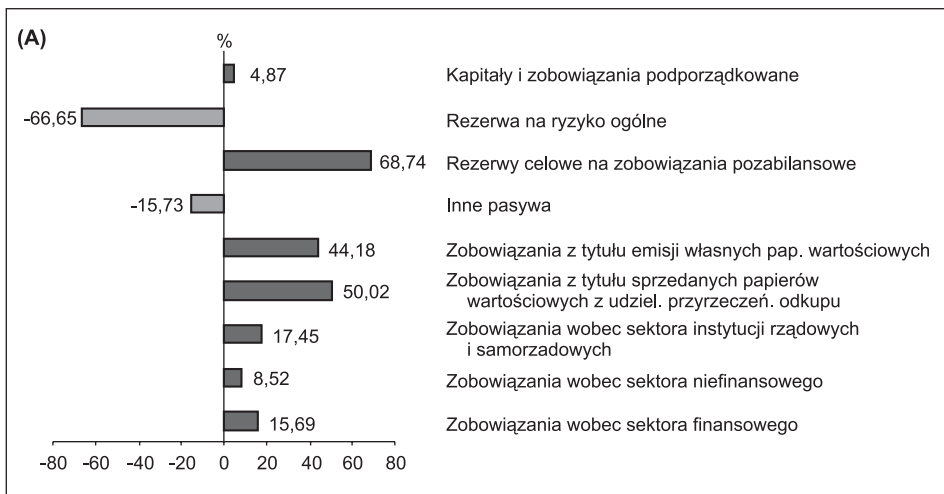
Tabela 10. Pasywa sektora bankowego według stanu na 31.12.2005 r.

Wyszczególnienie [tys. zł]	Razem	BK	BS	Zmiana wyników [%]		Udział bk/bs w pozycji bilansowej sekt. bank. [%]			Struktura (% sumy bilansowej netto) [%]			
				31.12. 2005/ 31.12. 2004	31.12. 2005/ 30.06. 2005	BK	BS	BK	BS	BK	BS	Razem
				31.12.2005			31.12.2005			31.12.2005		
Operacje z bankiem centralnym	2 506 514	2 506 468	46	16,20	16,87	100,00	0,00	0,46	0,00	0,43		
Zobowiązania wobec sektora finansowego	89 777 138	89 396 117	381 021	15,69	3,29	99,58	0,42	16,33	1,12	15,45		
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	335 480 399	310 014 883	25 465 516	8,52	5,31	92,41	7,59	56,64	75,10	57,72		
Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych	29 474 475	26 215 897	3 258 578	17,45	-4,27	88,94	11,06	4,79	9,61	5,07		
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	11 495 020	11 495 020	0	50,02	-11,59	100,00	0,00	2,10	0,00	1,98		
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	9, 395 990	9 395 990	0	44,18	4,59	100,00	0,00	1,72	0,00	1,62		
Inne pasywa	37 628 621	36 723 094	905 527	-15,73	-15,18	97,59	2,41	6,71	2,67	6,47		
Rezerwy celowe na zobowiązania pozabilansowe	419 981	418 321	1 660	68,74	8,78	99,60	0,40	0,08	0,00	0,07		
Rezerwa na ryzyko ogólne	878 266	784 809	93 457	-66,65	-25,54	89,36	10,64	0,14	0,28	0,15		
Kapitały (fundusze), zobowiązania podporządkowane oraz rezerwa na ryzyko i wydatki nie związane z podstawową działalnością banku sprawozdającego	55 011 164	51 715 680	3 295 484	4,87	0,65	94,01	5,99	9,45	9,72	9,46		
Wynik w trakcie zatwierdzenia	55 131	58 798	-3 667	11243,83	-71,91	106,65	-6,65	0,01	-0,01	0,01		
Wynik roku bieżącego (netto)	9 092 254	8 580 531	511 723	28,48	93,81	94,37	5,63	1,57	1,51	1,56		
<b>Suma bilansowa netto</b>	<b>581 208 758</b>	<b>547 299 593</b>	<b>33 909 219</b>	<b>8,59</b>	<b>2,71</b>	<b>94,17</b>	<b>5,83</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>		

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Z działalności BFG

Wykresy 30 i 31. Zmiany pasywów w sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r. w porównaniu z 31.12.2004 r. (A) i ich struktura na 31.12.2005 r. (B)



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Pozycja ta zawiera również rezerwę na ryzyko i wydatki niezwiązane z podstawową działalnością banku sprawozdającego.

Tabela 11. Depozyty sektora bankowego według stanu na 31.12.2005 r.

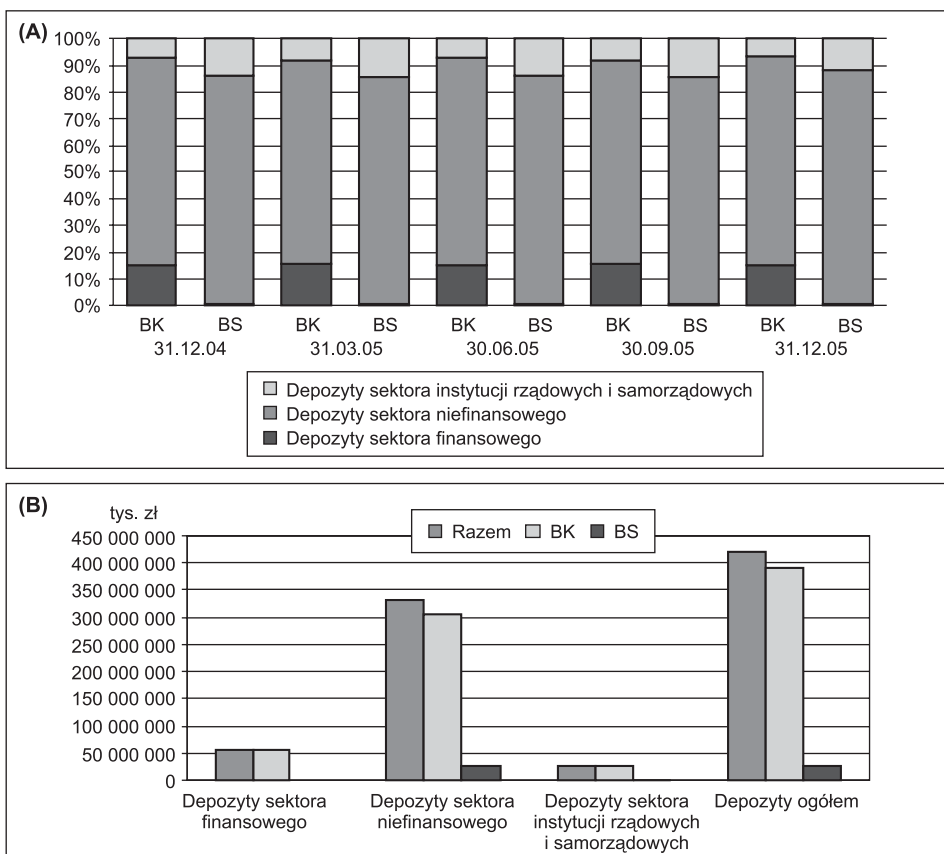
Wyszczególnienie [tys. zł]	Razem		BK	BS	Zmiana wyników [%]		Udział bk/bs w pozycji bilansowej sekt. bank. [%]			Struktura (udział w depozytach ogółem sektora) [%]			
			31.12.2005		31.12. 2005/ 2004	31.12. 2005/ 30.06. 2005	BK	BS	BK	BS	BK	BS	Razem
<b>Depozyty sektora finansowego, w tym:</b>	<b>58 244 805</b>	<b>58 152 892</b>	<b>81 913</b>	<b>81 913</b>	<b>25,83</b>	<b>3,04</b>	<b>99,86</b>	<b>0,14</b>	<b>14,99</b>	<b>0,28</b>	<b>13,98</b>		
banków	43 125 830	43 067 903	57 927	57 927	22,49	-1,85	99,87	0,13	11,10	0,20	10,35		
instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych	5 371 495	5 365 681	5 814	5 814	15,26	6,87	99,89	0,11	1,38	0,02	1,29		
<b>Depozyty sektora niefinansowe- go, w tym:</b>	<b>329 859 265</b>	<b>304 445 150</b>	<b>25 414 115</b>	<b>25 414 115</b>	<b>8,29</b>	<b>5,18</b>	<b>92,30</b>	<b>7,70</b>	<b>78,46</b>	<b>88,38</b>	<b>79,15</b>		
podmiotów gospodarczych	97 469 473	95 319 400	2 150 073	2 150 073	16,01	14,66	97,79	2,21	24,57	7,48	23,39		
gospodarstw domowych	222 342 708	199 868 695	22 474 013	22 474 013	5,20	1,62	89,89	10,11	51,51	78,16	53,35		
innych podmiotów	10 047 084	9 257 055	790 029	790 029	8,74	2,63	92,14	7,86	2,39	2,75	2,41		
<b>Depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym:</b>	<b>28 657 934</b>	<b>25 398 819</b>	<b>3 259 115</b>	<b>3 259 115</b>	<b>29,24</b>	<b>-4,39</b>	<b>88,63</b>	<b>11,37</b>	<b>6,55</b>	<b>11,33</b>	<b>6,88</b>		
instytucji rządowych szczebla centralnego	12 241 931	12 189 608	52 323	52 323	12,93	-4,66	99,57	0,43	3,14	0,18	2,94		
instytucji samorządowych	13 727 354	10 526 837	3 200 517	3 200 517	25,31	-9,81	76,69	23,31	2,71	11,13	3,29		
funduszy ubezpieczeń społecznych	2 688 649	2 682 374	6 275	6 275	609,88	40,61	99,77	0,23	0,69	0,02	0,65		
<b>DEPOZYTY OGÓLEM</b>	<b>461 762 004</b>	<b>388 006 861</b>	<b>28 755 143</b>	<b>28 755 143</b>	<b>11,71</b>	<b>4,16</b>	<b>93,10</b>	<b>6,90</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>		

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Z działalności BFG

domowych (o 5,22%). Tempo wzrostu zobowiązań wobec sektora niefinansowego w sektorze banków spółdzielczych było znacznie wyższe niż w sektorze banków komercyjnych (18,90% wobec 7,75%). Odnotowano znaczny wzrost **zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu** oraz **zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych**. Wzrosły również rezerwy celowe na zobowiązania pozabilansowe przy równoczesnym spadku rezerwy na ryzyko ogólne, związanym z jej rozwiązaniem przez banki stosujące MSR/MSSF<sup>18)</sup>.

**Wykresy 32 i 33. Depozyty sektora finansowego, niefinansowego, instytucji rządowych i samorządowych w sektorze bankowym w poszczególnych okresach (A) i według stanu na 31.12.2005 r. (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

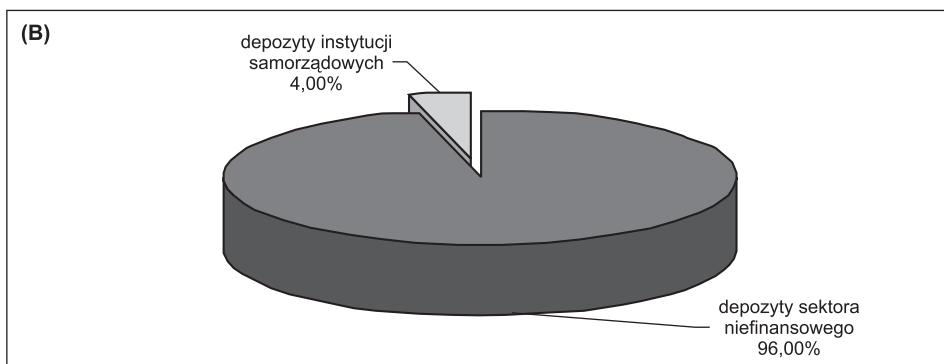
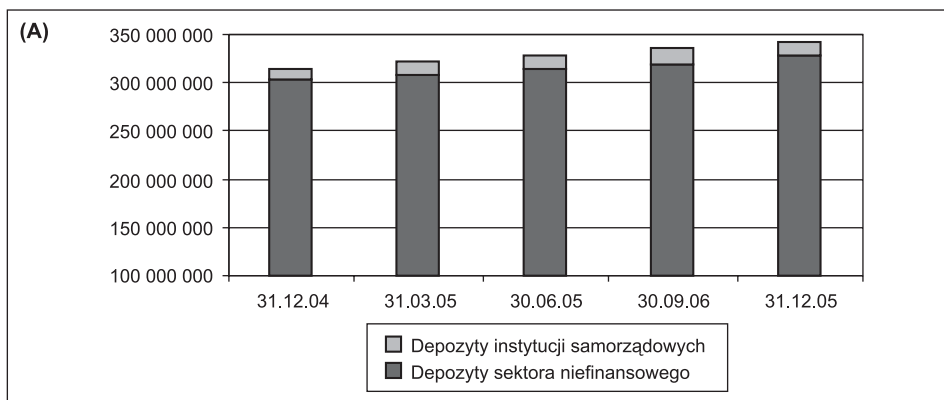
<sup>18)</sup> Rezerwę na ryzyko ogólne tworzą tylko banki stosujące PSR, tj. według stanu na koniec 2005 r. 43 krajowe banki komercyjne i wszystkie banki spółdzielcze.

### Baza depozytowa

W 2005 r. **depozyty ogółem** sektora bankowego zwiększyły się o **11,71%** (kwotowo o 43 686 533 tys. zł) i na koniec grudnia wyniosły 416 762 004 tys. zł. Przyrost depozytów ogółem w sektorze banków komercyjnych wyniósł 11,17%, w sektorze banków spółdzielczych 19,50%.

W 2005 r. nastąpił wyraźny przyrost wartości depozytów wszystkich sektorów. Największą dynamikę wykazały depozyty **sektora instytucji rządowych i samorządowych** oraz **depozyty sektora finansowego**. Słabsze tempo wzrostu odnotowały **depozyty sektora niefinansowego**, na co wpłynął przede wszystkim relatywnie niski przyrost depozytów gospodarstw domowych (5,20%). Należy jednak zaznaczyć, że w 2004 r. depozyty gospodarstw domowych wykazały spadek.

**Wykresy 34 i 35. Depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych w sektorze bankowym w poszczególnych okresach (A) i według stanu na 31.12.2005 r. (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.



## Z działalności BFG

Depozyty sektora niefinansowego miały największy kwotowy udział w przyroście wielkości depozytów ogółem (tj. 25 246 207 tys. zł). Ich odsetek w strukturze depozytów ogółem obniżył się jednak w porównaniu do 2004 r. o 2,50 p.p. Depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych zwiększyły się o 6 484 087 tys. zł, co oznacza wzrost udziału o 0,94 p.p.

W analizowanym okresie wzrost depozytów podmiotów niefinansowych w sektorze banków komercyjnych wyniósł 7,49%. W sektorze banków spółdzielczych depozyty sektora niefinansowego zwiększyły się o 18,91%, na co wpływ miało otrzymywanie przez rolników dopłat bezpośrednich z Unii Europejskiej.

**Depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych**, stanowiące podstawę prognoz zobowiązań gwarancyjnych BFG, wyniosły łącznie na koniec 2005 r. 343 586 599 tys. zł i w porównaniu do poprzedniego roku zwiększyły się o 28 018 817 tys. zł, tj. o 8,88%.

W analizowanym okresie udział **kapitałów i zobowiązań podporządkowanych w pasywach zmniejszył się o 0,34 p.p.** przy jednoczesnym wzroście kapitałów o 4,87%.

*Baza  
kapitałowa*

**Tabela 12. Baza kapitałowa w sektorze bankowym**

Wyszczególnienie [w tys. zł]	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	Zmiana wyników [%]	
				31.12. 2005/ 31.12. 2004	31.12. 2005/ 30.06. 2005
<b>Fundusze własne</b>	<b>42 844 595</b>	<b>46 492 763</b>	<b>45 762 533</b>	<b>6,81</b>	<b>-1,57</b>
<b>Fundusze podstawowe, w tym:</b>	<b>42 946 765</b>	<b>44 780 213</b>	<b>45 687 576</b>	<b>6,38</b>	<b>2,03</b>
Kapitał podstawowy (fundusz statutowy, kapitał zakładowy, fundusz udziałowy)	11 891 846	12 443 232	12 651 019	6,38	1,67
Kapitał (fundusz) zapasowy (zasobowy)	18 119 988	18 893 664	19 080 515	5,30	0,99
Kapitały (fundusze) rezerwowe	12 020 556	11 753 298	11 766 767	-2,11	0,11
Fundusz ogólnego ryzyka	6 540 026	7 151 265	7 141 748	9,20	-0,13
<b>Fundusze uzupełniające, w tym:</b>	<b>3 431 170</b>	<b>4 928 087</b>	<b>3 788 998</b>	<b>10,43</b>	<b>-23,11</b>
Zobowiązania podporządkowane (zaliczane do funduszy własnych)	2 308 153	2 045 295	1 928 321	-16,46	-5,72
Fundusz z aktualizacji wyceny	1 264 698	2 061 856	1 076 473	-14,88	-47,79
<b>Pomniejszenia sumy funduszy podstawowych i uzupełniających</b>	<b>3 533 340</b>	<b>3 216 513</b>	<b>3 714 129</b>	<b>5,12</b>	<b>15,47</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

W 2005 r. **fundusze własne** sektora bankowego zwiększyły się o 2 917 938 tys. zł, głównie na skutek wzrostu wartości kapitału zapasowego o 960 527 tys. zł i podstawowego o 759 173 tys. zł. Na zmianę tę wpłynął podział zysku za 2004 r. oraz zmniejszenie straty z lat ubiegłych.

### 3.3. Zobowiązania pozabilansowe

**Dynamika** Wielkość **zobowiązań pozabilansowych ogółem netto** w 2005 r. zwiększyła się o 10,09% i wyniosła 1 882 110 266 tys. zł.

Pozycje pozabilansowe stanowiły w **relacji do sumy bilansowej netto** 323,83% (wzrost w analizowanym roku o 4,41 p.p.) oraz ponad 43-krotnie przewyższały **fundusze zasadnicze** sektora bankowego.

**Struktura** Wśród **zobowiązań pozabilansowych ogółem netto** największy udział miały transakcje pochodne (84,34%)<sup>19)</sup>. W porównaniu do poprzedniego roku ich wartość wzrosła o 50,02%. Udział pozostałych pozycji był znacznie niższy i wyniósł: w przypadku zobowiązań warunkowych udzielonych 6,70% (wzrost wartości o 13,15%), warunkowych otrzymanych 4,30% (wzrost wartości o 6,11%) i bieżących transakcji pozabilansowych<sup>20)</sup> 1,98% (spadek wartości o 91,37%). Inne zobowiązania wykazały łącznie udział w wysokości 2,68%.

Zobowiązania pozabilansowe netto w sektorze banków komercyjnych stanowiły 99,68% tej pozycji w całym sektorze bankowym. Na sektor banków spółdzielczych przypadало zatem 0,32% zobowiązań pozabilansowych ogółem o wartości 6 044 643 tys. zł.

**Jakość zobowiązań pozabilansowych** W 2005 r. poprawiła się jakość udzielonych zobowiązań pozabilansowych. Udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych zagrożonych w zobowiązaniach pozabilansowych udzielonych obniżył się o 1,72 p.p. (z 2,79% na koniec 2004 r. do 1,07%).

### 4. Dynamika i struktura rachunku zysków i strat

**Wynik działalności bankowej** W 2005 r. wynik działalności bankowej był wyższy o 2 249 370 tys. zł od wyniku wypracowanego w 2004 r. Dynamika wyniku działalności bankowej była wyższa w sektorze banków komercyjnych (7,89%) niż spółdzielczych (5,55%).

Wzrost wyniku działalności bankowej uzyskany został przede wszystkim dzięki zwiększeniu wyniku z tytułu odsetek o 1 968 189 tys. zł – na co wpłynęła wysoka dynamika przychodów odsetkowych – oraz wyniku z pozycji wymiany o 674 841 tys. zł, do czego przyczynił się wzrost wolumenu kredytów walutowych. Wyniki z tytułu

---

<sup>19)</sup> Dla okresów przed czerwcem 2005 r. dane nie są w pełni porównywalne.

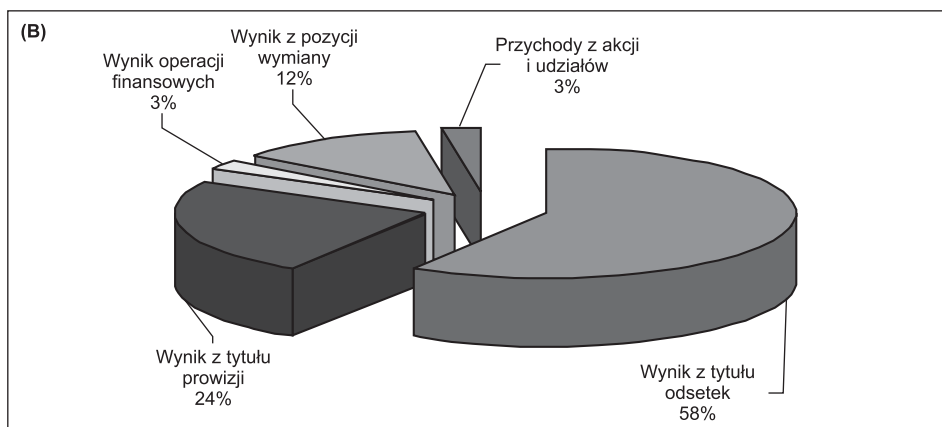
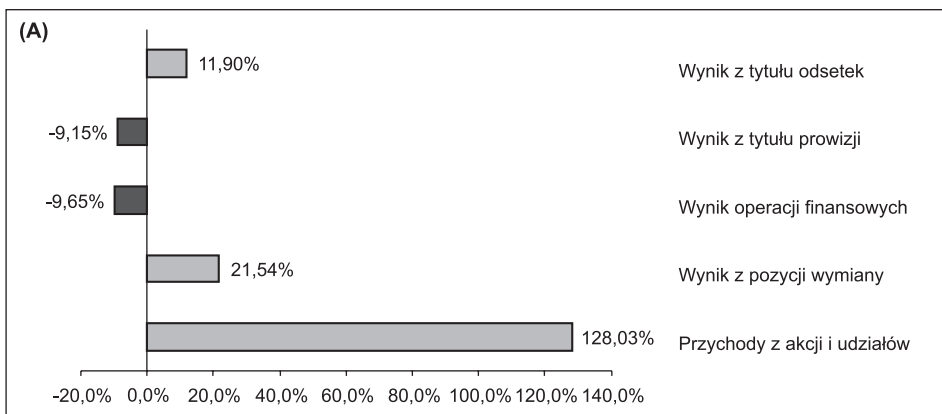
<sup>20)</sup> j.w.

## Z działalności BFG

provizji i z operacji finansowych były niższe niż w roku poprzednim (odpowiednio o 755 274 tys. zł i 88 330 tys. zł). Na zmiany wyniku z tytułu odsetek i prowizji miało wpływ wprowadzenie w 2005 r. metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej i wynikających z niej nowych zasad rozliczania prowizji.

Podobnie jak w okresach poprzednich, w strukturze wyniku działalności bankowej dominowały dwie pozycje: wynik z tytułu odsetek i z tytułu prowizji. Odnotowany przyrost wyniku z tytułu odsetek wpłynął na wzrost jego znaczenia w strukturze wyniku działalności bankowej: udział zwiększył się o 2,21 p.p. Natomiast udział

**Wykresy 36 i 37. Zmiany wyniku działalności bankowej w sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r. w porównaniu z 31.12.2004 r. (A) i jego struktura na 31.12.2005 r. (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Bezpieczny Bank

**Tabela 13. Saldo rezerw i aktualizacji w sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r.**

Wyszczególnienie [tys. zł]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]	
				2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
<b>Saldo rezerw i aktualizacji:</b>	<b>2 377 966</b>	<b>668 268</b>	<b>1 589 851</b>	<b>-33,14</b>	<b>137,91</b>
<b>Saldo rezerw celowych / utraty wartości aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, w tym:</b>	<b>2 393 540</b>	<b>567 959</b>	<b>1 115 480</b>	<b>-53,40</b>	<b>96,40</b>
na należności normalne	46 852	-7 660	-69 559	-248,47	-808,08
na należności pod obserwacją	-2 924	-27 760	-72 030	-2363,41	-159,47
na należności zagrożone, z tego na należności:	2 291 597	598 627	1 253 559	-45,30	109,41
<i>poniżej standardu</i>	-97 838	43 950	-8 635	91,17	-119,65
<i>wątpliwe</i>	76 061	-30 021	-157 260	-306,76	-423,83
<i>stracone</i>	2 313 738	584 643	1 419 454	-38,65	142,79
na aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności*	58 015	4 752	3 510	-93,95	-26,14
<b>Saldo odpisów na utratę wartości pozostałych aktywów, w tym:</b>	<b>-</b>	<b>31 729</b>	<b>109 388</b>	<b>-</b>	<b>244,76</b>
z tytułu trwałej utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych oraz pozostałych akcji i udziałów zaliczanych do aktywów trwałych	182 697	28 360	19 447	-89,36	-31,43
rzeczowych aktywów trwałych**	-	682	72 360	-	10509,97
wartości niematerialnych i prawnych**	-	10 921	12 339	-	12,98
<b>Saldo pozostałych odpisów na rezerwy, w tym:</b>	<b>-198 656</b>	<b>89 142</b>	<b>13</b>	<b>100,01</b>	<b>-99,99</b>
na zobowiązania pozabilansowe	-162 657	9 082	14 098	108,67	55,23
z tytułu tworzonych funduszy	525	4	37 189	-	-
inne	-48 477	66 346	195 429	503,14	194,56
na ryzyko ogólne	11 953	13 710	161 773	1253,41	1079,96

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Dane dla okresów przed czerwcem 2005 r. nie są w pełni porównywalne.

\*\* Dla okresów przed czerwcem 2005 r. nie ma danych.

## Z działalności BFG

wyniku z tytułu prowizji obniżył się o 4,42 p.p. Koszty działania sektora bankowego wyniosły na koniec 2005 r. 17 429 542 tys. zł i wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem o 971 602 tys. zł, tj. 5,90%. W sektorze banków spółdzielczych przyrost kosztów działania był wyższy niż w sektorze banków komercyjnych (przyrosty te wynosiły odpowiednio: 6,62% i 5,83%). W obu sektorach na wzrost kosztów działania wpłynęło zwiększenie zatrudnienia i związanych z tym wzrost wynagrodzeń.

**Tabela 14. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat w sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r.**

Wyszczególnienie [tys. zł]	BK	BS	Razem	Zmiana wyników dla sektora bankowego [%]		Udział BK/BS pozycji bilansowej sektora na 2005.12 [%]	
				2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06	BK	BS
				2004.12			
<b>Wyniki:</b>							
Wynik z tytułu odsetek	16 743 818	1 769 464	18 513 282	11,90	107,15	90,44	9,56
Wynik z tytułu prowizji	6 822 466	680 501	7 502 967	-9,15	97,36	90,93	9,07
Wynik operacji finansowych	815 249	11 845	827 094	-9,65	-1,66	98,57	1,43
Wynik z pozycji wymiany	3 798 253	9 631	3 807 884	21,54	114,44	99,75	0,25
<b>Wynik działalności bankowej</b>	<b>28 976 515</b>	<b>2 476 093</b>	<b>31 452 608</b>	<b>7,70</b>	<b>98,36</b>	<b>92,13</b>	<b>7,87</b>
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	1 524 847	65 004	1 589 851	-33,14	137,91	95,91	4,09
<b>Wynik z działalności operacyjnej</b>	<b>10 131 296</b>	<b>623 030</b>	<b>10 754 326</b>	<b>37,17</b>	<b>83,58</b>	<b>94,21</b>	<b>5,79</b>
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	529	-14	515	30,38	141,78	102,72	-2,72
<b>Zysk (strata) brutto</b>	<b>10 280 162</b>	<b>623 017</b>	<b>10 903 179</b>	<b>39,06</b>	<b>90,41</b>	<b>94,29</b>	<b>5,71</b>
Obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty), w tym:							
podatek dochodowy	1 702 006	111 959	1 813 965	14,21	82,47	93,83	6,17
udział w zyskach (stratach) jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	1 685 530	112 881	1 798 411	12,49	85,84	93,72	6,28
Udział w zyskach (stratach) jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	145 133	0	145 133	-82,40	-206,94	100,00	0,00
<b>Zysk (strata) netto</b>	<b>8 580 531</b>	<b>511 723</b>	<b>9 092 254</b>	<b>28,48</b>	<b>93,81</b>	<b>94,37</b>	<b>5,63</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

<b>Rezerwy</b>	<b>Różnica wartości rezerw i aktualizacji</b> (saldo rezerw) zmniejszyła się o 788 113 tys. zł. Istotny wpływ na tę zmianę miała poprawa zdolności kredytowej klientów banków, a tym samym jakości portfela kredytowego.
<b>Wynik finansowy brutto</b>	W 2005 r. wynik finansowy brutto sektora bankowego wyniósł 10 903 179 tys. zł i był o 39,06% (tj. o 3 062 774 tys. zł) wyższy w porównaniu z rokiem poprzednim. O zmianie wyniku całego sektora zdecydował głównie wzrost wyniku finansowego brutto banków komercyjnych o 41,70%. Wynik finansowy brutto banków spółdzielczych zwiększył się w analizowanym okresie o 6,39%. Tabela 14 przedstawia wybrane pozycje rachunku zysków i strat na koniec 2005 r.
<b>Wynik finansowy netto</b>	W 2005 r. sektor bankowy wypracował wynik finansowy netto w wysokości 9 092 254 tys. zł. Był on wyższy w porównaniu do wielkości na koniec 2004 r. o 28,48%, tj. o 2 015 439 tys. zł. Wynik finansowy netto wykazał niższą dynamikę niż wynik brutto, na co wpływ miał spadek udziału w zyskach jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności, wynikający z wdrożenia MSR/MSSF przez 17 banków komercyjnych <sup>21</sup> . Wynik finansowy netto banków komercyjnych wzrósł o 29,99%, a banków spółdzielczych o 7,53%.

## 5. Wybrane wskaźniki finansowe

<b>Efektywność</b>	Znaczący wzrost wyniku działalności bankowej wpłynął na <b>poprawę efektywności</b> w sektorze bankowym (zarówno w ujęciu brutto, jak i netto). Zwiększyły się wszystkie wskaźniki rentowności aktywów i kapitału oraz rentowności obrotu. Dzięki wyższej dynamice wyniku działalności bankowej niż kosztów, poprawiło się także obciążenie wyniku kosztami działania. Banki wypracowały <b>marżę odsetkową</b> na poziomie wyższym niż w 2004 r., przy jednoczesnym spadku stopy redyskonta weksli o 2,25 p.p. i pozostałych stóp procentowych NBP o 2,00 p.p. Wzrost marży odsetkowej wynikał z wyższej dynamiki wyniku odsetkowego niż aktywów sektora bankowego. Marża odsetkowa w sektorze banków spółdzielczych obniżyła się o 0,32 p.p., w bankach komercyjnych wzrosła o 0,11 p.p.
<b>Marża odsetkowa i prowizyjna</b>	<b>Marża prowizyjna</b> obniżyła się o 0,25 p.p., na co wpłynął spadek wyniku prowizyjnego przy jednoczesnym wzroście aktywów sektora bankowego.

---

<sup>21</sup> Banki stosujące MSR/MSSF nie uwzględniają w sprawozdaniach jednostkowych udziału w wynikach spółek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności.

## Z działalności BFG

**Tabela 15. Wskaźniki efektywności w sektorze bankowym według stanu na 31.12.2005 r.**

Wyszczególnienie [%]	Razem	BK	BS	Zmiana wyników [p.p.]	
				31.12.2005/31.12.2004	31.12.2005/30.06.2005
	31.12.2005				
<b>Wskaźniki rentowności brutto:</b>					
ROA	1,88	1,88	1,84	0,41	-0,15
ROE	25,10	25,43	20,64	6,41	-1,51
ROA(A)	2,08	2,08	2,11	0,18	0,01
ROE(A)	27,52	27,81	23,45	3,23	0,58
Rentowność obrotu	2,44	2,32	17,11	0,22	-0,07
<b>Wskaźniki rentowności netto:</b>					
ROA	1,56	1,57	1,51	0,24	-0,09
ROE	20,93	21,23	16,95	4,06	-0,87
ROA(A)	1,74	1,74	1,73	0,02	0,04
ROE(A)	22,95	23,21	19,26	1,02	0,88
Rentowność obrotu	2,04	1,94	14,05	0,03	-0,02
<b>Wskaźniki marży:</b>					
Marża odsetkowa	3,19	3,06	5,22	0,09	0,03
Marża prowizyjna	1,29	1,25	2,01	-0,25	-0,05
Marża handlowa	0,80	0,84	0,06	0,04	0,34
<b>Wskaźniki obciążenia:</b>					
Obciążenie wyniku działalności bankowej saldem rezerw	5,05	5,26	2,63	-3,09	0,84
Obciążenie wyniku działalności bankowej kosztami działania	55,42	54,46	66,65	-0,94	2,17

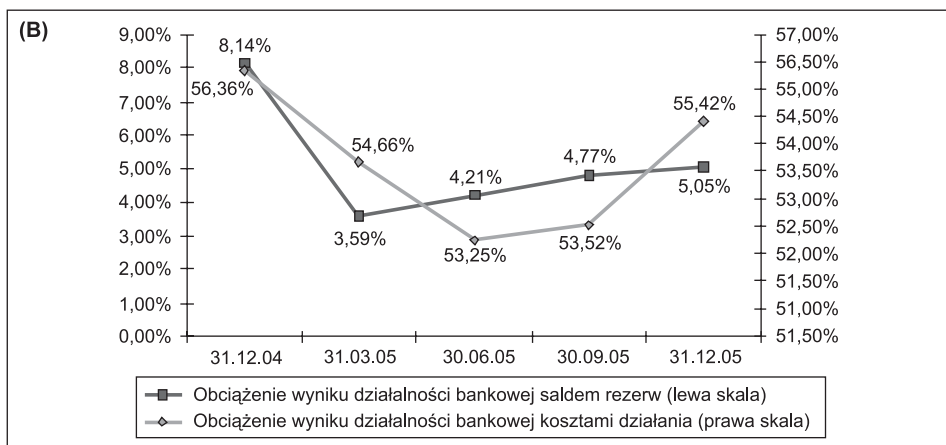
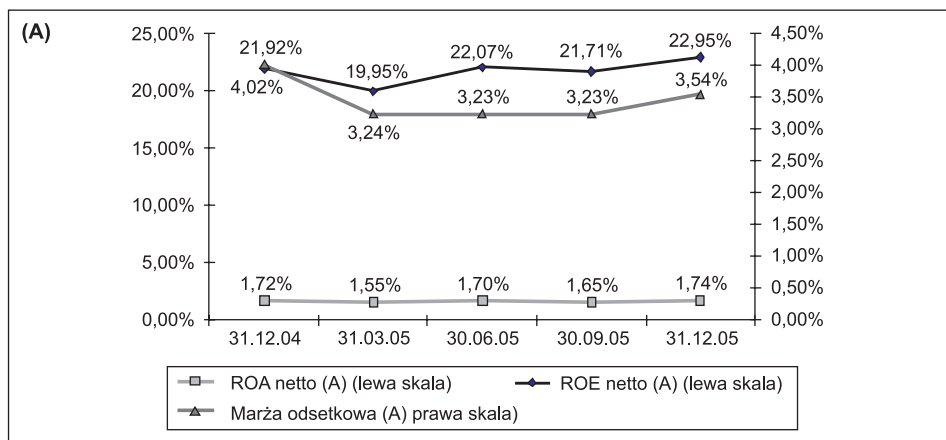
Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

Rozszerzenie akcji kredytowej, szczególnie dla sektora podmiotów niefinansowych, wpłynęło na zmianę współczynnika wypłacalności. W wyniku większego przyrostu całkowitego wymogu kapitałowego (ogółem o 3 011 196 tys. zł, a z tytułu ryzyka kredytowego o 3 006 963 tys. zł) niż funduszy własnych (o 2 917 938 tys. zł) zmniejszył się współczynnik wypłacalności. Na koniec 2005 r. współczynnik wypłacalności w sektorze bankowym wyniósł 14,59%.

### Wypłacalność

## Bezpieczny Bank

**Wykresy 38 i 39. Zmiany wybranych wskaźników efektywności w sektorze bankowym**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Tabela 16. Współczynnik wypłacalności i wymogi kapitałowe w sektorze bankowym**

Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na			Zmiana wyników	
		31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	31.12.2005/ 31.12.2004	31.12.2005/ 30.06.2005
Współczynnik wypłacalności	%	15,46%	15,31%	14,59%	-0,88 p.p.	-0,72 p.p.

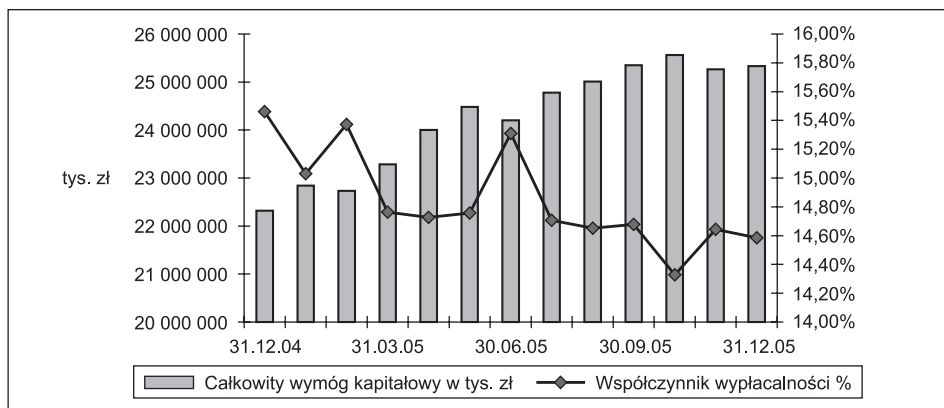


## Z działalności BFG

Całkowity wymóg kapitałowy:	tys. zł	22 321 147	24 203 158	25 332 343	13,49%	4,67%
Udział wymogu kapitałowego z tytułu:	%	100,00%	100,00%	100,00%	–	–
ryzyka kredytowego	%	93,19%	93,37%	93,98%	0,79 p.p.	0,61 p.p.
przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	%	0,95%	1,90%	1,62%	0,68 p.p.	-0,27 p.p.
ryzyka rynkowego	%	4,58%	3,55%	3,37%	-1,20 p.p.	-0,18 p.p.
pozostałych ryzyk	%	1,29%	1,18%	1,03%	-0,27 p.p.	-0,15 p.p.

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Wykres 40. Współczynnik wypłacalności i całkowity wymóg kapitałowy**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

### III. ANALIZA POGŁĘBIONA SYTUACJI W SEKTORZE BANKÓW KOMERCYJNYCH

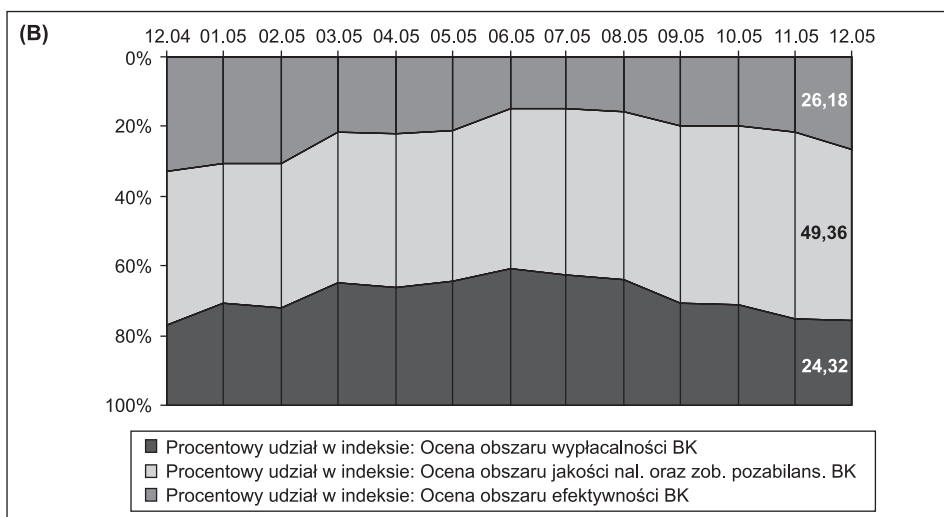
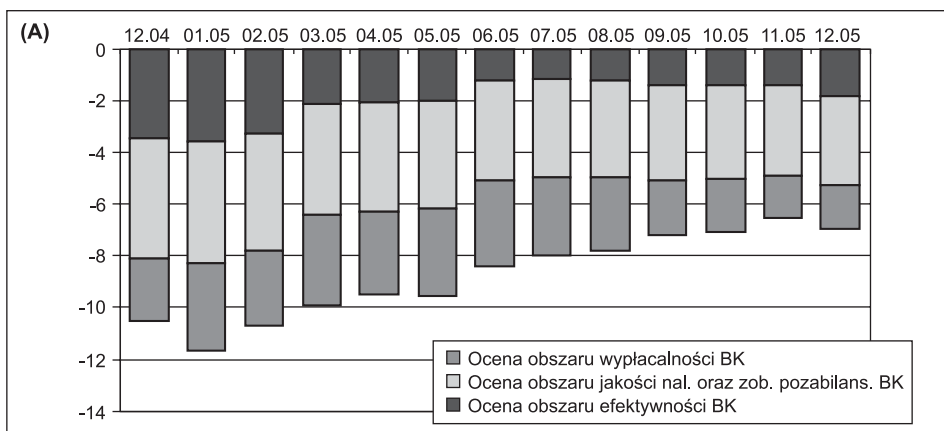
#### 1. Indeks zagrożenia

W 2005 r. w porównaniu z rokiem poprzednim stwierdzono poprawę indeksu zagrożenia dla sektora banków komercyjnych o 3,54 punktu do poziomu -6,99 punktu.

Udział poszczególnych grup wskaźników w indeksie zagrożenia dla sektora banków komercyjnych prezentuje wykres 41. Największy wpływ na kształtowanie poziomu indeksu miała ocena obszaru

*Udział poszczególnych grup wskaźników w indeksie zagrożenia*

**Wykresy 41 i 42. Punktacja (A) i udział grup (B) wskaźników w indeksie zagrożenia**



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

jakości należności<sup>22)</sup>, a jej udział w wartości indeksu w 2005 r. utrzymywał się na stałym poziomie (49,36% na koniec 2005 r.). Udział ocen efektywności (26,18%), drugiego obszaru pod względem wpływu na poziom indeksu, zmniejszył się w 2005 r. na rzecz punktacji

<sup>22)</sup> Na wykresach jakość należności jest pokazywana łącznie z oceną jakości zobowiązań pozabilansowych.

## Z działalności BFG

przydzielonej obszarowi jakości zobowiązań pozabilansowych (24,32%) i jakości należności.

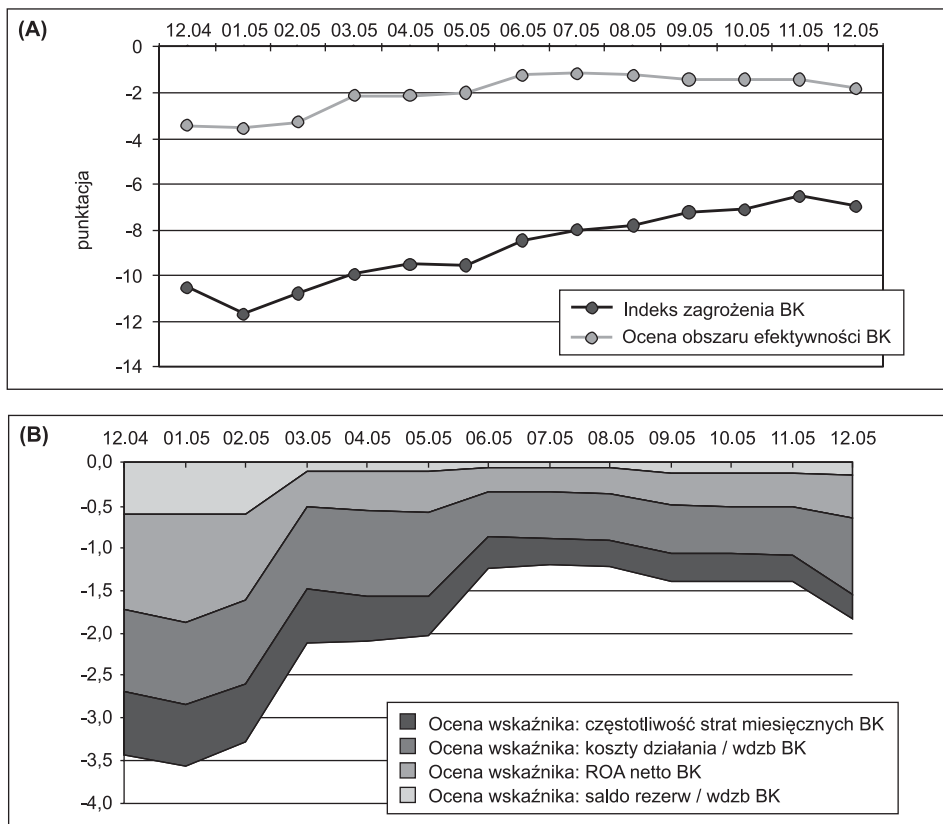
Indeks zagrożenia dla banków komercyjnych z grupy wysokiego i bardzo wysokiego ryzyka poprawiał się od początku 2005 r. i na koniec roku wyniósł 36,18%.

### 2. Analiza efektywności

W 2005 r. ocena efektywności sektora banków komercyjnych poprawiła się. Punktacja przypisana obszarowi efektywności zmniejszyła się o 1,62 do poziomu -1,83 punktu.

*Ogólna ocena efektywności*

**Wykresy 43 i 44. Ocena efektywności w relacji do indeksu zagrożenia (A) oraz wpływ ocen cząstkowych na poziom oceny efektywności (B)**



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

## Bezpieczny Bank

### Wskaźniki rentowności

Na poprawę ocen efektywności sektora banków komercyjnych w 2005 r. wpływ miało m.in. zwiększenie poziomu podstawowych wskaźników rentowności (brutto i netto): ROA, ROE i rentowności obrotu. W ujęciu netto wskaźniki te zwiększyły się odpowiednio o 0,27 p.p. do 1,57%, o 4,46 p.p. do 21,23%, zaś rentowność obrotu netto o 0,05 p.p. do 1,94%.

Zwiększyły się również średnie wskaźniki ROA(A) i ROE(A) zarówno w ujęciu brutto, jak i netto.

**Tabela 17. Wybrane wskaźniki efektywności brutto i netto dla sektora banków komercyjnych**

Wyszczególnienie [tys. zł lub %]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [% lub p.p.]	
				2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
<b>Wyniki finansowe:</b>					
Zysk (strata) brutto	7 245 809	5 359 357	10 280 162	41,70%	91,82%
Zysk (strata) netto	6 600 948	4 400 161	8 580 531	29,99%	95,00%
Brakująca kwota rezerw celowych	57	287	245	329,82%	-14,63%
Zysk (strata) brutto skorygowana o brakującą kwotę rezerw celowych	7 254 752	5 359 070	10 279 917	41,70%	91,82%
<b>Wskaźniki rentowności brutto:</b>					
ROA	1,43%	2,01%	1,88%	0,45 p.p.	-0,13 p.p.
ROE	18,43%	26,76%	25,43%	7,00 p.p.	-1,33 p.p.
ROA(A)*	1,49%	2,05%	2,08%	0,59 p.p.	0,03 p.p.
ROE(A)**	18,83%	26,93%	27,81%	8,98 p.p.	0,88 p.p.
Rentowność obrotu	2,07%	2,37%	2,32%	0,25 p.p.	-0,05 p.p.
<b>Wskaźniki rentowności netto:</b>					
ROA	1,30%	1,65%	1,57%	0,27 p.p.	-0,08 p.p.
ROE	16,77%	21,97%	21,23%	4,46 p.p.	-0,74 p.p.
ROA(A)*	1,35%	1,69%	1,74%	0,39 p.p.	0,05 p.p.
ROE(A)**	17,13%	22,11%	23,21%	6,08 p.p.	1,10 p.p.
Rentowność obrotu	1,89%	1,94%	1,94%	0,05 p.p.	0,00 p.p.

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

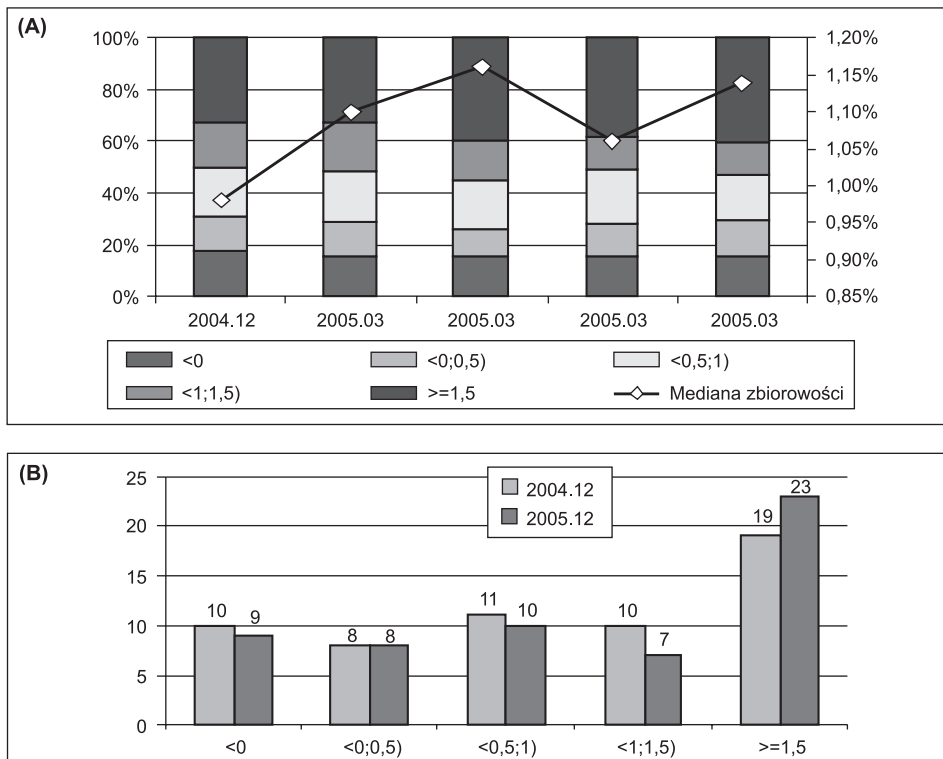
\* ROA(A) – ROA wyliczony dla średnich aktywów

\*\* ROE(A) – ROE wyliczony dla średnich kapitałów własnych

## Z działalności BFG

Wśród banków komercyjnych w zakresie rentowności netto aktywów najliczniejszą grupą były banki o wskaźniku ponad 1,5% (23 banki). Grupa tych banków zwiększyła się w 2005 r. o 4. Zbiorowość banków o ujemnym wskaźniku ROA netto zmniejszyła się do 9.

**Wykresy 45 i 46. Struktura banków komercyjnych pod względem poziomu ROA netto – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedsiębiorstwach (B)**

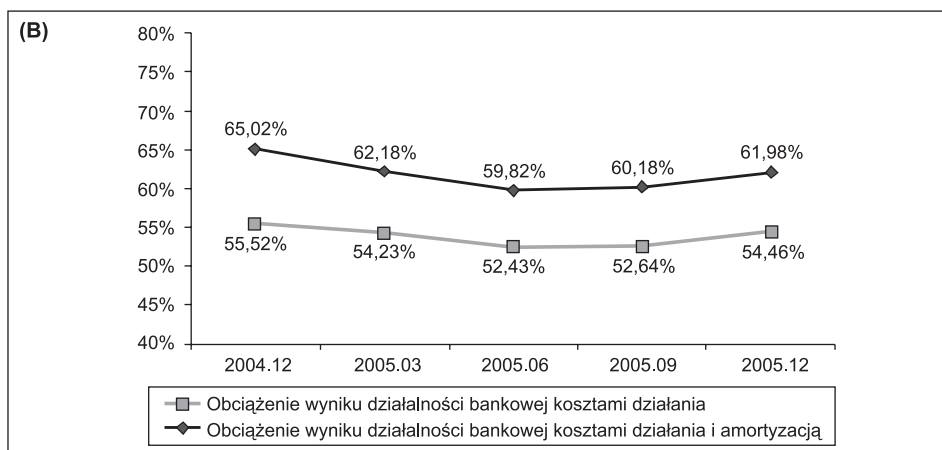
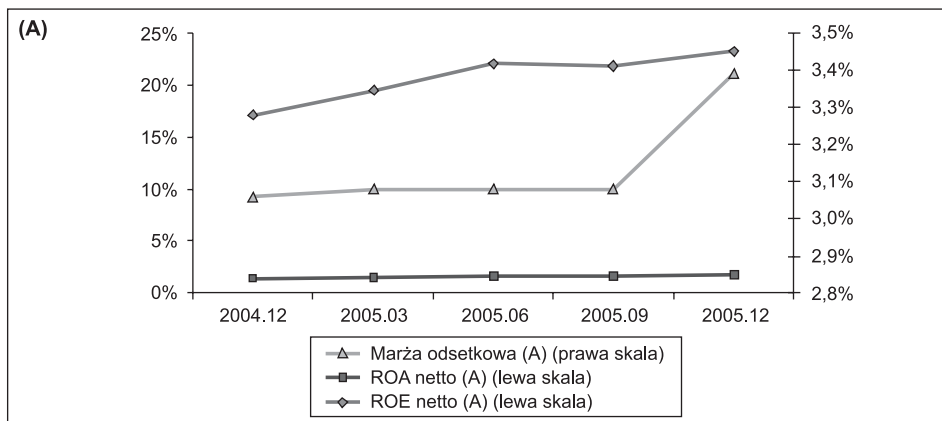


Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

Poprawa wskaźników rentowności możliwa była dzięki dynamicznemu zwiększeniu wyników finansowych. Zysk brutto wypracowany na koniec 2005 r. był wyższy od wypracowanego na koniec grudnia 2004 r. o 41,70%. Przyczynił się do tego przede wszystkim rosnący z kwartału na kwartał wynik z tytułu odsetek (który w 2005 r. wzrósł o 11,97% – należy mieć na uwadze, że wynik ten jest w części kształtowany również przychodami z prowizji rozliczanymi efektywną stopą procentową).

## Bezpieczny Bank

**Wykresy 47 i 48. Zestawienie poziomu wskaźników marży odsetkowej, rentowności aktywów i kapitałów (A) oraz obciążeń działalności bankowej kosztami działania i amortyzacją (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

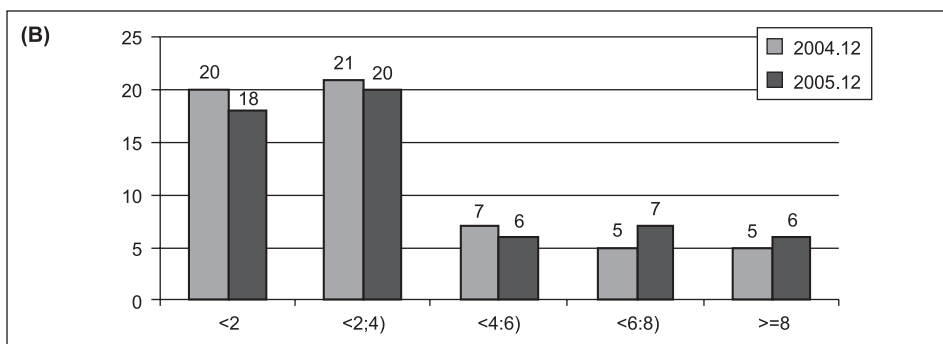
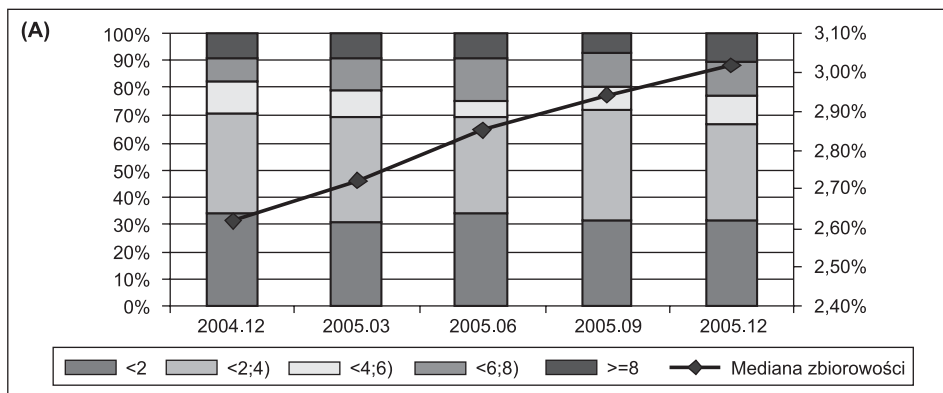
### **Marża odsetkowa**

Marża odsetkowa<sup>23)</sup> wypracowana przez sektor banków komercyjnych w 2005 r. wyniosła 3,06% i w porównaniu ze stanem na koniec 2004 r. zwiększyła się o 0,11 p.p. przy spadku stóp procentowych banku centralnego o 2,00 p.p.

<sup>23)</sup> Wyliczona dla średnich aktywów.

## Z działalności BFG

**Wykresy 49 i 50. Struktura banków komercyjnych pod względem poziomu marży odsetkowej – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedziałach (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

Na koniec 2005 r. 39 banków komercyjnych wykazało marżę odsetkową na poziomie ponad 2,00%, z czego marża 6 banków była wyższa niż 8,00%.

Obciążenie wyniku działalności bankowej kosztami działania wyniosło w sektorze banków komercyjnych 54,46%, co stanowiło spadek o 1,06 p.p. w porównaniu z końcem 2004 r. Na koniec analizowanego okresu 6 banków wykazało wskaźnik wyższy od 100% (w tym jeden z nich zaklasyfikowany był do grupy najwyższego zagrożenia).

Obciążenia banków z tytułu obowiązkowych opłat<sup>24)</sup> wnoszonych na rzecz BFG przedstawiono w odniesieniu do kosztów działania,

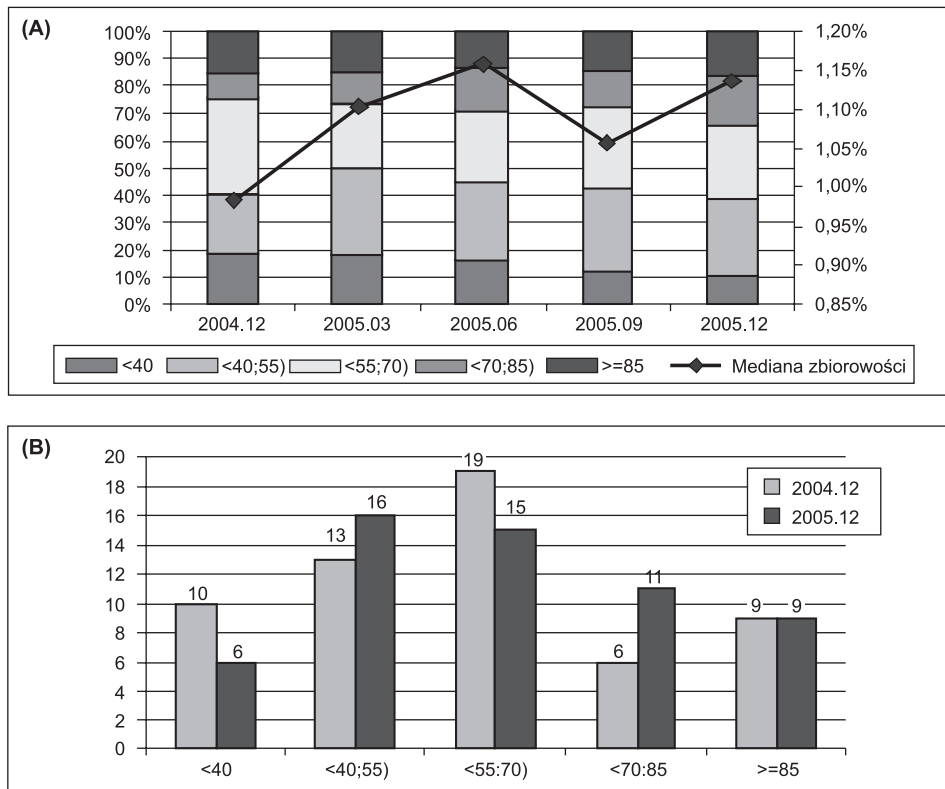
**Obciążenie  
wyniku  
działalności  
bankowej**

**Obowiązkowa  
opłata roczna  
za 2005 r.**

<sup>24)</sup> W części wnoszonej przez banki.

## Bezpieczny Bank

**Wykresy 51 i 52. Struktura banków komercyjnych pod względem obciążenia wyniku działalności bankowej kosztami działania – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedziałach (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

przychodów operacyjnych<sup>25)</sup> oraz wyniku działalności bankowej. W porównaniu z 2004 r. wymienione wskaźniki zmniejszyły się, co świadczy o obniżeniu się obciążeń sektora banków komercyjnych obowiązkowymi opłatami rocznymi. Przyczyną poprawy sytuacji w tym zakresie jest wyższa rentowność działalności banków w 2005 r. niż w 2004 r. oraz zmniejszenie stawek<sup>26)</sup> opłaty rocznej.

Średnia relacja obowiązkowej opłaty rocznej do kosztów działania wyniosła 0,36%, co stanowiło poprawę o 0,22 p.p. W porówna-

<sup>25)</sup> Przychody operacyjne zdefiniowane zostały jako przychody ogółem pomniejszone o przychody z rozwiązania rezerw i aktualizacji wyceny oraz zyski nadzwyczajne.

<sup>26)</sup> Stawka opłaty rocznej na 2005 r. zmniejszyła się w stosunku do stawki z 2004 r. do 0,05%, tj. o 0,025%.



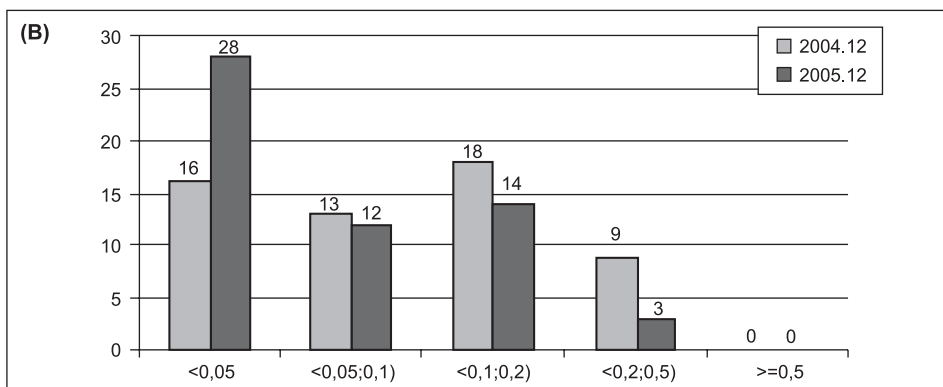
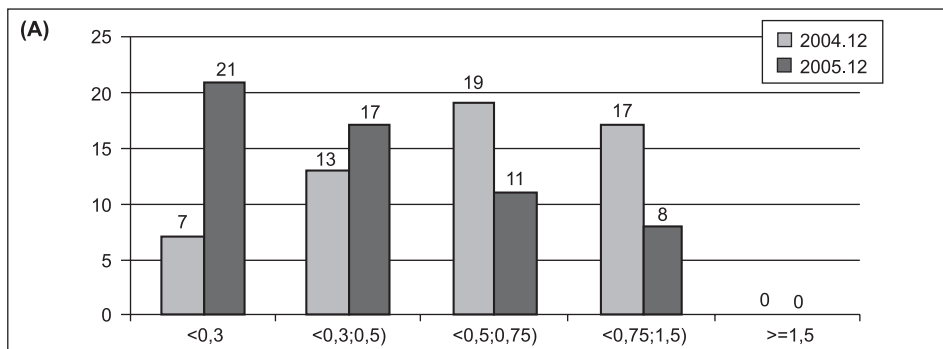
## Z działalności BFG

niu do grudnia 2004 r. zwiększyła się grupa banków o obciążeniu mniejszym niż 0,5% do 38 banków. Jednocześnie żaden z banków nie wykazał udziału obowiązkowej opłaty rocznej w kosztach działania większego niż 1,5%.

Średni wskaźnik udziału obowiązkowej opłaty rocznej w przychodach operacyjnych zmniejszył się z 0,03% w 2004 r. do 0,01% w 2005 r. Na koniec 2005 r. we wszystkich bankach komercyjnych udział omawianego wskaźnika nie przekraczał 0,05% (przy czym ponad połowa z nich wykazała udział niższy niż 0,01%).

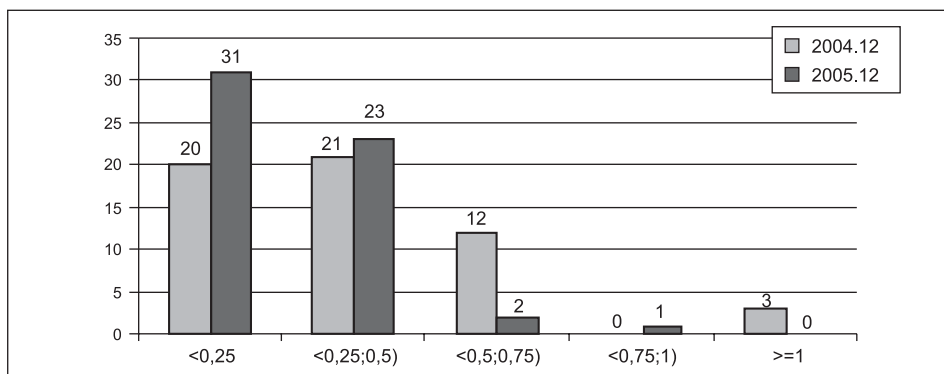
W przypadku relacji obowiązkowej opłaty rocznej do wyniku działalności bankowej także odnotowano poprawę – średnie obciążenia zmniejszyły się do 0,20%, tj. o 0,12 p.p., a grupa banków o obciążeniu wyniku działalności bankowej mniejszym niż 0,25% wzrosła o 11 banków do 31.

**Wykresy 53 i 54. Struktura banków komercyjnych pod względem udziału opłaty rocznej w kosztach działania banku (A) oraz przychodach operacyjnych (B)**



Źródło: Dane NBP i BFG, opracowanie własne.

Wykresy 55. Struktura banków komercyjnych pod względem udziału składki i opłaty na rzecz BFG w wyniku działalności bankowej



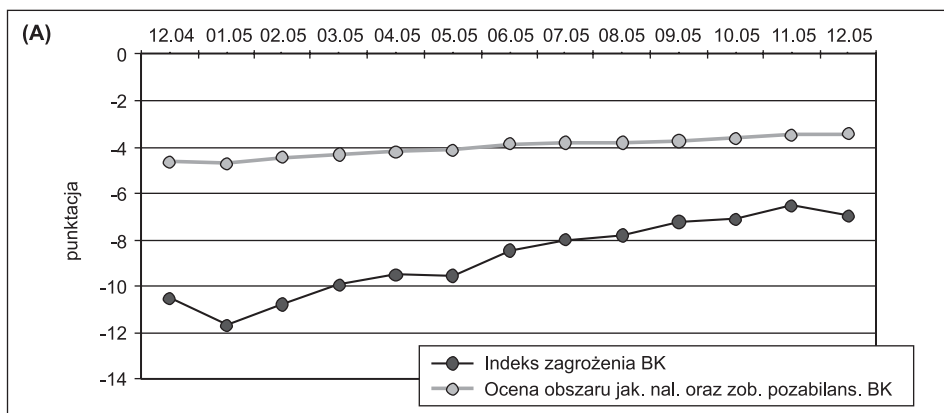
Źródło: Dane NBP i BFG, opracowanie własne.

### 3. Analiza jakości należności i zobowiązań pozabilansowych

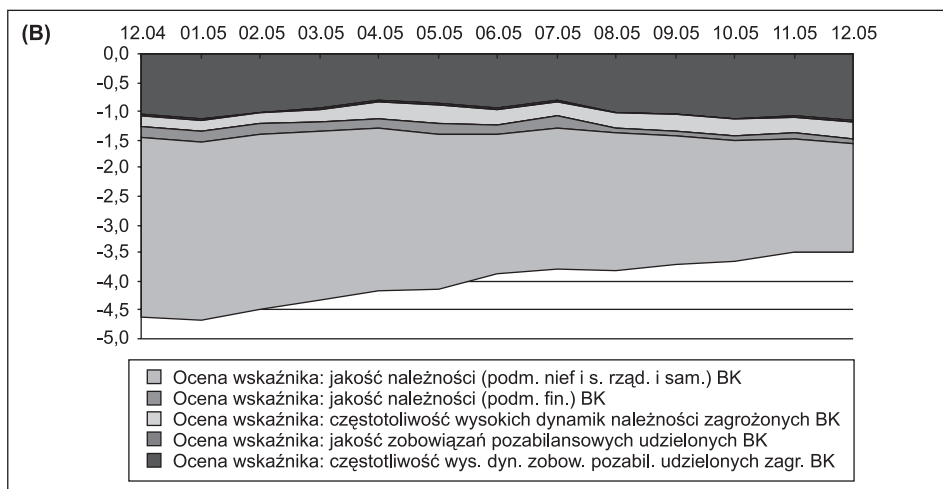
*Ogólna ocena jakości należności i zobowiązań pozabilansowych*

Jakość należności i zobowiązań pozabilansowych w sektorze banków komercyjnych poprawiła się. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w poprawie punktacji przydzielonej temu obszarowi o 1,20 punktu do -3,45 punktu.

Wykresy 56 i 56. Ocena jakości należności i zobowiązań pozabilansowych wraz z indeksem zagrożenia (A) oraz wpływ ocen cząstkowych na poziom oceny jakości należności i zobowiązań pozabilansowych (B)



## Z działalności BFG



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

**Tabela 18. Jakość należności banków komercyjnych wg PSR**

Wyszczególnienie	Jedn.	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]	
					2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
<b>Jakość należności</b>						
Należności ogółem brutto	tys. zł	333 866 788	362 301 304	371 907 745	11,39%	2,65%
Należności zagrożone brutto, w tym:	tys. zł	35 106 931	32 915 028	28 788 176	-18,00%	-12,54%
poniżej standardu	tys. zł	6 266 272	5 205 843	3 610 675	-42,38%	-30,64%
wątpliwe	tys. zł	5 688 950	4 661 818	3 988 533	-29,89%	-14,44%
stracone	tys. zł	23 151 709	23 047 367	21 222 699	-8,33%	-7,92%
Rezerwy celowe ogółem, w tym na należności:	tys. zł	19 533 721	20 932 818	19 751 949	1,12%	-5,64%
poniżej standardu	tys. zł	473 923	700 813	660 817	39,44%	-5,71%
wątpliwe	tys. zł	1 154 776	1 217 324	1 284 912	11,27%	5,55%
stracone	tys. zł	17 905 022	19 014 681	17 828 890	-0,43%	-6,24%
<b>Udział należności pod obserwacją w należnościach ogółem</b>	%	<b>4,58%</b>	<b>4,51%</b>	<b>4,02%</b>	<b>-0,56</b>	<b>-0,49</b>
<b>Udział należności zagrożonych w należnościach ogółem</b>	%	<b>10,52%</b>	<b>9,08%</b>	<b>7,74%</b>	<b>-2,77</b>	<b>-1,34</b>

## Bezpieczny Bank

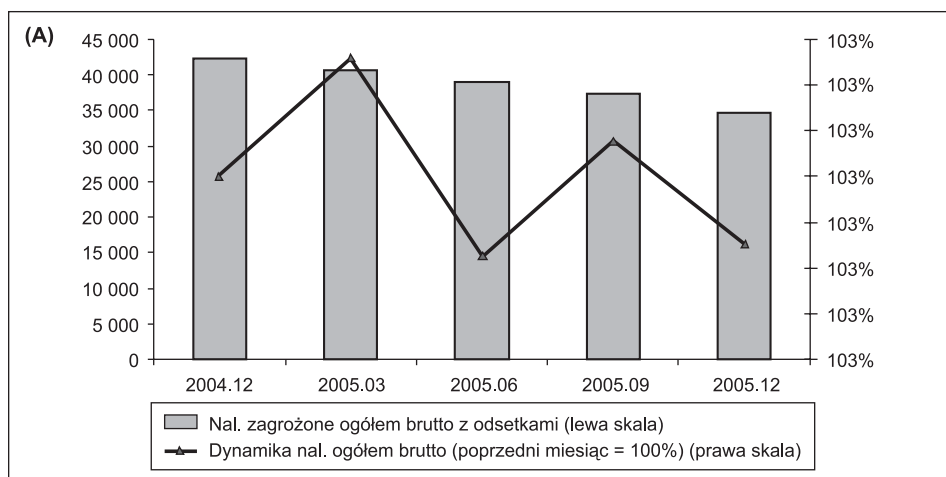
Wyszczególnienie	Jedn.	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]	
					2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
Udział należności poniżej standardu w należnościach zagrożonych	%	17,85%	15,82%	12,54%	-5,31	-3,27
Udział należności wątpliwych w należnościach zagrożonych	%	16,20%	14,16%	13,85%	-2,35	-0,31
Udział należności straconych w należnościach zagrożonych	%	65,95%	70,02%	73,72%	7,77	3,70
<b>Jakość zobowiązań pozabilansowych</b>						
Udział zobowiązań pozabilansowych zagrożonych w zobowiązaniach pozabilansowych udzielonych	%	2,82%	1,73%	1,08%	-1,75	-0,66

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

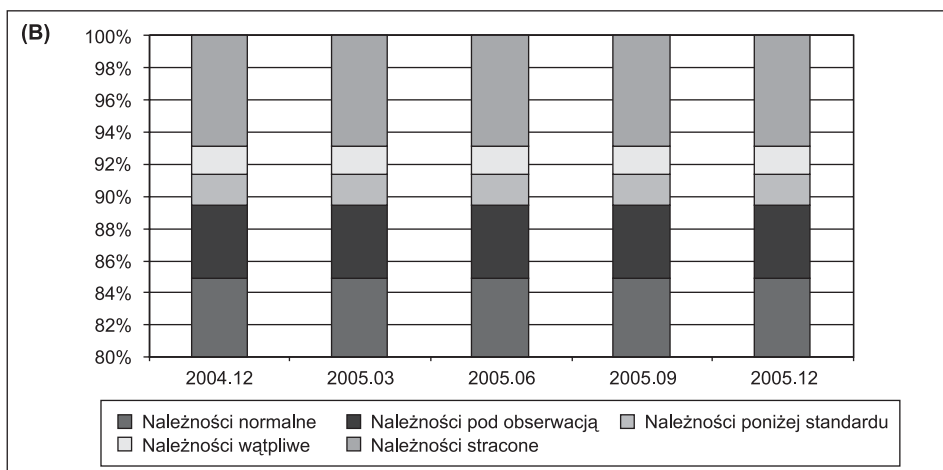
### **Jakość należności wg PSR**

Wskaźnik jakości należności (bez odsetek) poprawił się w 2005 r. o 2,77 p.p. do poziomu 7,74%. Poprawa wskaźnika była skutkiem dynamicznego obniżenia poziomu należności zagrożonych w sektorze banków komercyjnych do 28 788 176 tys. zł, tj. o 18,00% przy równie dynamicznym wzroście należności ogółem do 371 907 745 tys. zł, tj. o 11,39%.

### **Wykresy 58 i 59. Należności zagrożone ogółem brutto z dynamiką należności ogółem (A) oraz struktura należności ogółem\* (B)**



## Z działalności BFG



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Na wykresie B skalę na osi rzędnych rozpoczęto od 80%.

W 2005 r. zwiększył się udział należności normalnych w kwocie należności ogółem o 3,29 p.p. do 88,20%. Pozostałe składowe struktury zmniejszyły swój udział, w tym w największym stopniu należności stracone o 1,21 p.p. do 5,72% (były one jednocześnie drugą pod względem wielkości pozycją w strukturze należności). Tendencja poprawy struktury należności na korzyść należności normalnych była widoczna w całym 2005 r.

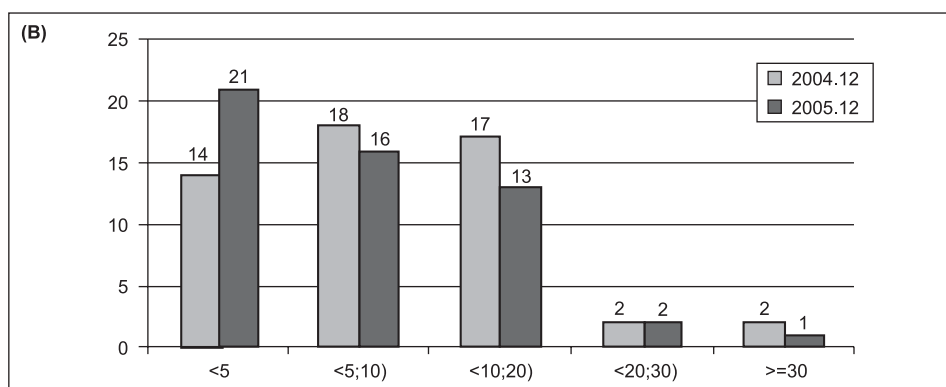
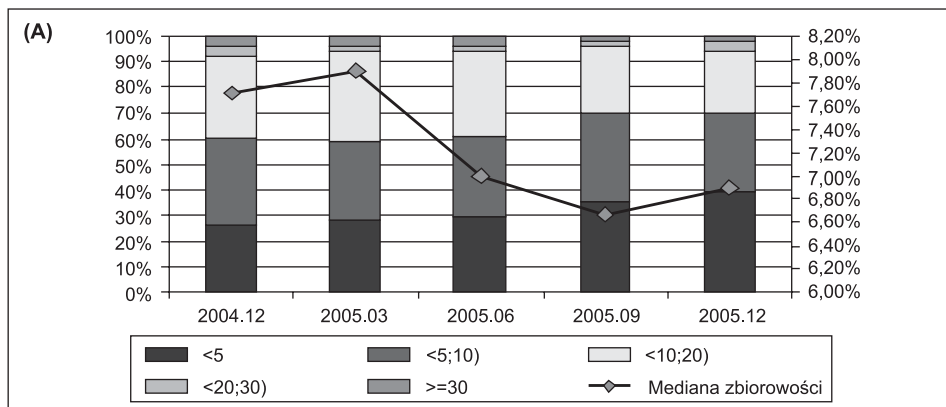
Najliczniejszą grupą w sektorze banków komercyjnych pod względem jakości należności były banki, w których wskaźnik kształtował się poniżej 10%. Grupa ta zwiększyła się na koniec 2005 r. o 5 banków do 37, co również świadczy o poprawie jakości należności. Najmniej liczna była grupa banków, w których wskaźniki jakości były wyższe od 20% – należały do niej 3 banki.

Na koniec 2005 r. największy udział w należnościach ogółem, jak i zagrożonych miały należności od sektora niefinansowego. W należnościach ogółem udział ten wyniósł 64,97% i nie zmienił się istotnie w porównaniu z końcem 2004 r., natomiast w należnościach zagrożonych wyniósł 95,98%.

W przypadku należności od sektora niefinansowego kwota należności zagrożonych (bez odsetek) obniżyła się w 2005 r. o 17,40% (do 27 630 473 tys. zł), zaś wskaźnik jakości poprawił swoją wartość o 4,00 p.p., osiągając poziom 11,44%.

Wykazywane w bilansie rezerwy celowe ogółem zmniejszyły się w 2005 r. o 1,12% do kwoty 19 751 949 tys. zł.

Wykresy 60 i 61. Struktura banków komercyjnych pod względem jakości należności\* – udziały w poszczególnych okresach (A) i zmian liczebności przedziałów w 2005 r. (B)



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Dla banków wykazujących należności zagrożone.

**Jakość  
należności  
wg MSR/MSSF**

Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniach finansowych, 17 banków krajowych stosowało MSR/MSSF do sprawozdań jednostkowych<sup>27)</sup>. Należności zagrożone utratą wartości wynosiły na koniec 2005 r. 60 936 145 tys. zł. Kwota tych należności była o 40 050 276 tys. zł wyższa niż kwota należności zagrożonych tych banków wyznaczonych zgodnie z PSR. Należności zagrożone utratą

<sup>27)</sup> Te informacje były po raz pierwszy prezentowane w sprawozdaniach za czerwiec 2005 r.

## Z działalności BFG

wartości w tych bankach miały 22,92% udziału w należnościach ogółem (brutto bez odsetek).

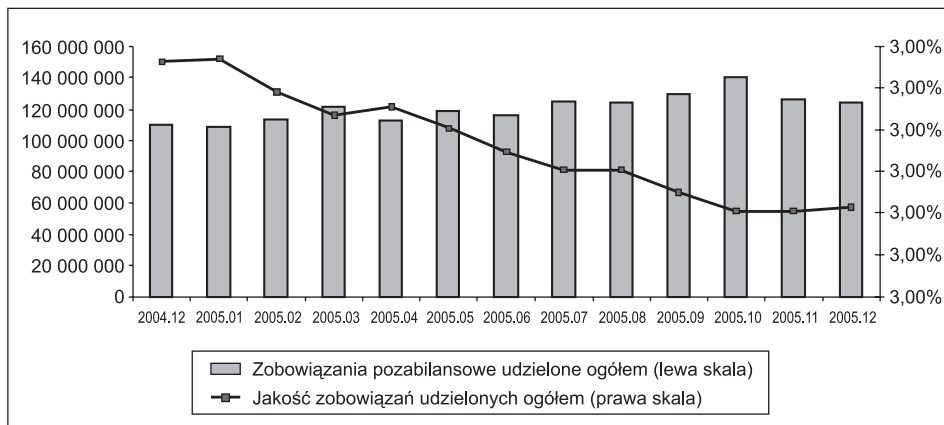
Z wyłączeniem banków stosujących do sprawozdań jednostkowych standardy międzynarodowe (MSR/MSSF), brakującą kwotę rezerw celowych wykazały 4 banki na łączną kwotę 245 tys. zł. Kwota ta w stosunku do wyniku finansowego netto sektora banków komercyjnych nie była znacząca.

W 2005 r. w sektorze banków komercyjnych poziom zobowiązań udzielonych ogółem zwiększył się do 126 608 759 tys. zł, tj. o 13,03%, przy równoczesnym zmniejszeniu zobowiązań pozabilansowych udzielonych zagrożonych ogółem o 56,90% do kwoty 1 338 296 tys. zł. Wskaźnik jakości tych zobowiązań poprawił się w stosunku do końca 2004 r. o 1,75 p.p. do poziomu 1,08%. Podobną tendencję stwierdzono w przypadku zobowiązań pozabilansowych udzielonych zagrożonych od sektora niefinansowego.

*Brakująca  
kwota rezerw  
celowych*

*Jakość  
zobowiązań  
pozabilansowych  
udzielonych*

**Wykres 62. Wartość i jakość zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sektorze banków komercyjnych**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

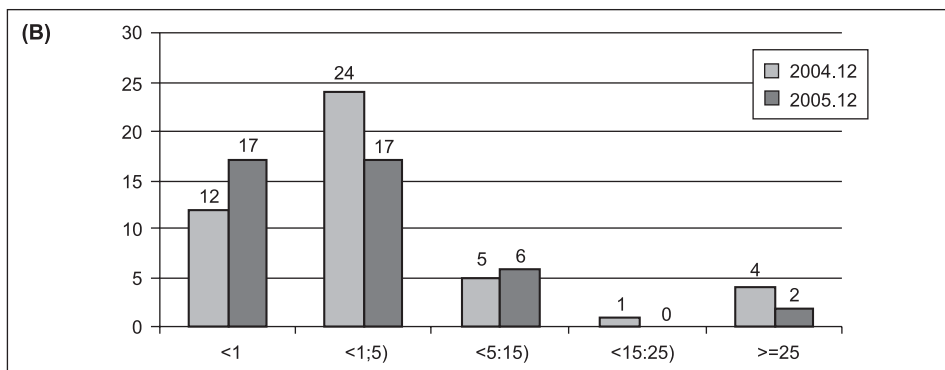
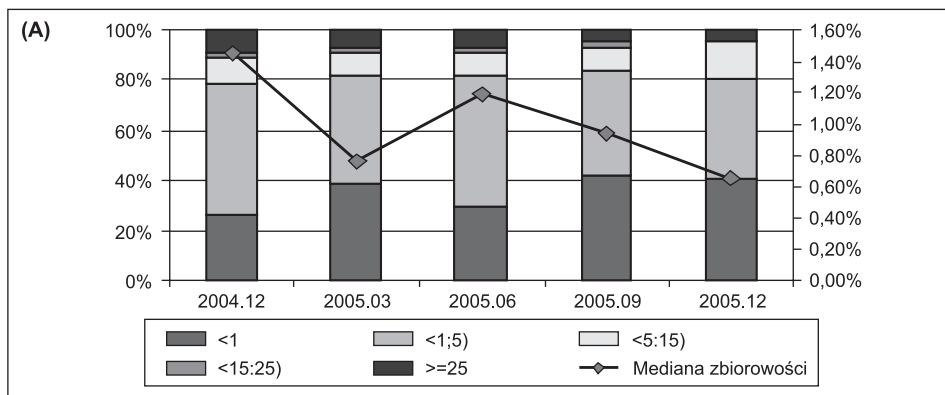
Na koniec 2005 r. 34 banki wykazały wskaźnik jakości zobowiązań pozabilansowych niższy od 5%.

Na koniec 2005 r. saldo rezerw i aktualizacji wyniosło 1 524 847 tys. zł i w porównaniu z końcem 2004 r. zmniejszyło się o 33,58%. Największy kwotowo spadek (1 399 354 tys. zł, tj. 53,99%) wystąpił w odniesieniu do salda rezerw celowych/odpisów na utratę wartości aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

*Saldo rezerw  
i aktualizacji*

## Bezpieczny Bank

**Wykresy 63 i 64. Struktura banków komercyjnych pod względem jakości zobowiązań pozabilansowych – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedziałach (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

(głównie w zakresie należności straconych). Pogorszyło się natomiast saldo pozostałych odpisów na rezerwy do poziomu 386 856 tys. zł.

**Obciążenie  
wyniku saldem  
rezerw**

Obciążenie wyniku działalności bankowej saldem rezerw wyniosło na koniec 2005 r. 5,26% i w porównaniu z końcem 2004 r. obniżyło się o 3,29 p.p.



## Z działalności BFG

**Tabela 19. Saldo rezerw i aktualizacji w sektorze banków komercyjnych**

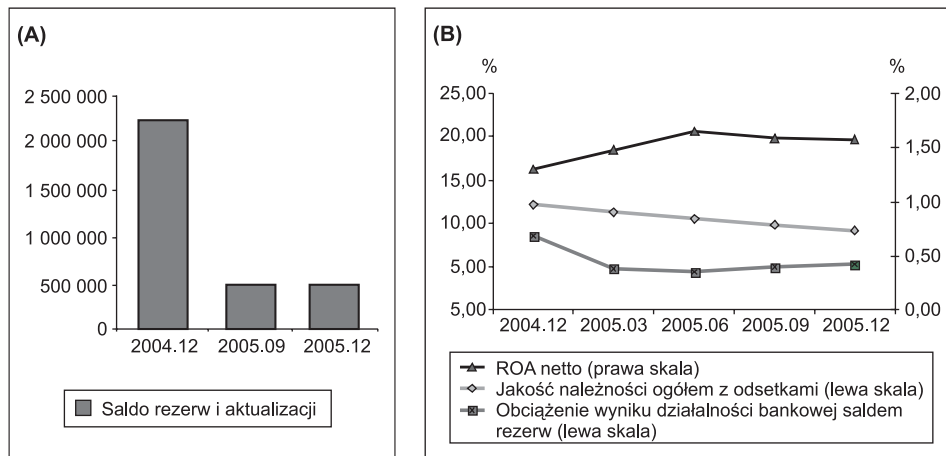
Wyszczególnienie [tys. zł]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]	
				2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
<b>Saldo rezerw i aktualizacji:</b>	<b>2 295 841</b>	<b>641 562</b>	<b>1 524 847</b>	<b>-33,58</b>	<b>137,68</b>
<b>Saldo rezerw celowych / utraty wartości aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, w tym:</b>	<b>2 332 456</b>	<b>547 558</b>	<b>1 073 082</b>	<b>-53,99</b>	<b>95,98</b>
na należności normalne	46 106	-7 911	-66 849	-244,99	-745,01
na należności pod obserwacją	-4 490	-28 181	-72 539	-1515,57	-157,40
na należności zagrożone, z tego na należności:	2 232 589	578 916	1 208 960	-45,85	108,83
<i>poniżej standardu</i>	-73 046	43 589	-13 502	81,52	-130,98
<i>wątpliwe</i>	77 532	-31 996	-160 966	-307,61	-403,08
<i>stracone</i>	2 228 103	567 323	1 383 428	-37,91	142,85
na aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności*	58 251	4 734	3 510	-93,97	-25,86
<b>Saldo odpisów na utratę wartości pozostałych aktywów, w tym:</b>	<b>-</b>	<b>30 814</b>	<b>107 426</b>	<b>-</b>	<b>248,63</b>
z tytułu trwałej utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych oraz pozostałych akcji i udziałów zaliczanych do aktywów trwałych	180 659	27 910	18 949	-89,51	-32,11
rzeczowych aktywów trwałych**	-	644	72 117	-	11098,29
wartości niematerialnych i prawnych**	-	10 737	11 480	-	6,92
<b>Saldo pozostałych odpisów na rezerwy, w tym:</b>	<b>-217 274</b>	<b>83 686</b>	<b>386 856</b>	<b>278,05</b>	<b>362,27</b>
na zobowiązania pozabilansowe	-162 873	8 851	13 996	108,59	58,13
z tytułu tworzonych funduszy	0	0	36 979	-	-
inne	-52 403	65 135	188 918	460,51	190,04
na ryzyko ogólne	-1 998	9 700	146 963	7455,51	1415,08

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Dane dla okresów przed czerwcem 2005 r. nie są w pełni porównywalne.

\*\* Dla okresów przed czerwcem 2005 r. nie ma danych.

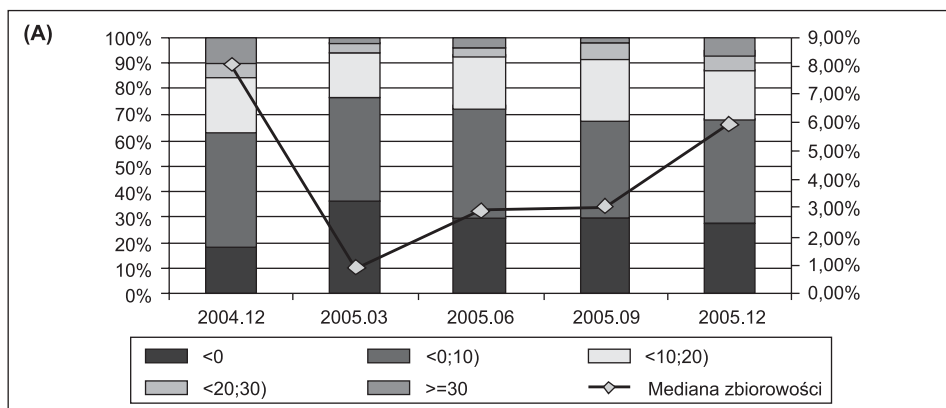
**Wykres 65. Zmiany salda rezerw i aktualizacji (A) oraz obciążenia saldem rezerw i aktualizacji wyniku działalności bankowej na tle wskaźników rentowności i jakości należności (B)**



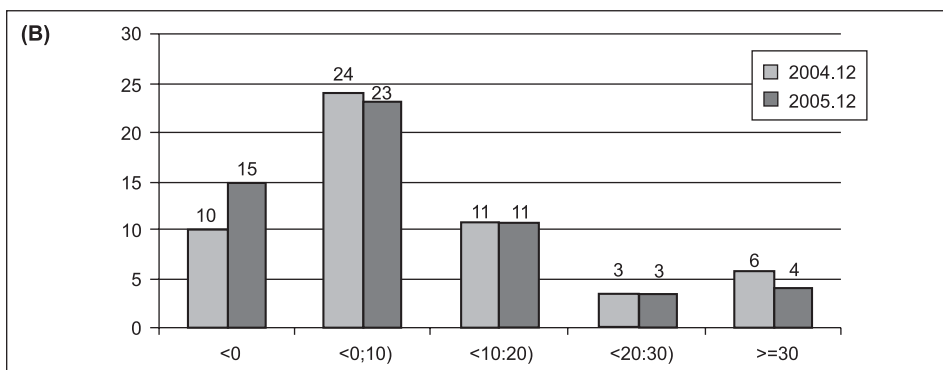
Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

38 banków wykazało wskaźnik obciążenia wyniku działalności bankowej saldem rezerw na poziomie mniejszym od 10%, z czego grupa banków o ujemnym saldzie wzrosła o 5.

**Wykresy 66 i 67. Struktura banków komercyjnych pod względem obciążenia wyniku działalności bankowej saldem rezerw – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedziałach (B)**



## Z działalności BFG



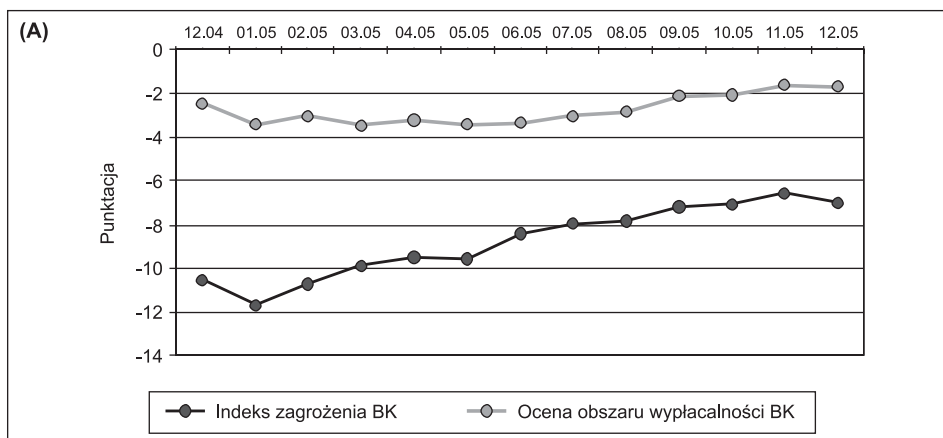
Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

### 4. Analiza wypłacalności

Na koniec 2005 r. punktacja przyznana za ocenę wypłacalności sektora banków komercyjnych poprawiła się o 0,73 punktu do poziomu -1,70 punktu, pomimo obniżenia współczynnika wypłacalności<sup>28)</sup>.

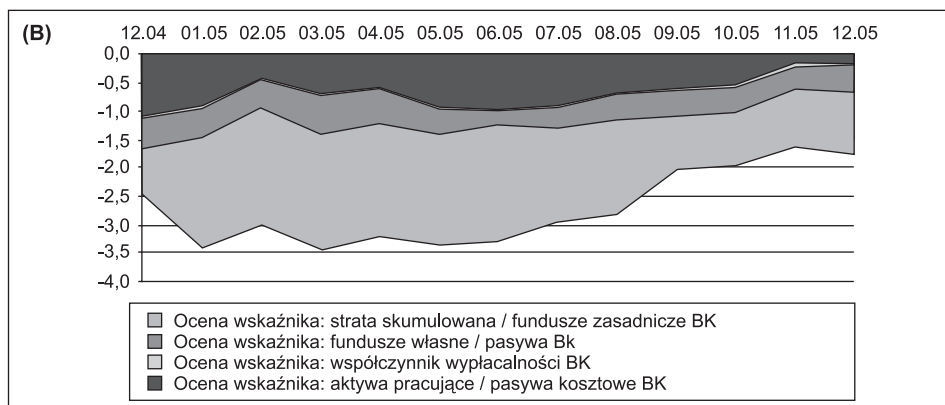
*Ogólna ocena wypłacalności*

**Wykres 68 i 69. Ocena wypłacalności i indeks zagrożenia (A) oraz wpływ ocen cząstkowych na poziom oceny wypłacalności (B)**



<sup>28)</sup> Współczynnik wypłacalności jest jednym z czterech wskaźników poddawanych ocenie w tej sferze (pozostałe to relacja straty skumulowanej do funduszy zasadniczych, relacja funduszy własnych do pasywów i relacja aktywów dochodowych do pasywów kosztowych).

## Bezpieczny Bank



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

**Współczynnik wypłacalności** Według stanu na 31.12.2005 r. współczynnik wypłacalności wyniósł 14,58% i w porównaniu z końcem 2004 r. zmniejszył się o 0,98 p.p. Poziom współczynnika obniżył się na skutek zwiększenia całkowitego wymogu kapitałowego do 23 601 073 tys. zł, tj. o 13,55%.

**Tabela 20. Współczynnik wypłacalności i wymogi kapitałowe w sektorze banków komercyjnych**

Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na			Porównanie wyników	
		2004.12	2005.06	2005.12	2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
Współczynnik wypłacalności	%	15,56%	15,32%	14,58%	-0,98 p.p.	-0,74 p.p.
Całkowity wymóg kapitałowy:	tys. zł	20 784 298	22 563 790	23 601 073	13,55%	4,60%
Udział wymogu kapitałowego z tytułu:	%	100,00%	100,00%	100,00%	0,00%	-
<i>ryzyka kredytowego</i>	%	92,71%	92,91%	93,56%	0,85 p.p.	0,65 p.p.
<i>przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań</i>	%	1,01%	2,03%	1,74%	0,73 p.p.	-0,30 p.p.
<i>ryzyka rynkowego</i>	%	4,89%	3,80%	3,61%	-1,28 p.p.	-0,19 p.p.
<i>pozostałych ryzyk</i>	%	1,39%	1,26%	1,10%	-0,29 p.p.	-0,16 p.p.

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

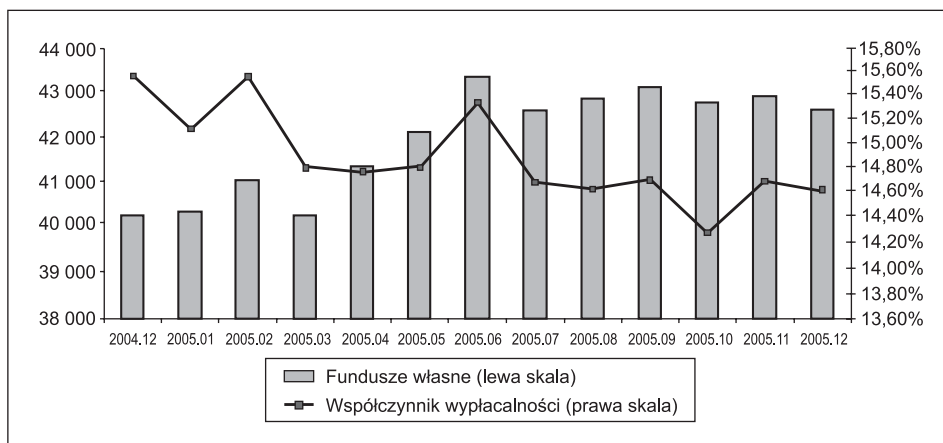
## Z działalności BFG

Największy udział w wymienionym wzroście miał wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.

Udział wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zwiększył się w 2005 r. o 0,85 p.p. do poziomu 93,56%.

Zwiększenie wysokości wymogu kapitałowego objęło również wymóg z tytułu ryzyka koncentracji wierzytelności, który wzrósł do 409 810 tys. zł, tj. o 95,00%. Pozostałe wymogi kapitałowe zmniejszyły się.

**Wykres 70. Współczynnik wypłacalności i fundusze własne w sektorze banków komercyjnych**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

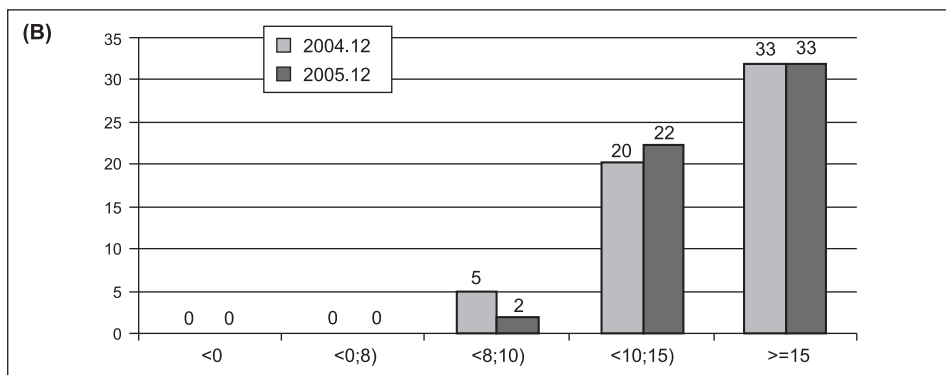
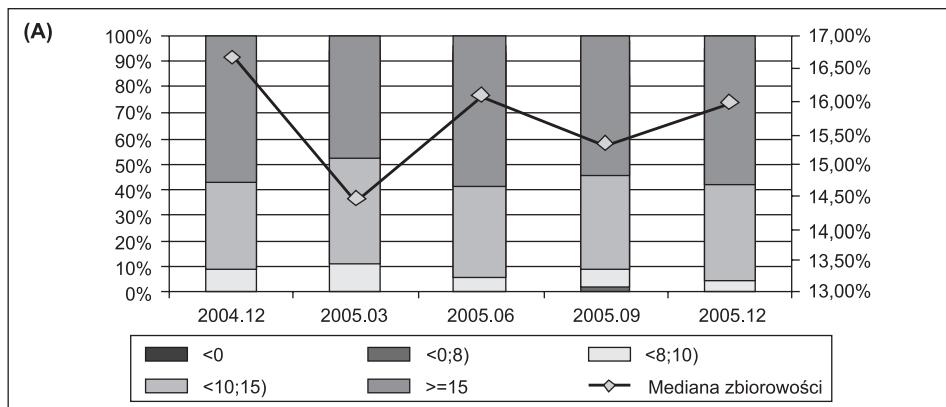
Żaden z banków komercyjnych nie wykazał współczynnika wypłacalności poniżej 8%, natomiast najniższy (poniżej 10%) poziom współczynnika wykazały 2 banki. W 33 bankach współczynnik ukształtował się na poziomie większym od 15%.

Fundusze własne sektora banków komercyjnych wzrosły o 2 488 835 tys. zł, tj. o 6,10%, głównie na skutek zwiększenia kapitału (funduszu) podstawowego (6,57%), a w dalszej kolejności funduszu ogólnego ryzyka (9,00%).

Liczba banków wykazujących znaczącą skalę działalności handlowej wyniosła 27 i w porównaniu z końcem 2004 r. wzrosła o 2 banki.

## Bezpieczny Bank

**Wykresy 71 i 72. Struktura banków komercyjnych pod względem współczynnika wypłacalności – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedziałach (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

### **Strata skumulowana**

Na koniec 2005 r. 36 banków wykazało stratę skumulowaną. Wysokość straty skumulowanej netto wyniosła na koniec 2005 r. 1 463 715 tys. zł i w odniesieniu do końca 2004 r. obniżyła się o 31 023 tys. zł, tj. o 2,08%. 15 banków, które wykazywały stratę zarówno na koniec 2004 r. jak i 2005 r., obniżyło stratę w ogólnej kwocie 338 642 tys. zł.

W 3 bankach zaklasyfikowanych do grupy bardzo wysokiego zagrożenia wygenerowana strata skumulowana przekraczała 10% funduszy zasadniczych.

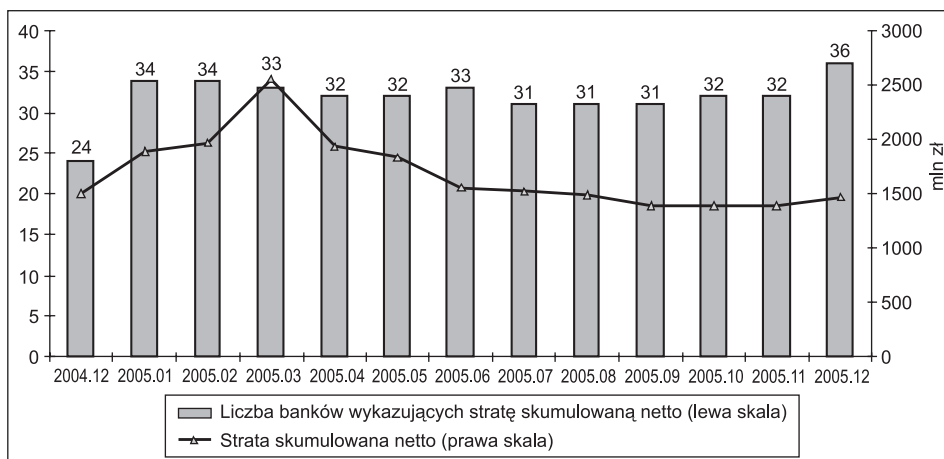
## Z działalności BFG

**Tabela 21. Baza kapitałowa w sektorze banków komercyjnych**

Wyszczególnienie [w tys. zł]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]	
				2005.12/2004.12	2005.12/2005.06
<b>Fundusze własne</b>	<b>40 130 415</b>	<b>43 374 318</b>	<b>42 579 601</b>	<b>6,10</b>	<b>-1,83</b>
<b>Fundusze podstawowe, w tym:</b>	<b>40 262 591</b>	<b>41 704 899</b>	<b>42 557 828</b>	<b>5,70</b>	<b>2,05</b>
Kapitał podstawowy (fundusz statutowy, kapitał za- kładowy, fundusz udziałowy)	11 367 430	11 931 917	12 114 338	6,57	1,53
Kapitał (fundusz) zapasowy (zasobowy)	16 021 770	16 412 111	16 585 531	3,52	1,06
Kapitały (fundusze) rezerwowe	11 974 667	11 711 232	11 725 989	-2,08	0,13
Fundusz ogólnego ryzyka	6 390 673	6 975 242	6 965 965	9,00	-0,13
<b>Fundusze uzupełniające, w tym:</b>	<b>3 228 740</b>	<b>4 783 283</b>	<b>3 640 920</b>	<b>10,71</b>	<b>-23,88</b>
Zobowiązania podporządkowane (zaliczane do funduszy własnych)	2 279 007	2 014 282	1 892 961	-16,94	-6,02
Fundusz z aktualizacji wyceny	1 149 913	1 948 303	963 994	-16,17	-50,52
<b>Pomniejszenia sumy funduszy podstawowych i uzupełniających</b>	<b>3 420 916</b>	<b>3 113 864</b>	<b>3 619 210</b>	<b>5,80</b>	<b>16,23</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Wykres 73. Strata skumulowana netto i liczba banków ją wykazujących w sektorze banków komercyjnych**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## 5. Analiza płynności

**Płynność** W analizie płynności skupiono się na ocenie udziału łatwo zbywalnych papierów wartościowych<sup>29)</sup> w sumie bilansowej i dostępie do rynku międzybankowego. Tabela 22 przedstawia podstawowe wskaźniki służące do oceny płynności.

**Tabela 22. Wskaźniki płynności w sektorze banków komercyjnych**

Wyszczególnienie	2004. 12	2005. 06	2005. 12	Porównanie wyników [p.p.]	
	[%]			2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
Wskaźnik płynności strukturalnej I: (gotówka + rachunki bieżące w NBP i innych bankach + rezerwa obowiązkowa + bony pieniężne i skarbowe) / (depozyty bieżące sektora niefinansowego bez odsetek + depozyty bieżące sektora instytucji rządowych i samorządowych)	40,45	77,17	53,34	12,89	-23,83
Wskaźnik płynności strukturalnej II: łatwo zbywalne papiery wartościowe / (depozyty bieżące sektora niefinansowego bez odsetek + depozyty bieżące sektora instytucji rządowych i samorządowych bez odsetek)	22,63	32,16	26,35	3,72	-5,81
Wskaźnik płynności strumieniowej I (1 miesiąc)	43,85	77,16	68,24	24,39	-8,92
Wskaźnik płynności strumieniowej II (3 miesiące)	44,26	71,34	62,37	18,11	-8,97
Udział łatwo zbywalnych papierów wartościowych w sumie bilansowej netto	5,05	6,52	5,82	0,77	-0,70
Relacja łatwo zbywalnych papierów wartościowych do depozytów sektora niefinansowego oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych	8,46	11,10	9,76	1,30	-1,34
Udział papierów wartościowych w sumie bilansowej netto	22,52	23,60	23,98	1,46	0,38
Relacja lokat międzybankowych do depozytów międzybankowych*	237,01	224,59	218,58	-18,44	-6,01
Udział lokat międzybankowych w sumie bilansowej netto	15,97	18,02	16,91	0,94	-1,11
Udział depozytów międzybankowych w sumie bilansowej netto	6,74	8,02	7,74	1,00	-0,29

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Jako lokaty międzybankowe rozumie się środki zdeponowane przez bank w innym banku na określony termin wraz z lokatami jednodniowymi. Jako depozyty międzybankowe zaś – środki obcego banku zdeponowane w innym banku na określony termin wraz z depozytami zablokowanymi. Pozycja ta obejmuje również depozyty jednodniowe.

<sup>29)</sup> Jako łatwo zbywalne papiery wartościowe potraktowano bony skarbowe i bony pieniężne NBP (handlowe i dostępne do sprzedaży).



## Z działalności BFG

W 2005 r. wzrosły prawie wszystkie wskaźniki płynności sektora banków komercyjnych z wyjątkiem relacji lokat międzybankowych do depozytów międzybankowych, które zmniejszyły się odpowiednio o 18,44 p.p. Najbardziej znaczące wzrosty wskaźników miały miejsce w przypadku płynności strumieniowej do 1 i 3 miesięcy (wzrost o 24,39 p.p. i o 18,11 p.p.) – wskaźniki te wyniosły 68,24% i 62,37%, stanowiąc niezmiennie bezpieczny poziom. Sytuacja w zakresie płynności sektora banków komercyjnych na koniec 2005 r. była stabilna.

### 6. Ocena zmian bazy depozytowej

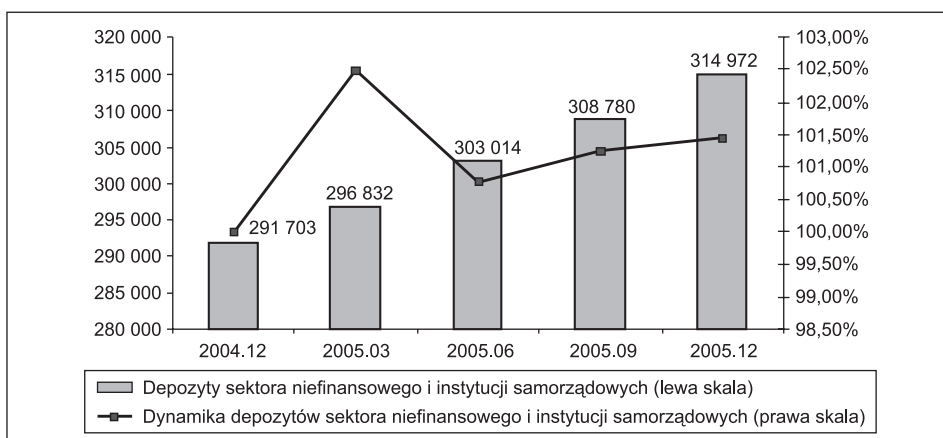
Depozyty ogółem wyniosły na koniec 2005 r. 388 006 861 tys. zł i wzrosły w odniesieniu do końca 2004 r. o 11,17%. W tym okresie największy kwotowo przyrost wystąpił w depozytach sektora niefinansowego w wysokości 21 205 289 tys. zł, tj. o 7,49%, który miał głównie miejsce za sprawą podmiotów gospodarczych oraz w mniejszym stopniu depozytów gospodarstw domowych i innych podmiotów. Dynamicznie, choć w mniejszym wymiarze kwotowym, wzrosły depozyty sektora finansowego (o 12 040 406 tys. zł, tj. o 26,06%) oraz instytucji rządowych i samorządowych (o 5 764 988 tys. zł, czyli o 29,36%).

Na koniec 2005 r. największą pozycją depozytów ogółem były depozyty podmiotów niefinansowych. Udział depozytów podmiotów niefinansowych wyniósł 78,46% i w analizowanym okresie obniżył

*Depozyty*

*Depozyty od sektora niefinansowego*

**Wykres 74. Depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych w bankach komercyjnych (w mln zł)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Bezpieczny Bank

**Tabela 23. Depozyty w sektorze banków komercyjnych**

Wyszczególnienie [tys. zł]	Złote	Waluta	Razem	Porównanie wyników [%]		Udział w depozy- tach ogółem [%]		
				2005. 12/ 2004. 12	2005. 12/ 2005. 06	2004. 12	2005. 06	2005. 12
				2005.12				
<b>Depozyty sektora finansowego, w tym:</b>	<b>47 116 082</b>	<b>11 046 810</b>	<b>58 162 892</b>	<b>26,06</b>	<b>3,09</b>	<b>13,22</b>	<b>15,08</b>	<b>14,99</b>
depozyty banków	32 985 410	10 082 493	43 067 903	22,79	-1,78	10,05	11,72	11,10
depozyty instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych	4 982 723	382 958	5 365 681	15,22	6,84	1,33	1,34	1,38
<b>Depozyty sektora niefinansowego, w tym:</b>	<b>250 550 240</b>	<b>53 894 910</b>	<b>304 445 150</b>	<b>7,49</b>	<b>4,49</b>	<b>81,15</b>	<b>77,88</b>	<b>78,46</b>
depozyty podmiotów gospodarczych	75 810 387	19 509 013	95 319 400	15,77	14,23	23,59	22,30	24,57
depozyty gospodarstw domowych	166 091 508	33 777 187	199 868 695	3,91	0,49	55,11	53,16	51,51
depozyty innych pod- miotów	8 648 345	608 710	9 257 055	8,10	2,66	2,45	2,41	2,39
<b>Depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym:</b>	<b>24 949 206</b>	<b>449 613</b>	<b>25 398 819</b>	<b>29,36</b>	<b>-3,56</b>	<b>5,63</b>	<b>7,04</b>	<b>6,55</b>
depozyty instytucji rządowych szczebla centralnego	11 857 070	332 538	12 189 608	12,95	-4,69	3,09	3,42	3,14
depozyty instytucji samorządowych	10 419 212	107 625	10 526 837	24,38	-9,64	2,42	3,11	2,71
depozyty funduszy ubez- pieczeń społecznych	2 672 924	9 450	2 682 374	608,35	41,32	0,11	0,51	0,69
<b>Depozyty ogółem</b>	<b>322 615 528</b>	<b>65 391 333</b>	<b>388 006 861</b>	<b>11,17</b>	<b>3,71</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Depozyty  
sektora nie-  
finansowego  
i instytucji sa-  
morządowych**

się o 2,69 p.p. W strukturze terminowej omawianych depozytów dominowały depozyty terminowe i zablokowane.

W związku z tym, że do prognoz wysokości zobowiązań gwarancyjnych BFG przyjmuje się jako podstawę wartość depozytów sektora niefinansowego i instytucji samorządowych, odrębnej ocenie poddano tę grupę depozytów.

## Z działalności BFG

Depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych wyniosły na koniec 2005 r. 314 971 987 tys. zł i w porównaniu z końcem 2004 r. wzrosły o 7,98%.

Łączne depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych banków, które posiadają ponad 2% udziału w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych, stanowiły 86,44% depozytów całego sektora banków komercyjnych. Udział ten zmniejszył się o 0,73 p.p., mimo kwotowego wzrostu poziomu depozytów tych banków (o 17 987 050 tys. zł).

*Ocena zagrożenia wynikającego z koncentracji bazy depozytowej*

### 7. Analiza instrumentów pochodnych

W 2005 r. wzrosła wartość nominalna instrumentów pochodnych o 11,76%. Podobnie jak w poprzednich latach największy udział w wartości nominalnej wykazywały instrumenty pochodne na stopę procentową (68,21%). Instrumenty spekulacyjne stanowiły 98,70% ogółu instrumentów.

*Instrumenty pochodne – wartość nominalna*

**Tabela 24. Wartość nominalna instrumentów pochodnych**

Wyszczególnienie [tys. zł]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]		Struktura [%]		
				2005. 12/ 2004. 12	2005. 12/ 2005. 06	2004. 12	2005. 06	2005. 12
Instrumenty pochodne na stopę procentową	970 373 703	980 258 584	1 083 306 919	11,64	10,51	68,28	66,59	68,21
Instrumenty pochodne na walutę	445 481 385	484 865 484	499 190 400	12,06	2,95	31,35	32,94	31,43
Instrumenty pochodne pozostałe	5 271 722	6 994 709	5 798 680	10,00	-17,10	0,37	0,48	0,37
Instrumenty pochodne kredytowe	-	300 000	131 477	-	-	-	0,02	0,01
<b>Razem</b>	<b>1 421 126 810</b>	<b>1 472 118 777</b>	<b>1 588 295 999</b>	<b>11,76</b>	<b>7,89</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

W strukturze instrumentów pochodnych na stopę procentową największy udział miały operacje FRA (52,49%). Ich znaczenie w 2005 r. zwiększyło się o 24,45 p.p. kosztem udziału operacji SWAP, który obniżył się o 25,83 p.p.

Wśród instrumentów pochodnych na walutę najwyższy udział utrzymały transakcje SWAP (67,39%).

*Instrumenty pochodne na stopę procentową i walutę*

## Bezpieczny Bank

**Tabela 25. Wartość nominalna instrumentów pochodnych na stopę procentową**

Wyszczególnienie [tys. zł]	ZABEZP*	SPEKU- LAC**	Porównanie wyników [%]		Struktura [%]		
	2005.12		2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06	2004. 12	2005. 12	2005. 12
SWAP	14 341 306	479 075 489	-28,77	14,92	71,38	43,80	45,55
FUTURES	0	1 075 055	-24,22	-55,10	0,15	0,24	0,10
FRA	0	568 635 320	108,98	6,43	28,04	54,51	52,49
OPCJE KUPIONE	1 380 436	1 375 103	-	22,98	0,00	0,23	0,25
OPCJE SPRZEDANE	0	0	-	-	0,00	0,00	0,00
Inne	0	17 424 210	316,03	45,55	0,43	1,22	1,61
<b>Razem</b>	<b>15 721 742</b>	<b>1 067 585 177</b>	<b>11,64</b>	<b>10,51</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* ZABEZP – wartość nominalna zabezpieczających instrumentów pochodnych na stopę procentową.

\*\* SPEKULAC – wartość nominalna spekulacyjnych instrumentów pochodnych na stopę procentową.

**Tabela 26. Wartość nominalna instrumentów pochodnych na walutę w sektorze banków komercyjnych wg stanu na 31.12.2005 r.**

Wyszczególnienie [tys. zł]	ZABEZP*	SPEKU- LAC**	Porównanie wyników [%]		Struktura [%]		
	2005.12		2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06	2004. 12	2005. 12	2005. 12
SWAP	4 474 549	331 949 829	6,43	2,38	70,96	67,77	67,39
FUTURES	0	15 132	-72,72	-98,07	0,01	0,16	0,00
FORWARD	315 088	87 409 509	10,25	-1,16	17,86	18,31	17,57
OPCJE KUPIONE	0	38 087 617	50,45	17,64	5,68	6,68	7,63
OPCJE SPRZEDANE	0	36 935 899	51,64	12,10	5,47	6,80	7,40
Inne	0	2 777	-96,34	-99,80	0,02	0,29	0,00
<b>Razem</b>	<b>4 789 637</b>	<b>494 400 763</b>	<b>12,06</b>	<b>2,95</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* ZABEZP – wartość nominalna zabezpieczających instrumentów pochodnych na stopę procentową.

\*\* SPEKULAC – wartość nominalna spekulacyjnych instrumentów pochodnych na stopę procentową.

## 8. Analiza wyniku na zobowiązaniach pozabilansowych i instrumentach pochodnych

Na koniec 2005 r. sektor banków komercyjnych wygenerował zysk na operacjach pozabilansowych w wysokości 119 995 tys. zł. W porównaniu z wynikiem uzyskanym na koniec 2004 r. w wysokości 5 491 100 tys. zł stanowiło to ponad 97% spadek.

*Wynik z tytułu operacji pozabilansowych*

**Tabela 27. Udział wyniku z tytułu operacji pozabilansowych w wyniku działalności bankowej sektora banków komercyjnych**

Wyszczególnienie [tys. zł]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]		Struktura [%]		
				2005. 12/ 2004. 12	2005. 12/ 2005. 06	2004. 12	2005. 06	2005. 12
				<b>Wynik z tytułu operacji pozabilansowych, w tym:</b>	<b>5 491 000</b>	<b>-617 987</b>	<b>119 995</b>	<b>-97,81</b>
z tytułu operacji pochodnymi instrumentami finansowymi	5 234 383	-661 490	19 996	-99,62	-103,02	17,92	-2,27	0,07
z tytułu prowizji od operacji pozabilansowych	93 844	52 354	113 995	21,47	117,74	0,32	0,18	0,39
Saldo rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-162 873	8 851	13 996	-108,59	58,13	-0,56	0,03	0,05

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

Najkorzystniej kształtował się wynik z tytułu prowizji od operacji pozabilansowych, który zwiększył się w 2005 r. o 21,47% i stanowił znaczną część (94,99%) wyniku na operacjach pozabilansowych. Wynik na operacjach pochodnymi instrumentami finansowymi, który w 2004 r. stanowił niemal całość wyniku z tytułu operacji pozabilansowych (tj. 95,32%) obniżył się o ponad 99%. Na koniec 2005 r. sektor banków komercyjnych wygenerował dodatnie saldo rezerw na zobowiązania pozabilansowe w wysokości 13 996 tys. zł.

Dodatni wynik na pochodnych instrumentach finansowych wyniósł w 2005 r. 19 996 tys. zł stanowiąc zaledwie 0,38% wyniku z końca 2004 r. Znaczny spadek wyniku uwarunkowany był stratą na spekulacyjnych transakcjach pochodnych walutowych, a także istotnym pogłębieniem straty na transakcjach na stopę procentową.

Na instrumentach pochodnych zabezpieczających sektor banków komercyjnych wypracował w 2005 r. zysk w wysokości 40 398 tys. zł (tj. o 16,66% większy niż w 2004 r.).

*Wynik na operacjach instrumentami pochodnymi*

Tabela 28. Struktura wyniku na instrumentach pochodnych (w podziale na zabezpieczające i spekulacyjne) w sektorze banków komercyjnych

Wyszczególnienie [tys. zł]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [%]		Struktura [%]	
				2005.12/	2005.12/	2004.12	2005.06
				2004.12	2005.06	2004.12	2005.12
<b>Wynik z operacji pochodnymi instrumentami finansowymi</b>	5 234 383	-661 490	19 996	-99,62	-103,02	100,00	100,00
<b>Zabezpieczające transakcje pochodne</b>	34 628	16 764	40 398	16,66	140,98	0,66	-2,53
walutowe	12 943	22 064	-5 222	-140,35	-123,67	0,25	-3,34
na stopę procentową	33 875	-482	45 620	34,67	-9564,73	0,65	0,07
związane z papierami wartościowymi	-4 942	0	0	-	-	-0,09	0,00
pozostałe	-7 248	-4 818	0	-	-	-0,14	0,73
<b>Spekulacyjne transakcje pochodne</b>	5 199 755	-678 254	-20 402	-100,39	-96,99	99,34	102,53
walutowe	5 339 451	-328 181	325 020	-93,91	-199,04	102,01	49,61
na stopę procentową	-117 463	-353 123	-357 415	204,28	1,22	-2,24	53,38
związane z papierami wartościowymi	-18 068	391	2 517	-113,93	543,73	-0,35	-0,06
pozostałe	910	11 661	18 719	1957,03	60,53	0,02	-1,76

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

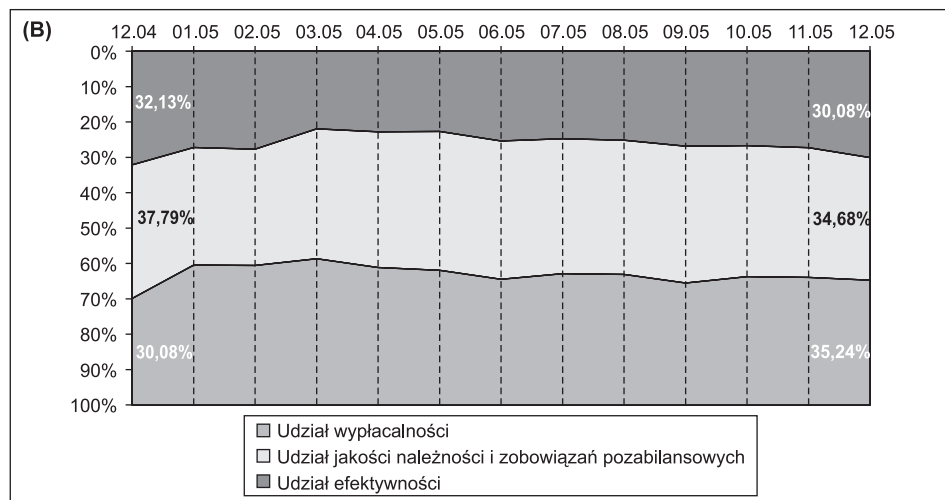
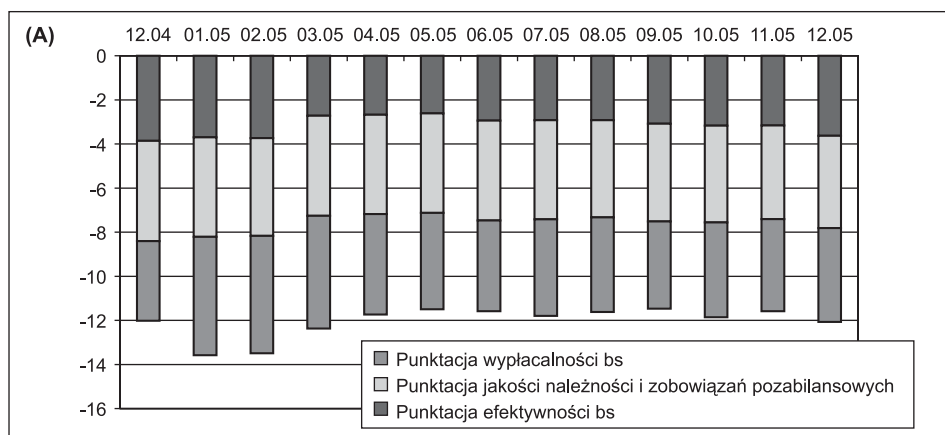
## IV. ANALIZA POGŁĘBIONA SYTUACJI W SEKTORZE BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

### 1. Indeks zagrożenia

W 2005 r., w porównaniu z 2004 r., indeks zagrożenia dla sektora banków spółdzielczych pogorszył się nieznacznie – o 0,05 punktu – do poziomu -12,07 punktu. Poziom indeksu analizowany w okresie rocznym wykazywał stabilny trend. W okresie krótszym nastą-

*Zmiany indeksu zagrożenia*

**Wykresy 75 i 76. Punktacja (A) i udział (B) grup wskaźników w indeksie zagrożenia**



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

pił jednak spadek indeksu w I kwartale 2005 r., głównie w wyniku pogorszenia oceny wypłacalności. Pogorszenie to wynikało przede wszystkim ze wzrostu liczby banków wykazujących stratę z lat ubiegłych (przy czym w większości przypadków strata ta powstała w związku z wprowadzeniem wyceny aktywów i zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej).

Największy wpływ na kształtowanie poziomu indeksu miała ocena wypłacalności, która uległa pogorszeniu w 2005 r., w wyniku czego wzrósł jej udział w indeksie zagrożenia (o 5,16 p.p. do 35,24%).

## 2. Analiza efektywności

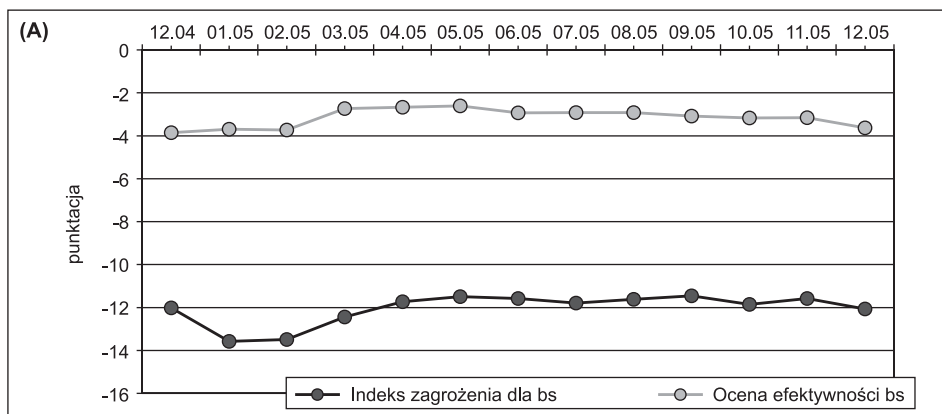
### Ogólna ocena efektywności

Efektywność sektora banków spółdzielczych poprawiła się w porównaniu z 2004 r. o 0,23 punktu do -3,63 punktu, pomimo obniżenia poziomu wskaźnika ROA, który jest jednym z czterech wskaźników analizowanych w tej grupie.

### Wskaźniki rentowności

W 2005 r., w porównaniu z 2004 r., nastąpiło pogorszenie **efektywności brutto i netto** sektora banków spółdzielczych, mierzonej wskaźnikami ROA, ROE, i ROA(A)<sup>30)</sup>, poprawiła się natomiast rentowność obrotu oraz wskaźnik ROE(A). Nadal jednak rentowność sektora kształtowała się na dobrym poziomie.

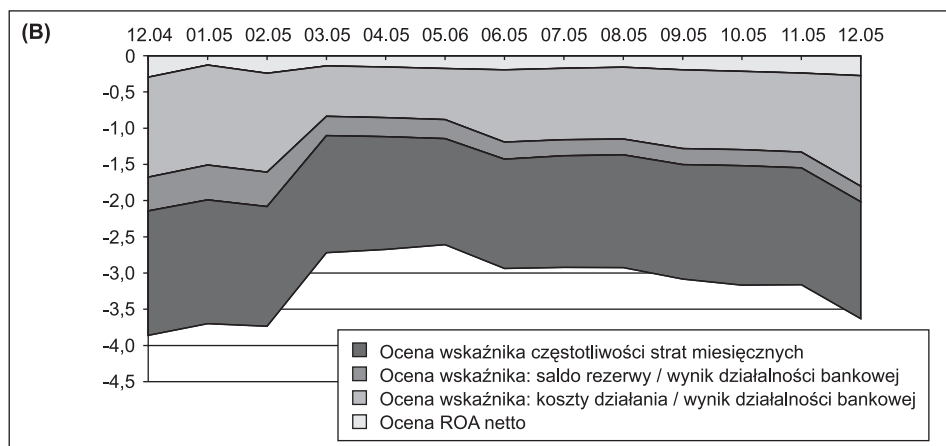
### Wykresy 77 i 78. Ocena efektywności w relacji do indeksu zagrożenia (A) oraz wpływ ocen cząstkowych na poziom oceny efektywności (B)



<sup>30)</sup> Wskaźniki wyliczone dla średnich aktywów i średnich funduszy zasadniczych są oznaczone dodatkową literą (A).



## Z działalności BFG



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

**Tabela 29. Wybrane wskaźniki efektywności brutto i netto dla sektora banków spółdzielczych**

Wyszczególnienie [tys. zł lub %]	2004.12	2005.06	2005.12	Porównanie wyników [% lub p.p.]	
				2005.12/ 2004.12	2005.12/ 2005.06
1	2	3	4	5	6
<b>Wyniki finansowe:</b>					
Zysk (strata) brutto	585 596	366 889	623 017	6,39%	69,81%
Zysk (strata) netto	475 867	291 253	511 723	7,53%	75,70%
Brakująca kwota rezerw celowych	661	773	530	-19,82%	-31,44%
Zysk (strata) brutto skorygowana o brakującą kwotę rezerw celowych	584 935	366 116	622 487	6,42%	70,02%
<b>Wskaźniki rentowności brutto:</b>					
ROA	2,04%	2,34%	1,85%	-0,20 p.p.	-0,50 p.p.
ROE	22,54%	24,61%	20,64%	-1,90 p.p.	-3,97 p.p.
ROA(A)	2,16%	2,37%	2,11%	-0,05 p.p.	-0,27 p.p.
ROE(A)	23,41%	26,93%	23,45%	0,04 p.p.	-3,48 p.p.
Rentowność obrotu	16,81%	20,06%	17,11%	0,30 p.p.	-2,95 p.p.

## Bezpieczny Bank

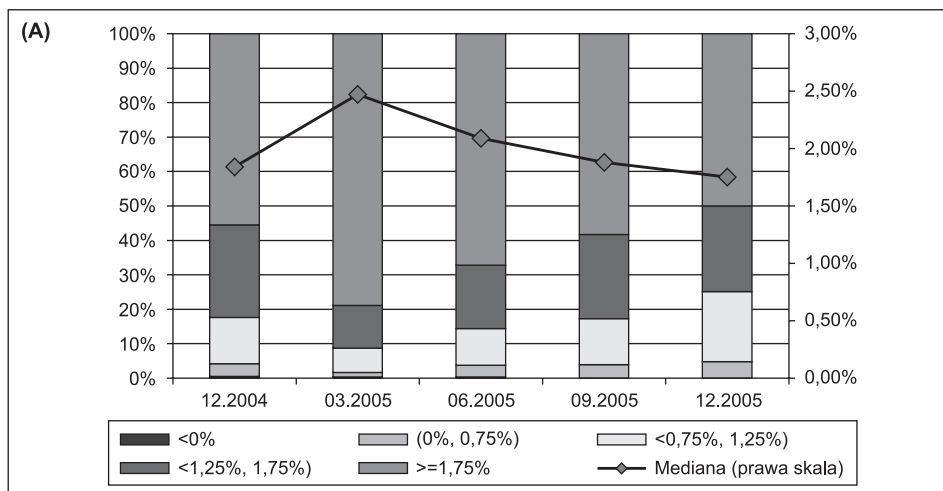
1	2	3	4	5	6
<b>Wskaźniki rentowności netto:</b>					
ROA	1,66%	1,86%	1,51%	-0,15 p.p.	-0,35 p.p.
ROE	18,31%	19,54%	16,95%	-1,36 p.p.	-2,59 p.p.
ROA(A)	1,75%	1,88%	1,73%	-0,02 p.p.	-0,16 p.p.
ROE(A)	19,02%	21,38%	19,26%	0,24 p.p.	-2,12 p.p.
Rentowność obrotu	13,66%	15,93%	14,05%	0,40 p.p.	-1,87 p.p.

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

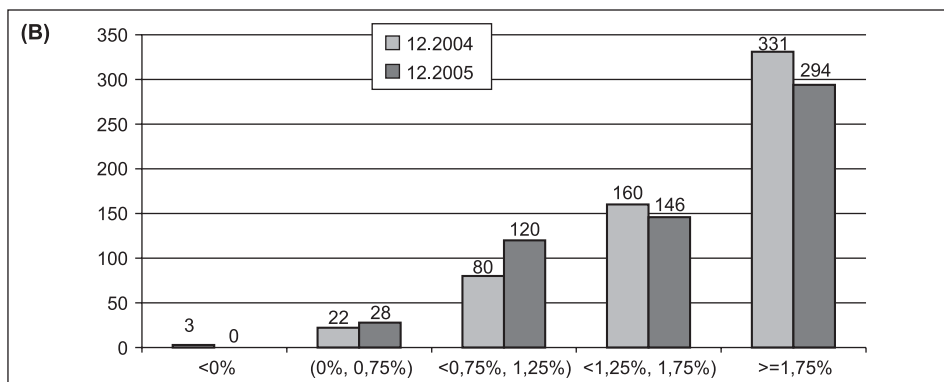
Przyczyną pogorszenia wskaźników rentowności aktywów i kapitałów w 2005 r. było wyższe tempo wzrostu sumy bilansowej (18,1%), średniej sumy bilansowej (8,98%), funduszy zasadniczych (16,18%) niż tempo wzrostu wyniku finansowego brutto (6,39%) oraz netto (7,53%). Z kolei poprawa wskaźnika rentowności obrotu oraz wskaźnika ROE(A) była efektem niższego tempa wzrostu przychodów ogółem (4,51%) oraz średnich funduszy zasadniczych (6,2%) niż tempo wzrostu wyników finansowych.

Pogorszenie rentowności znajduje potwierdzenie w zmniejszeniu w 2005 r. w porównaniu z 2004 r. o 37 liczby banków wykazujących poziom ROA netto powyżej 1,75%. Jednak na koniec 2005 r.

### Wykresy 79 i 80. Struktura banków spółdzielczych pod względem poziomu ROA netto – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedsiębiorstwach (B)



## Z działalności BFG



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

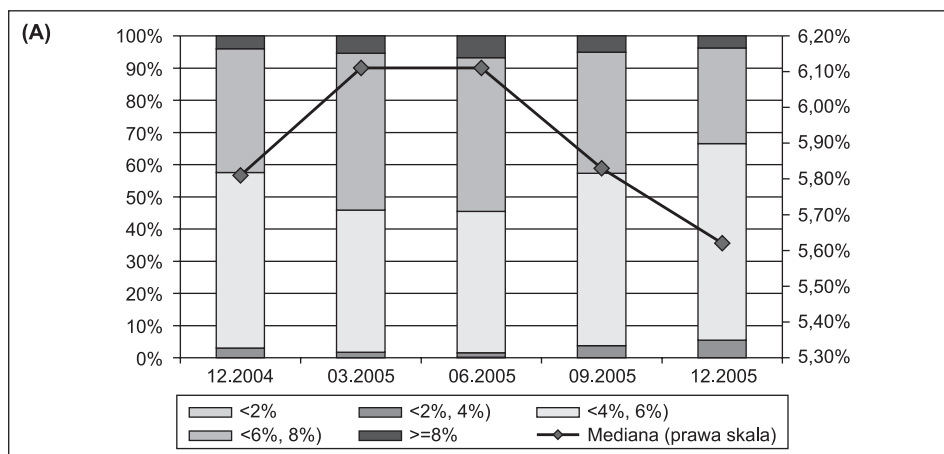
440 banków (74,83% populacji) wykazywały wskaźnik ROA netto powyżej 1,25%. Żaden z banków nie wykazał straty bieżącej netto.

Na koniec 2005 r. mediana wskaźnika ROA netto wyniosła 1,75% (spadek w porównaniu z grudniem 2004 r. o 0,09 p.p.). Wartość minimalna w sektorze wyniosła 0,17%, natomiast najwyższy wskaźnik w sektorze wynosił 5,42%.

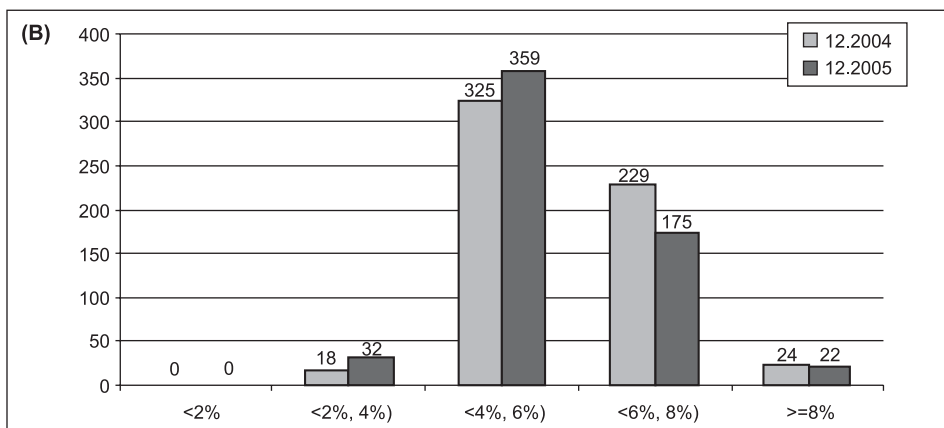
W 2005 r. obniżyła się także **marża odsetkowa**. Wyniosła ona na koniec 2005 r. 5,22% (spadek w porównaniu z 2004 r. o 0,32 p.p.). Pogorszenie wskaźnika wywołane było niższym tempem wzro-

**Marża  
odsetkowa**

**Wykresy 81 i 82. Struktura banków spółdzielczych pod względem poziomu marży odsetkowej – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedziałach (B)**



## Bezpieczny Bank

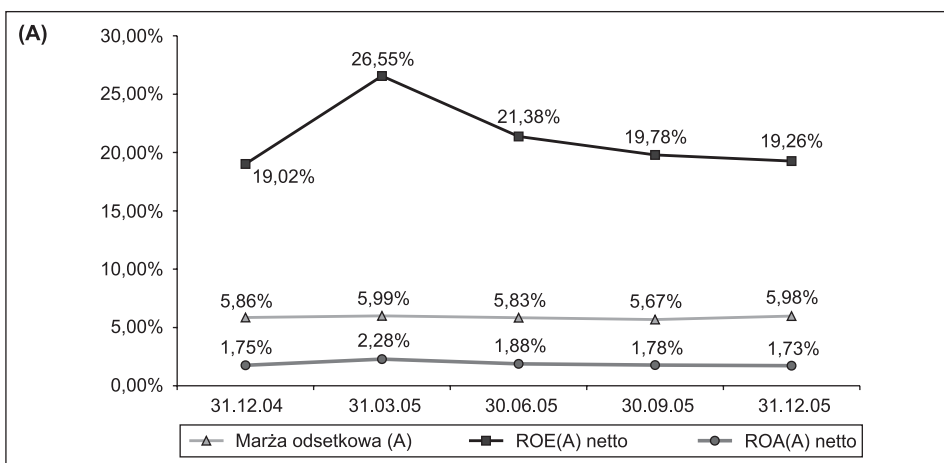


Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

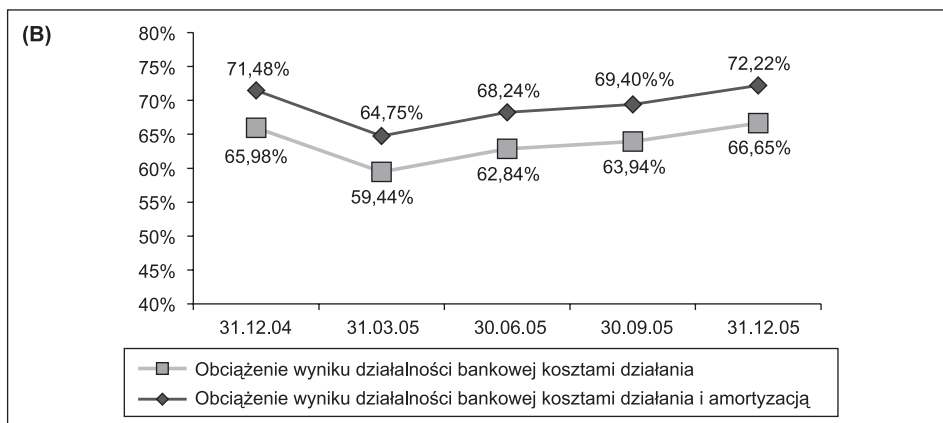
stu wyniku odsetkowego (11,20%) niż tempo wzrostu aktywów. Marża odsetkowa średnia wyniosła 5,98% (wzrosła o 0,12 p.p.). Główna pozycja wyniku odsetkowego – wynik na operacjach z podmiotami niefinansowymi – stanowiąca na koniec 2005 r. 58,10% w strukturze tego wyniku, wzrosła w okresie rocznym o 7,01%.

Mediana marży odsetkowej obniżyła się z 5,81% (grudzień 2004 r.) do 5,62% (grudzień 2005 r.). Najniższa marża w sektorze wynosiła 2,74%, zaś najwyższa 10,07%.

**Wykresy 83 i 84. Zestawienie poziomu wskaźników marży odsetkowej, rentowności aktywów i kapitałów (A) oraz obciążeń działalności bankowej kosztami działania oraz kosztami działania i amortyzacji (B)**



## Z działalności BFG

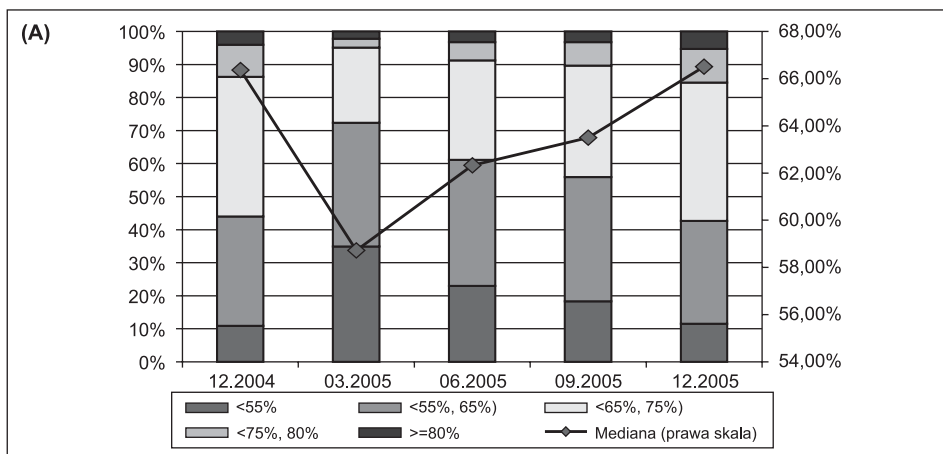


Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

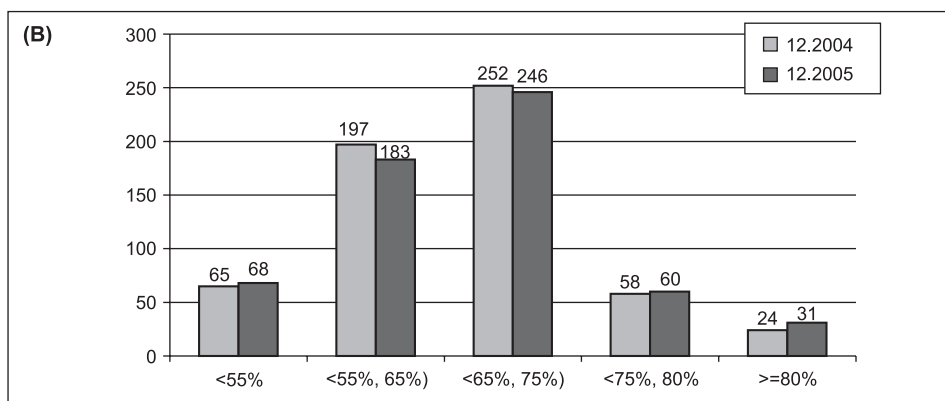
W rezultacie wyższego tempa wzrostu kosztów działania (6,62%) niż tempo wzrostu wyniku działalności bankowej (5,55%), **jego obciążenie kosztami działania** wzrosło w porównaniu z grudniem 2004 r. o 0,67 p.p. do poziomu 66,65%. Największy wpływ na wzrost kosztów działania w 2005 r. miały wynagrodzenia (pozycja z udziałem blisko 60%), które zwiększyły się o 6,89%. Wzrost wynagrodzeń był głównie pochodną wzrostu zatrudnienia w sektorze o 3 062 etaty, tj. o 11,09%. **Koszty stałe (koszty działania i amor-**

*Obciążenie  
wyniku  
działalności  
bankowej*

**Wykresy 85 i 86. Struktura banków spółdzielczych pod względem obciążenia wyniku działalności bankowej kosztami działania – udziały w poszczególnych okresach (A) i liczebności w przedziałach (B)**



## Bezpieczny Bank



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

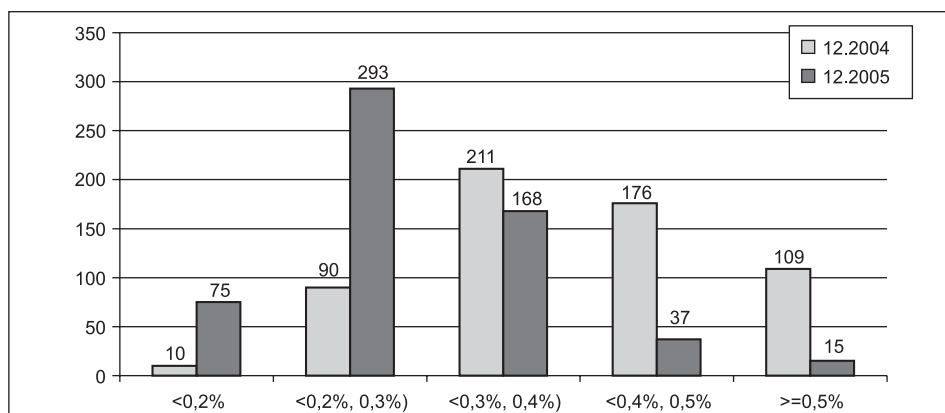
**tyzacja**) stanowiły na koniec grudnia 2005 r. 72,22% wyniku działalności bankowej (wzrost w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 0,74 p.p.).

Mediana dla relacji kosztów działania do wyniku działalności bankowej nieznacznie wzrosła z 66,36% na koniec 2004 r. do 66,51% na koniec 2005 r. Najniższy wskaźnik w sektorze wynosił 25,57%, natomiast najwyższy 93,29%.

### **Obowiązkowa opłata roczna za 2005 r.**

Analizie poddane zostały obciążenia banków spółdzielczych kosztami **obowiązkowej opłaty rocznej za 2005 r.** Wartość opłaty odniesiono do kosztów działania, przychodów operacyjnych oraz wy-

**Wykres 87. Struktura banków spółdzielczych pod względem relacji obowiązkowej opłaty rocznej do kosztów działania**



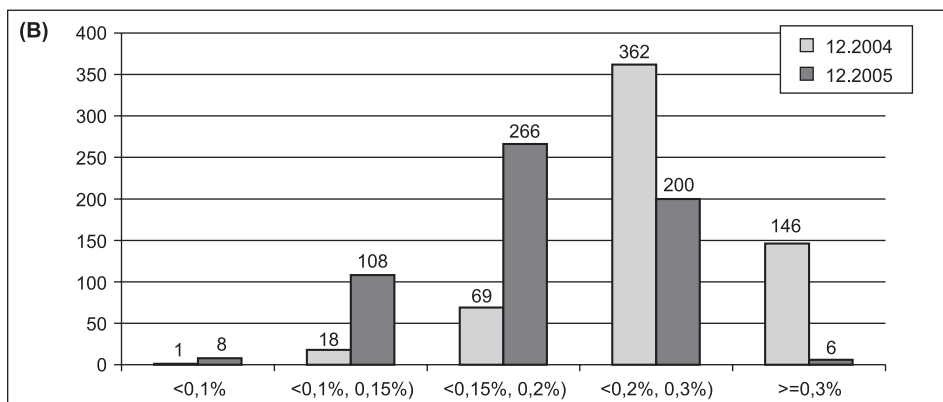
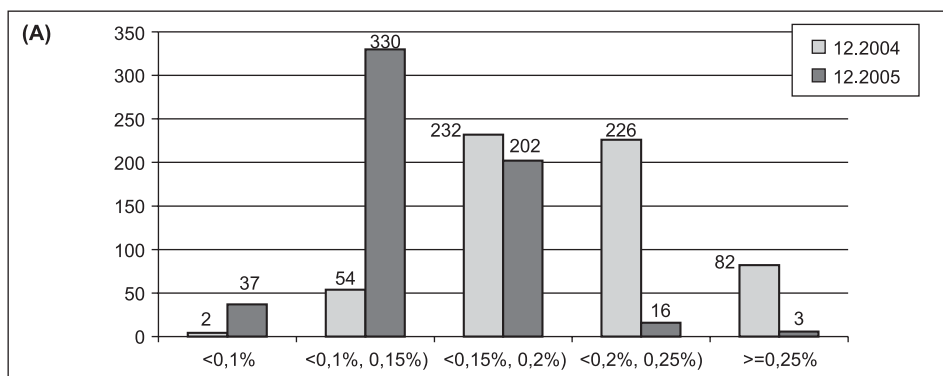
Źródło: Dane NBP i BFG, opracowanie własne.

## Z działalności BFG

niku działalności bankowej. W porównaniu z 2004 r. nastąpiło **obniżenie** wartości tych wskaźników w sektorze banków spółdzielczych, co świadczy o zmniejszeniu obciążenia banków. Niższe obciążenie wynikało z jednej strony z niższej stawki opłaty rocznej, zaś z drugiej – ze wzrostu kosztów działania, przychodów operacyjnych oraz wyniku działalności bankowej.

W przypadku **relacji obowiązkowej opłaty rocznej do kosztów działania**, średni poziom wskaźnika wyniósł w sektorze banków spółdzielczych **0,29%**, co oznacza poprawę w odniesieniu do 2004 r. o 0,12 p.p. W porównaniu z grudniem 2004 r. liczba banków wykazujących najniższe obciążenie z tego tytułu zwiększyła się o 65 do 75 na koniec 2005 r. (12,76% populacji). Najwyższa relacja opła-

**Wykresy 88 i 89. Struktura banków spółdzielczych pod względem relacji obowiązkowej opłaty rocznej do przychodów operacyjnych (A) oraz wyniku działalności bankowej (B)**



Źródło: Dane NBP i BFG, opracowanie własne.

ty rocznej do kosztów działania wyniosła 1,37%, zaś najniższa – 0,09%.

**Relacja obowiązkowej opłaty rocznej do przychodów operacyjnych** wyniosła średnio **0,14%** (obniżenie o 0,06 p.p. w porównaniu z końcem 2004 r.). W 2005 r. nastąpił wzrost liczby banków – o 311 do 367 (62,41% populacji) wykazujących tę relację w 2 najniższych przedziałach, tj. do 0,15%. Najwyższa wartość wskaźnika wyniosła 0,76%, zaś najniższa – 0,06%.

**Relacja obowiązkowej opłaty rocznej do wyniku działalności bankowej** wyniosła średnio **0,19%** (spadek w porównaniu z 2004 r. o 0,08 p.p.). W porównaniu z 2004 r. nastąpił wzrost liczby banków wykazujących ten wskaźnik w najniższych przedziałach. Najwyższa wartość wskaźnika wyniosła 0,96%, a najniższa – 0,07%.

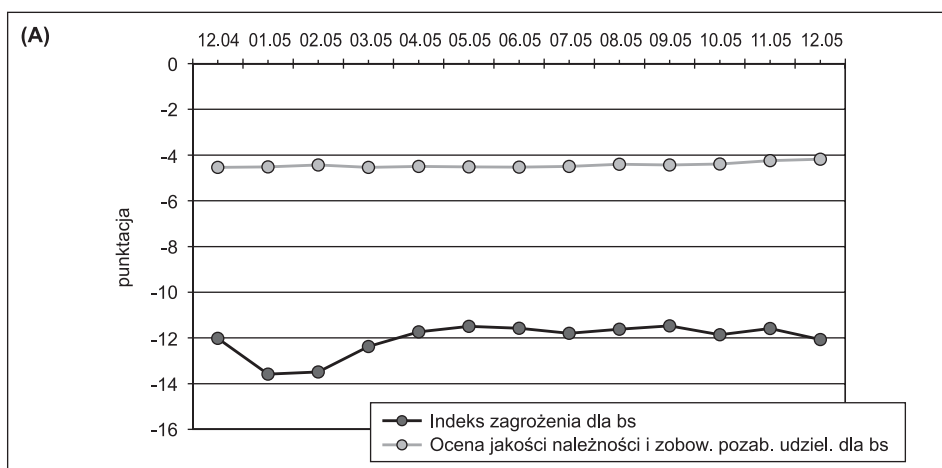
### 3. Analiza jakości należności i zobowiązań pozabilansowych

*Ogólna ocena jakości należności i zobowiązań pozabilansowych udzielonych*

W porównaniu z 2004 r. poprawiła się ocena jakości należności i zobowiązań pozabilansowych udzielonych, o czym świadczy poprawa punktacji za ten obszar o 0,36 punktu do -4,19 punktu.

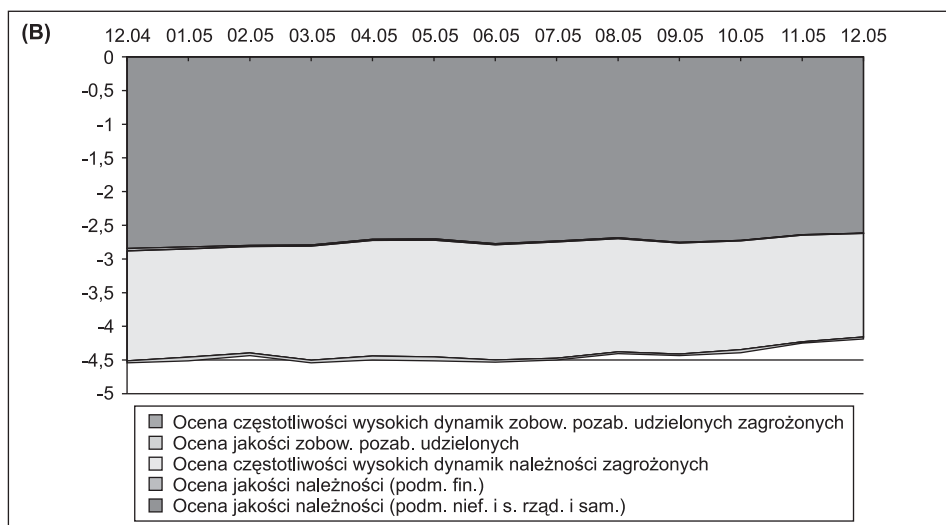
**Wskaźnik jakości należności** wyniósł na koniec 2005 r. 3,12% i **poprawił się** w porównaniu z 2004 r. o 0,62 p.p. Poprawa wskaźnika wynikała ze wzrostu **należności ogółem** o 4 547 117 tys. zł,

**Wykresy 90 i 91. Ocena jakości należności i zobowiązań pozabilansowych udzielonych w relacji do indeksu zagrożenia (A) oraz wpływ ocen cząstkowych na poziom oceny jakości należności i zobowiązań pozabilansowych udzielonych (B)**





## Z działalności BFG



Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

**Tabela 30. Wybrane wielkości i wskaźniki jakości należności dla sektora banków spółdzielczych**

Wyszczególnienie	Jedn.	13.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	Porównanie wyników [% lub p.p.]	
					31.12.2005/ 31.12.2004	31.12.2005/ 30.06.2005
1	2	3	4	5	6	7
Należności ogółem brutto	tys. zł	25 145 098	26 908 609	29 692 215	18,08%	10,34%
Należności zagrożone brutto, w tym:	tys. zł	941 055	952 459	927 046	-1,49%	-2,67%
<i>poniżej standardu</i>	tys. zł	171 237	169 538	183 973	7,44%	8,51%
<i>wątpliwe</i>	tys. zł	126 983	141 130	131 285	3,39%	-6,98%
<i>stracone</i>	tys. zł	642 835	641 791	611 788	-4,83%	-4,67%
Rezerwy celowe ogółem, w tym na należności:	tys. zł	481 060	484 116	454 708	-5,48%	-6,07%
<i>poniżej standardu</i>	tys. zł	20 784	17 761	19 537	-6,00%	10,00%
<i>wątpliwe</i>	tys. zł	31 535	31 157	28 684	-9,04%	-7,94%
<i>stracone</i>	tys. zł	428 741	435 198	406 487	-5,19%	-6,60%
<b>Udział należności pod obserwacją w należnościach ogółem</b>	%	<b>1,16%</b>	<b>1,27%</b>	<b>1,32%</b>	<b>0,16</b>	<b>0,05</b>

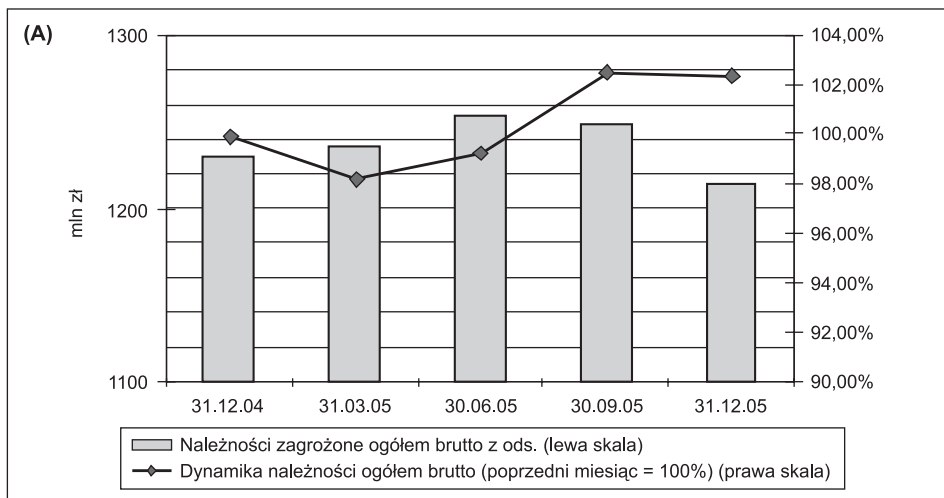
## Bezpieczny Bank

1	2	3	4	5	6	7
<b>Udział należności zagrożonych w należnościach ogółem</b>	%	<b>3,74%</b>	<b>3,54%</b>	<b>3,12%</b>	<b>-0,62</b>	<b>-0,42</b>
Udział należności poniżej standardu w należnościach zagrożonych	%	<b>4,80%</b>	<b>4,57%</b>	<b>4,03%</b>	<b>-0,77</b>	<b>-0,54</b>
Udział należności wątpliwych w należnościach zagrożonych	%	18,20%	17,80%	19,85%	1,65	2,05
Udział należności straconych w należnościach zagrożonych	%	13,49%	14,82%	14,16%	0,67	-0,66
Udział zobowiązań pozabilansowych zagrożonych w zobowiązaniach pozabilansowych udzielonych	%	68,31%	67,38%	65,99%	-2,32	-1,39

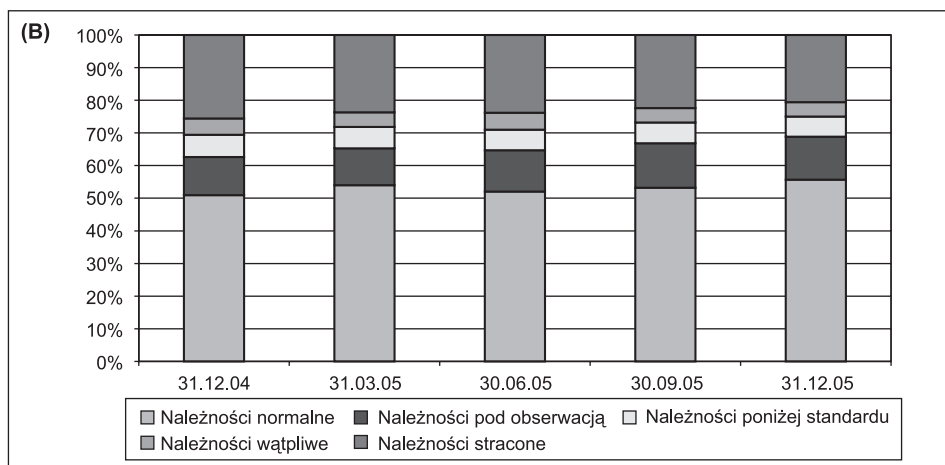
Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Jakość należności** tj. o 18,08% przy równoczesnym spadku należności zagrożonych o 14 009 tys. zł, tj. o 1,49%. Wartość należności ogółem wyniosła na koniec 2005 r. 29 692 215 tys. zł, a kwota należności zagrożonych – 927 046 tys. zł. W analizowanym okresie w grupie należności zagrożonych obniżyły się jedynie należności stracone (o 4,83%). Spadek ten związany był także z ich spisywaniem bez umorzenia w ciężar rezerw celowych. Stan należności spisanych wyniósł na koniec 2005 r. 158 750 tys. zł wobec 95 536 tys. zł na koniec 2004 r. i stanowił 17,12% w relacji do należności zagrożonych na koniec 2005 r. (10,15% na koniec 2004 r.).

### Wykresy 92 i 93. Należności zagrożone ogółem brutto z dynamiką należności ogółem (A) oraz struktura należności ogółem\* (B)



## Z działalności BFG



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* W celu bardziej czytelnego przedstawienia struktury skalę na osi rzędnych przedstawiono od 90% do 100%.

Na koniec 2005 r. kwota należności zagrożonych nieobsługiwanych od sektora niefinansowego wyniosła 484 819 tys. zł, stanowiąc 52,82% należności zagrożonych. W porównaniu z końcem 2004 r. relacja ta poprawiła się o 5,2 p.p.

W wyniku spadku należności straconych obniżył się w 2005 r. ich udział w należnościach zagrożonych (o 2,32 p.p. do poziomu 65,99%) na rzecz wzrostu udziału należności poniżej standardu (o 1,65 p.p. do poziomu 19,85%) oraz należności wątpliwych (o 0,67 p.p. do poziomu 14,16%).

**Udział należności pod obserwacją** w należnościach ogółem wyniósł 1,32% (pogorszenie w analizowanym okresie o 0,16 p.p.).

**Rezerwy celowe** utworzone na należności zagrożone wyniosły na koniec 2005 r. 454 708 tys. zł (89,40% tej kwoty stanowiły rezerwy celowe na należności stracone). Rezerwy celowe obniżyły się w porównaniu z 2004 r. o 5,48%, co wpłynęło na spadek relacji rezerw celowych do podstawy ich naliczania<sup>31)</sup> o 1,48 p.p. Wyniosła ona na koniec 2005 r. 49,87%.

Najwyższy udział należności zagrożonych występował wśród należności powstałych do 2000 r. (25,89%). W odniesieniu do należności powstałych w 2005 r. wskaźnik ten kształtował się na niskim poziomie 0,64%.

Na koniec 2005 r. należności zagrożone od sektora niefinansowego stanowiły 99,02% ogółu należności zagrożonych w sektorze

*Należności nieobsługiwane*

*Relacja rezerw celowych do należności zagrożonych*

*Jakość należności ogółem z uwzględnieniem roku ich powstania*

<sup>31)</sup> Należności zagrożone pomniejszone o odsetki skapitalizowane.

Tabela 31. Relacje rezerw celowych do należności zagrożonych

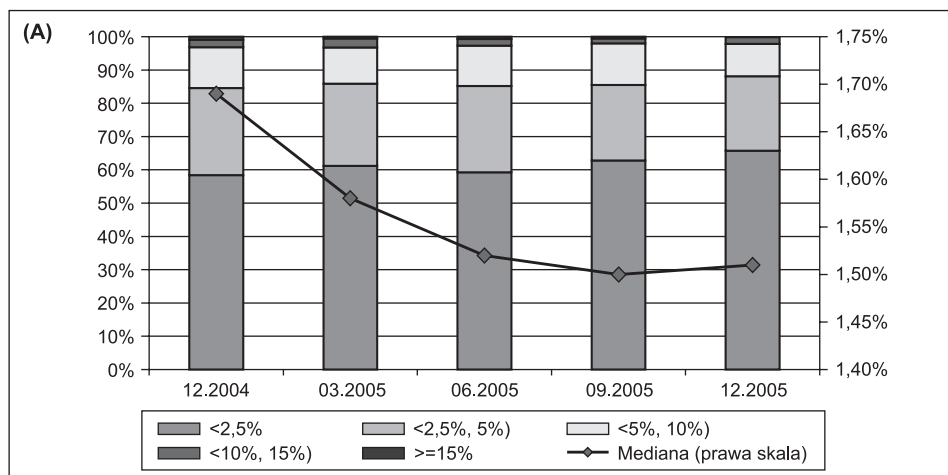
Wyszczególnienie	Stan na			Zmiana	
	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	31.12.2005/ 31.12.2004	31.12.2005/ 30.06.2005
<b>Pokrycie należności zagrożonych, pomniejszonych o odsetki skapitalizowane, rezerwami celowymi, dla należności:</b>					
<i>Zagrożonych ogółem</i>	51,35%	91,98%	49,87%	-1,48 p.p.	-42,12 p.p.
Poniżej standardu	12,15%	-7,12%	10,72%	-1,43 p.p.	17,83 p.p.
Wątpliwych	24,90%	22,23%	22,13%	-2,77 p.p.	-0,09 p.p.
Straconych	67,08%	68,46%	67,75%	0,67 p.p.	-0,70 p.p.

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

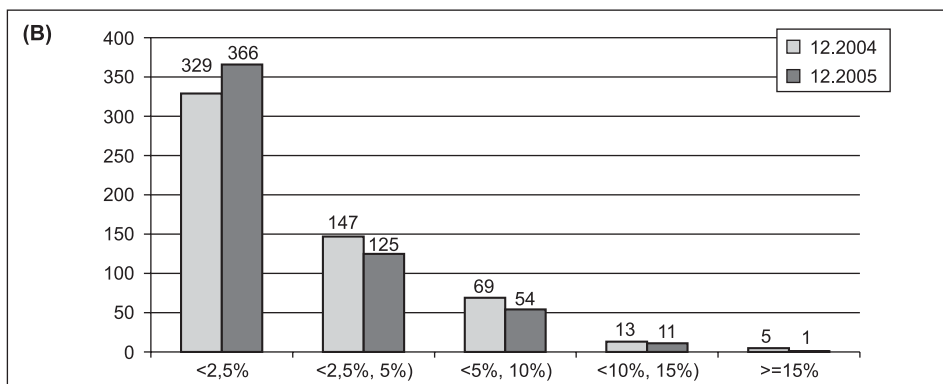
banków spółdzielczych. Wskaźnik jakości tych należności wyniósł 4,99% (poprawa o 0,54 p.p.).

Potwierdzeniem poprawy jakości należności jest struktura banków pod względem poziomu wskaźnika jakości. 366 banków (62,24% populacji sektora) wykazało wskaźnik poniżej 2,5% (w tym w 213 bankach wskaźnik ten nie przekraczał 1%). Jedynie w 12 bankach wskaźnik kształtował się powyżej 10% (ich liczba obniżyła się o 6). Mediana obniżyła się z 1,69% (grudzień 2004 r.) do 1,51% (grudzień 2005 r.).

Wykresy 94 i 95. Struktura banków spółdzielczych pod względem jakości należności\* – udziały w poszczególnych okresach (A) i zmiany liczebności w przedziałach (B)



## Z działalności BFG



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

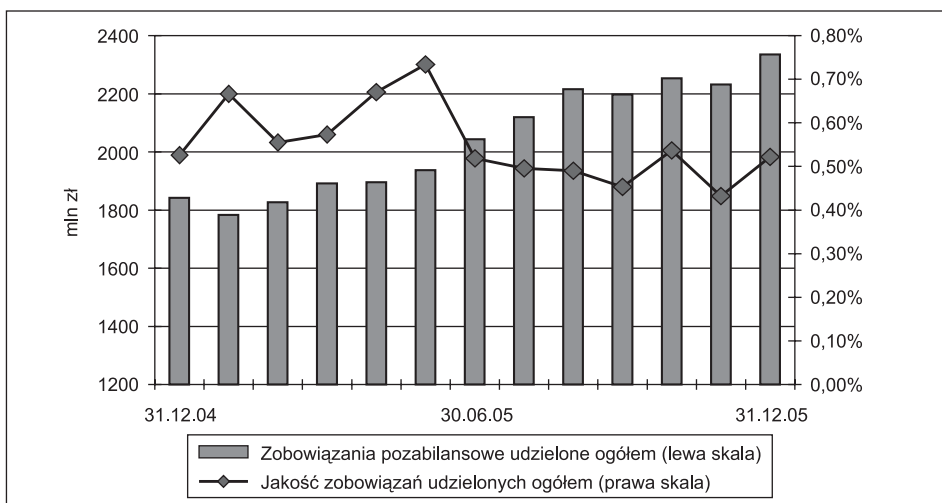
\* Dla banków wykazujących należności zagrożone.

Na koniec 2005 r. 31 banków (5,27% populacji banków spółdzielczych) nie wykazywało należności zagrożonych (w porównaniu z 2004 r. ich liczba zmniejszyła się o 2).

**Brakująca kwota rezerw celowych** wyniosła na koniec 2005 r. 530 tys. zł. Wykazało ją 61 banków, przy czym jedynie w 2 bankach relacja brakującej kwoty rezerw celowych do zysku netto kształtowała się powyżej 9%.

*Brakująca kwota rezerw celowych*

### Wykres 96. Wartość i jakość zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sektorze banków spółdzielczych



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Bezpieczny Bank

**Tabela 32. Saldo rezerw w sektorze banków spółdzielczych**

Wyszczególnienie [tys. zł]	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	Porównanie wyników [%]	
				31.12.2005/ 31.12.2004	31.12.2005/ 30.06.2005
<b>Saldo rezerw i aktualizacji:</b>	<b>82 125</b>	<b>26 706</b>	<b>65 006</b>	<b>-20,85</b>	<b>143,41</b>
<b>Saldo rezerw celowych / utraty wartości aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu*, w tym:</b>	<b>61 084</b>	<b>20 401</b>	<b>42 398</b>	<b>-30,59</b>	<b>107,82</b>
na należności normalne	746	251	-2 710	-463,27	-1179,68
na należności pod obserwacją	1 566	421	509	-67,50	20,90
na należności zagrożone, z tego na należności:	59 008	19 711	44 599	-24,42	126,26
<i>poniżej standardu</i>	-24 792	361	4 867	119,63	1248,20
<i>wątpliwe</i>	-1 471	1 975	3 706	351,94	87,65
<i>stracone</i>	85 635	17 320	36 026	-57,93	108,00
na aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności*	-236	18	0	100,00	-100,00
<b>Saldo odpisów na utratę wartości pozostałych aktywów**, w tym:</b>	<b>-</b>	<b>915</b>	<b>1 962</b>	<b>-</b>	<b>114,43</b>
z tytułu trwałej utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych oraz pozostałych akcji i udziałów zaliczanych do aktywów trwałych*	2 038	450	498	-75,56	10,67
rzeczowych aktywów trwałych	-	38	243	-	539,47
wartości niematerialnych i prawnych	-	184	859	-	366,85
<b>Saldo pozostałych odpisów na rezerwy, w tym:</b>	<b>18 618</b>	<b>5 456</b>	<b>21 633</b>	<b>16,19</b>	<b>296,50</b>
na zobowiązania pozabilansowe	216	231	102	-52,78	-55,84
z tytułu tworzonych funduszy	525	4	210	-60,00	5150,00
inne	3 926	1 211	6 511	65,84	437,65
na ryzyko ogólne	13 951	4 010	14 810	6,16	269,33

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

\* Dane dla okresów przed czerwcem 2005 r. nie są w pełni porównywalne.

\*\* Dla okresów przed czerwcem 2005 r. nie ma danych.

## Z działalności BFG

**Wskaźnik jakości zobowiązań pozabilansowych udzielonych** wyniósł na koniec 2005 r. 0,52% (0,53% na koniec 2004 r.). Większe zmiany zaszły w strukturze zobowiązań pozabilansowych zagrożonych – zobowiązania wątpliwe i stracone zwiększyły swój udział odpowiednio o 6,59 p.p. do 48,13% oraz o 1,34 p.p. do poziomu 14,37%. Zobowiązania pozabilansowe zagrożone wykazało 49 banków, w tym w 35 bankach relacja ta kształtowała się poniżej 2%. Najwyższa wartość wynosiła 16,63%.

*Jakość zobowiązań pozabilansowych udzielonych*

W porównaniu z 2004 r. **relacja salda rezerw do wyniku działalności bankowej** obniżyła się o 0,87 p.p. i wyniosła na koniec 2005 r. 2,63% wobec 3,50% na koniec 2004 r. Poprawa wartości wskaźnika w 2005 r. była łącznym efektem wypracowania wyższego wyniku działalności bankowej (wzrost o 5,55%) i niższego salda rezerw (spadek o 20,85%). Nie zmieniły się główne pozycje salda rezerw – na jego wysokość największy wpływ miało saldo rezerw na należności stracone oraz wzrost rezerwy na ryzyko ogólne.

*Saldo rezerw i aktualizacji*

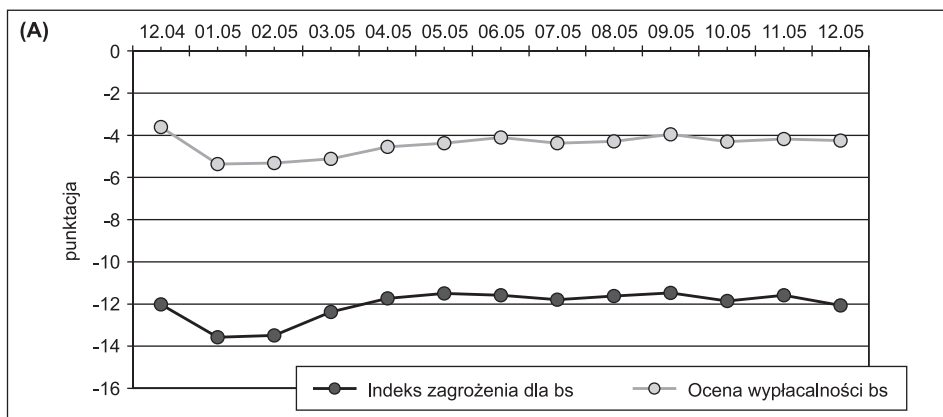
Zerowe saldo rezerw wykazało 11 banków. 212 banków (o 24 mniej niż na koniec 2004 r.) czyli 36,05% populacji, wykazało ujemne saldo rezerw. Najniższy poziom wskaźnika wyniósł -26,89%, zaś najwyższy 53,18%.

### 4. Analiza wypłacalności

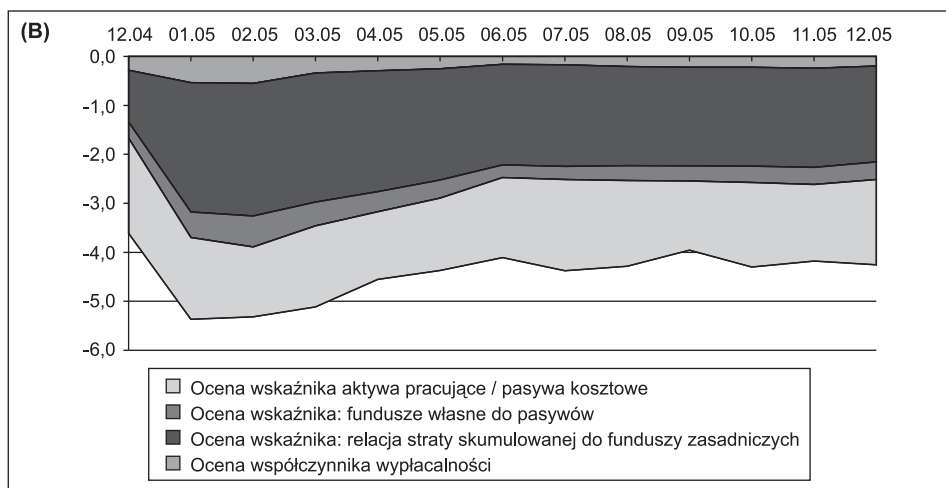
W porównaniu z 2004 r. pogorszyła się ocena wypłacalności, na co największy wpływ miało pogorszenie relacji straty skumulowanej do funduszy zasadniczych. Punktacja za ten obszar obniżyła się o 0,64 punktu do -4,25 punktu.

*Ogólna ocena wypłacalności*

**Wykresy 97 i 98. Ocena wypłacalności w relacji do indeksu zagrożenia (A) oraz wpływ ocen cząstkowych na poziom oceny wypłacalności (B)**



## Bezpieczny Bank

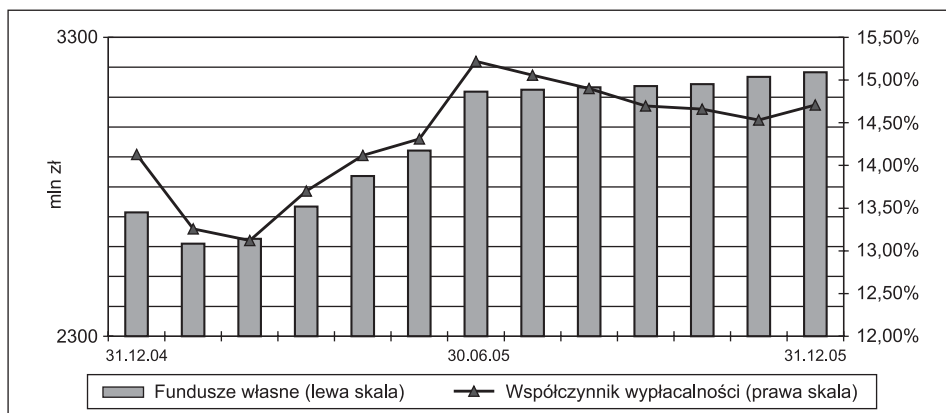


Źródło: Dane BFG, opracowanie własne.

### **Współczynnik wypłacalności**

Wzrost **współczynnika wypłacalności** w porównaniu z 2004 r. był wynikiem wyższego tempa wzrostu funduszy własnych (17,27%) niż tempo wzrostu całkowitego wymogu kapitałowego (12,65%). Wzrost funduszy własnych o 468 752 tys. zł był przede wszystkim skutkiem przeznaczenia zysków wypracowanych w 2004 r. na zwiększenie funduszy zasobowych, w wyniku czego wzrosły one o 396 766 tys. zł.

### **Wykres 99. Współczynnik wypłacalności i fundusze własne w sektorze banków spółdzielczych**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.



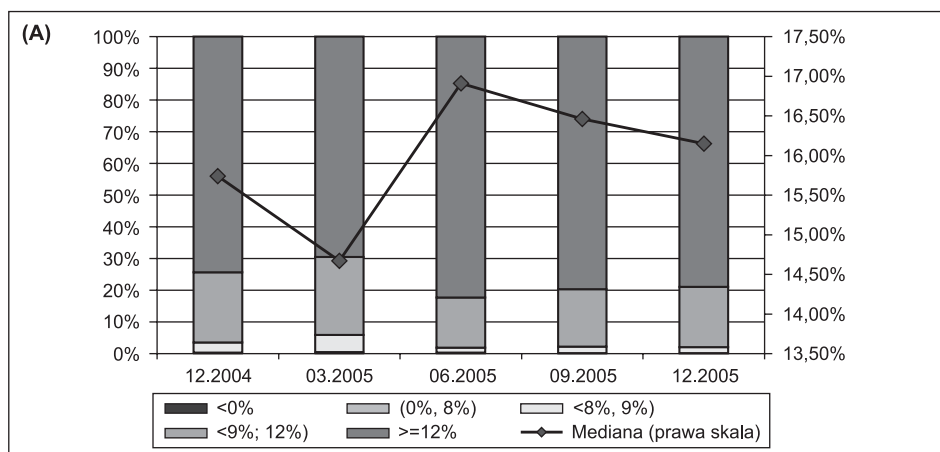
## Z działalności BFG

**Tabela 33. Współczynnik wypłacalności i wymogi kapitałowe w sektorze banków spółdzielczych**

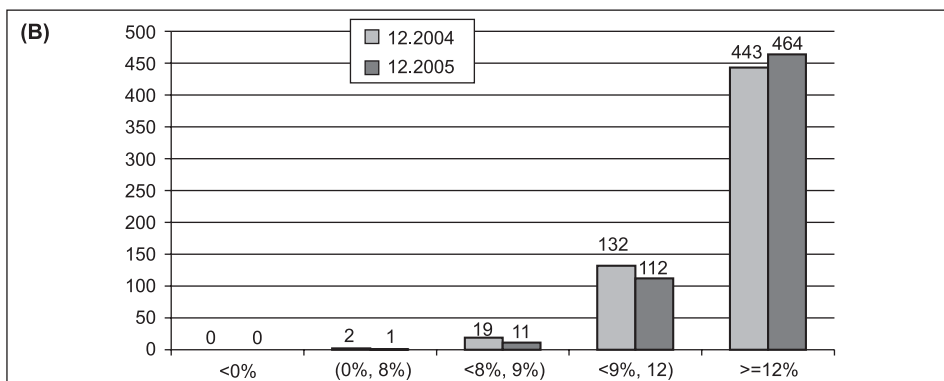
Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na			Porównanie wyników	
		31.12. 2004	30.06. 2005	31.12. 2005	31.12. 2005/ 31.12. 2004	31.12. 2005/ 30.06. 2005
Współczynnik wypłacalności	%	14,13%	15,22%	14,71%	0,58 p.p.	-0,51 p.p.
Całkowity wymóg kapitałowy:	tys. zł	1 436 849	1 639 368	1 731 270	12,65%	5,61%
Udział wymogu kapitałowego z tytułu:	%	100,00%	100,00%	100,00%	-	-
<i>ryzyka kredytowego</i>	%	99,61%	99,79%	99,73%	0,12 p.p.	-0,06 p.p.
<i>przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań</i>	%	0,06%	0,02%	0,10%	0,03 p.p.	0,08 p.p.
<i>ryzyka rynkowego</i>	%	0,29%	0,15%	0,12%	-0,16 p.p.	-0,03 p.p.
<i>pozostałych ryzyk</i>	%	0,03%	0,04%	0,06%	0,03 p.p.	0,02 p.p.

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Wykresy 100 i 101. Struktura banków spółdzielczych pod względem współczynnika wypłacalności – udziały w poszczególnych okresach (A) i zmian liczebności w przedziałach (B)**



## Bezpieczny Bank



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

W porównaniu z 2004 r., w strukturze banków spółdzielczych pod względem poziomu współczynnika wypłacalności zaszły pozytywne zmiany. Liczba banków o współczynniku wypłacalności poniżej 9% zmalała o 9 do 12. 78,91% populacji sektora wykazywało wskaźnik na poziomie powyżej 12%. Jest to szczególnie ważne ze względu na wejście w życie od 1 stycznia 2007 r. nowych uregulowań w zakresie adekwatności kapitałowej.

Tylko 1 bank spółdzielczy wykazał współczynnik wypłacalności poniżej wymaganego minimum. Mediana dla wskaźnika wzrosła z 15,74% na koniec 2004 r. do 16,15% na koniec 2005 r.

### Fundusze własne

Wzrost funduszu zasobowego wykazało 585 banków na 588 działających na koniec 2005 r., przy czym ok. 40% przyrostu koncentrowało się w 86 bankach. W znacznie niższym stopniu wzrósł fundusz ogólnego ryzyka (o 26 430 tys. zł) oraz w dalszej kolejności – fundusz udziałowy (o 12 265 tys. zł).

Fundusze podporządkowane zaliczane do funduszy własnych wzrosły w porównaniu z 2004 r. o 6214 tys. zł, na co wpłynęło przede wszystkim ich zwiększenie w 2 bankach, które przejęły inne banki. Wzrost funduszy podporządkowanych nastąpił w 20 bankach.

W 2005 r. następowało stopniowe zmniejszanie liczby banków o funduszach własnych poniżej 500 tys. euro<sup>32)</sup> z 98 na koniec marca do 57 na koniec czerwca oraz do 46 na koniec września. Według stanu na koniec 2005 r. 6 banków nie spełniło wymogu II progu kapitałowego dla banków spółdzielczych (500 tys. euro)<sup>33)</sup>.

<sup>32)</sup> Zgodnie z art. 172 ustawy Prawo bankowe według kursu z dnia 31 grudnia 2004 r. (1 euro = 4,0790 zł).

<sup>33)</sup> Cztery banki z tej grupy połączyły się w 2006 r. z innymi bankami spółdzielczymi, natomiast 2 pozostałe osiągnęły wymagany próg kapitałowy po podziale zysku za 2005 r.

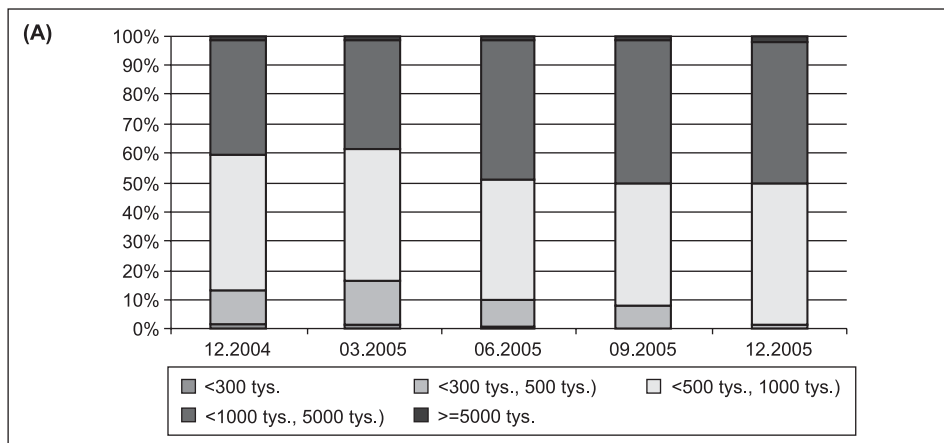
## Z działalności BFG

**Tabela 34. Baza kapitałowa w sektorze banków spółdzielczych**

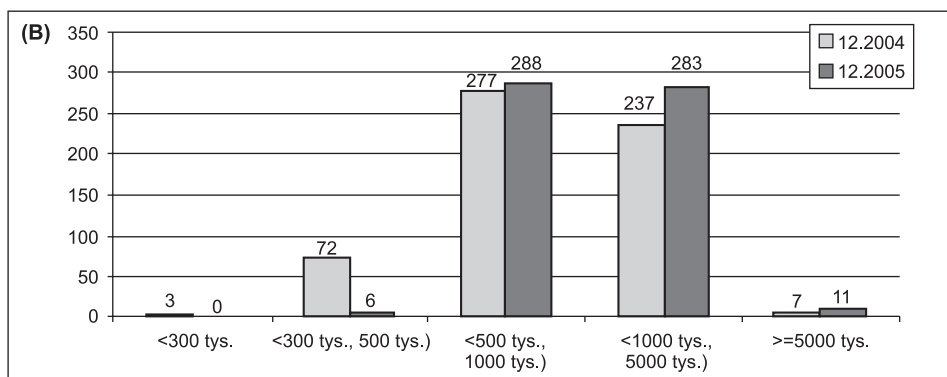
Wyszczególnienie [w tys. zł]	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	Porównanie wyników [%]	
				31.12. 2005/ 31.12. 2004	31.12. 2005/ 30.06. 2005
<b>Fundusze własne</b>	<b>2 714 180</b>	<b>3 118 445</b>	<b>3 182 932</b>	<b>17,27</b>	<b>2,07</b>
<b>Fundusze podstawowe, w tym:</b>	<b>2 684 174</b>	<b>3 075 314</b>	<b>3 129 748</b>	<b>16,60</b>	<b>1,77</b>
Kapitał podstawowy (fundusz udziałowy)	524 416	511 315	436 681	2,34	4,96
Fundusz zasobowy	2 098 218	2 481 553	2 494 984	18,91	0,54
Kapitały (fundusze) rezerwowe	45 889	42 066	40 778	-11,14	-3,06
Fundusz ogólnego ryzyka	149 353	176 023	175 783	17,70	-0,14
<b>Fundusze uzupełniające, w tym:</b>	<b>142 430</b>	<b>144 804</b>	<b>148 078</b>	<b>3,97</b>	<b>2,26</b>
Zobowiązania podporządkowane (zaliczane do funduszy własnych)	29 146	31 013	35 360	21,32	14,02
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	114 785	113 553	112 479	-2,01	-0,95
<b>Pomniejszenia sumy funduszy podstawowych i uzupełniających</b>	<b>112 424</b>	<b>102 649</b>	<b>94 919</b>	<b>-15,57</b>	<b>-7,53</b>

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Wykresy 102 i 103. Struktura banków spółdzielczych pod względem wielkości funduszy własnych (kurs walutowy z 31.12.2004 r.) – udziały w poszczególnych okresach (A) i zmiany liczebności w przedziałach (B)**



## Bezpieczny Bank



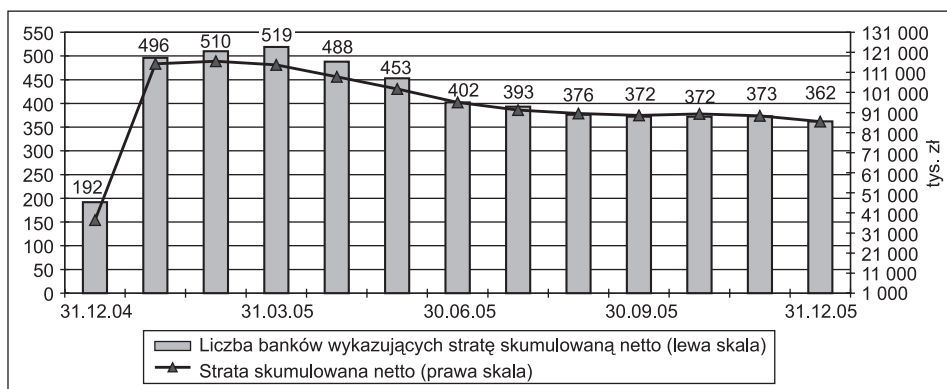
Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

W porównaniu z grudniem 2004 r. grupa banków wykazujących fundusze własne przekraczające równowartość 5 mln euro wzrosła o 4 i obejmowała na koniec 2005 r. 11 banków. Na koniec 2005 r. banki te miały 11,11% udziału w sumie bilansowej netto sektora spółdzielczego oraz 11,13% udziału w depozytach sektora niefinansowego i instytucji samorządowych.

**Strata  
skumulowana  
netto**

W porównaniu z 2004 r. **strata skumulowana netto** wzrosła o 49 076 tys. zł do poziomu 86 534 tys. zł, tj. o 131,02%.

**Wykres 104. Strata skumulowana netto i liczba banków ją wykazujących w sektorze banków spółdzielczych**

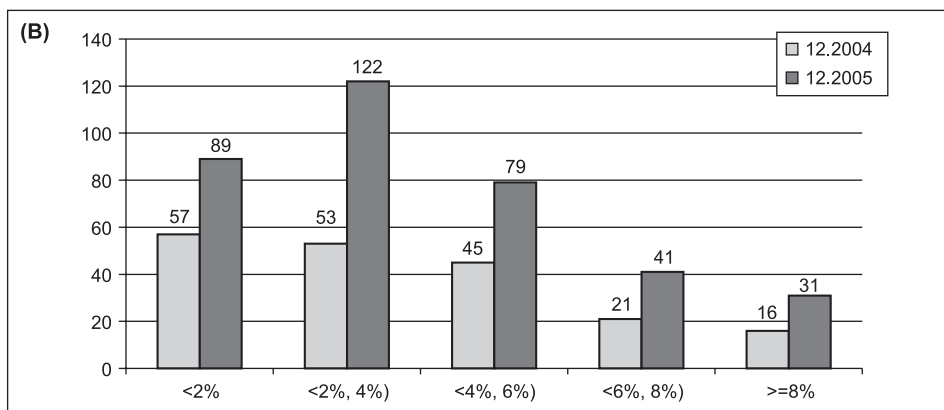
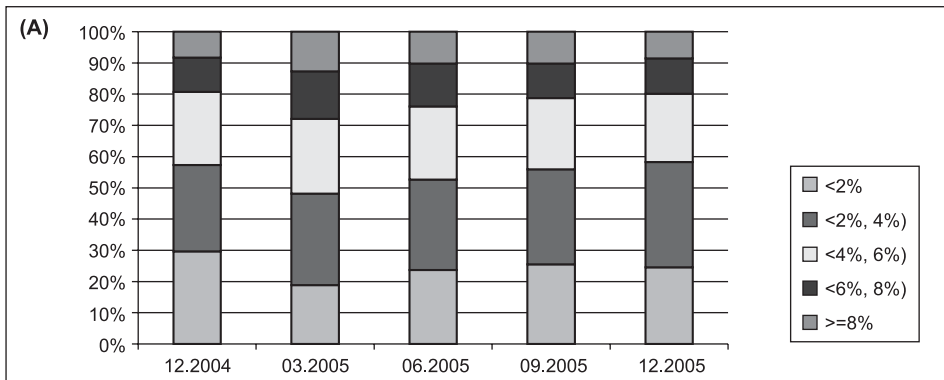


Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Z działalności BFG

**Relacja straty skumulowanej do funduszy zasadniczych** w grupie banków wykazujących stratę wyniosła średnio 4,37% (więcej o 0,08 p.p. w porównaniu z końcem 2004 r.). W 31 bankach relacja ta przekroczyła 8%, przy czym najwyższa relacja wynosiła 43,55%.

**Wykresy 105 i 106. Struktura banków spółdzielczych pod względem relacji straty skumulowanej do funduszy zasadniczych – udziały w poszczególnych okresach (A) i zmian liczebności w przedziałach (B)**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## 5. Analiza płynności

W porównaniu z grudniem 2004 r. poprawiły się wskaźniki płynności strumieniowej oraz wskaźnik płynności strukturalnej I. W stopniu nieznacznym pogorszył się drugi wskaźnik płynności strukturalnej, tj. relacja łatwo zbywalnych papierów wartościowych do de-

*Płynność*

**Tabela 35. Wskaźniki płynności w sektorze banków spółdzielczych**

Wyszczególnienie	31.12. 2004	30.06. 2005	31.12. 2005	Porównanie wyników [p.p.]	
				31.12. 2005/ 31.12. 2004	31.12. 2005/ 30.06. 2005
	[%]				
Wskaźnik płynności strukturalnej I: (gotówka + rachunki bieżące w NBP i innych bankach + rezerwa obowiązkowa + bony pieniężne i skarbowe) / (depozyty bieżące sektora niefinansowego bez odsetek + depozyty bieżące sektora instytucji rządowych i samorządowych)	14,31	27,67	25,03	10,71	-2,64
Wskaźnik płynności strukturalnej II: łatwo zbywalne papiery wartościowe / (depozyty bieżące sektora niefinansowego bez odsetek + depozyty bieżące sektora instytucji rządowych i samorządowych bez odsetek)	0,97	2,23	0,77	-0,20	-1,47
Wskaźnik płynności strumieniowej I (1 miesiąc)	61,16	76,25	71,86	10,70	-4,40
Wskaźnik płynności strumieniowej II (3 miesiące)	41,04	46,23	47,00	5,96	0,77
Udział łatwo zbywalnych papierów wartościowych w sumie bilansowej netto	0,35	0,59	0,23	-0,12	-0,36
Relacja łatwo zbywalnych papierów wartościowych do depozytów sektora niefinansowego oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych	0,42	0,72	0,28	-0,15	-0,45
Udział papierów wartościowych w sumie bilansowej netto	4,26	5,19	4,89	0,62	-0,30
Relacja lokat międzybankowych do depozytów międzybankowych	10209,92	23134,59	30115,27	19905,34	6980,68
Udział lokat międzybankowych w sumie bilansowej netto	23,53	24,46	27,26	3,73	2,80
Udział depozytów międzybankowych w sumie bilansowej netto	0,23	0,11	0,09	-0,14	-0,02

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

pozytów bieżących sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych.

Niski udział łatwo zbywalnych papierów wartościowych w sumie bilansowej netto oraz relatywnie niski poziom wskaźników płynności strukturalnej (w porównaniu z sektorem banków komercyjnych) wynika ze specyfiki działania zrzeszonych banków spółdzielczych, które zgodnie z umowami zrzeszeń lokują wolne środki na lokatach w bankach zrzeszających. O skali ulokowania tych środków świadczy wysoka relacja lokat międzybankowych do depozytów międzybankowych.

## Z działalności BFG

### 6. Ocena zmian bazy depozytowej

**Depozyty ogółem** wyniosły na koniec 2005 r. 28 755 143 tys. zł **Depozyty** i **wzrosły** w porównaniu z 2004 r. o 19,50%, na co wpłynął głównie wzrost depozytów od sektora niefinansowego.

**Tabela 36. Depozyty w sektorze banków spółdzielczych**

Wyszczególnienie [tys. zł]	Złote	Waluta	Razem	Porównanie wyników [%]		Udział w depozy- tach ogółem [%]		
				31.12. 2005/ 31.12. 2004	31.12. 2005/ 30.06. 2005	31.12. 2004	30.06. 2005	31.12. 2005
				31.12.2005				
<b>Depozyty sektora finansowego, w tym:</b>	<b>76 950</b>	<b>4 963</b>	<b>81 913</b>	<b>-45,42</b>	<b>-22,39</b>	<b>0,62</b>	<b>0,41</b>	<b>0,28</b>
depozyty banków	52 964	4 963	57 927	-56,36	-34,00	0,55	0,34	0,20
depozyty instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych	5 814	0	5 814	69,41	34,61	0,01	0,02	0,02
<b>Depozyty sektora niefinansowego, w tym:</b>	<b>25 221 401</b>	<b>192 714</b>	<b>25 414 115</b>	<b>18,91</b>	<b>14,27</b>	<b>88,82</b>	<b>85,60</b>	<b>88,38</b>
depozyty podmiotów gospodarczych	2 130 810	19 263	2 150 073	28,12	37,78	6,97	6,01	7,48
depozyty gospodarstw domowych	22 301 505	172 508	22 474 013	18,16	12,90	79,04	76,62	78,16
depozyty innych podmiotów	789 086	943	790 029	16,93	2,26	2,81	2,97	2,75
<b>Depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym:</b>	<b>3 257 869</b>	<b>1 246</b>	<b>3 259 115</b>	<b>28,31</b>	<b>-10,36</b>	<b>10,56</b>	<b>13,99</b>	<b>11,33</b>
depozyty instytucji rządowych szczebla centralnego	52 323	0	52 323	7,72	1,99	0,20	0,20	0,18
depozyty instytucji samorządowych	3 199 271	1 246	3 200 517	28,46	-10,36	10,35	13,74	11,13
depozyty funduszy ubezpieczeń społecznych	6 275	0	6 275	8864,29	-55,40	0,00	0,05	0,02
<b>Depozyty ogółem</b>	<b>28 556 220</b>	<b>198 923</b>	<b>28 755 143</b>	<b>19,50</b>	<b>10,68</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>

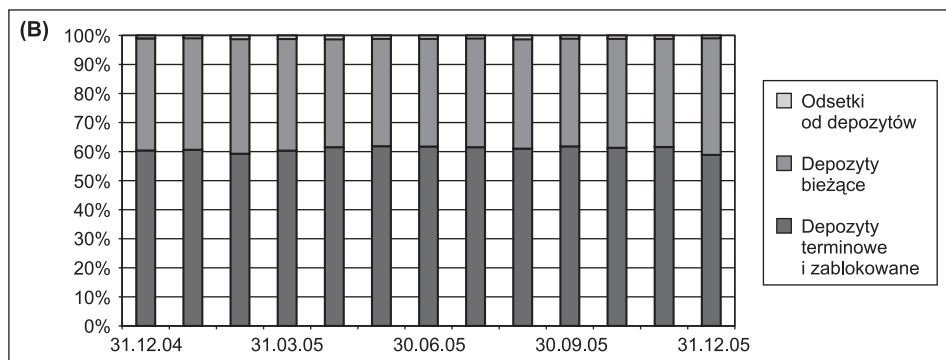
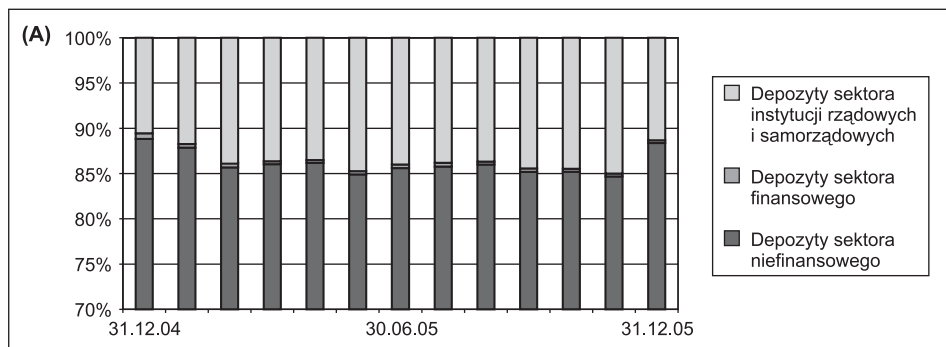
Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## Bezpieczny Bank

### Depozyty sektora niefinansowego

W porównaniu z 2004 r. udział depozytów od sektora niefinansowego w depozytach ogółem zmniejszył się o 0,44 p.p. do 88,38% na koniec 2005 r.

### Wykresy 107 i 108. Struktura depozytów w sektorze banków spółdzielczych\* (A) i struktura terminowa depozytów sektora niefinansowego w bankach spółdzielczych (B)



Źródło: Dane NBP; opracowanie własne.

\* W celu bardziej czytelniejszego przedstawienia struktury skalę na osi rzędnych przedstawiono od 70% do 100%.

### Struktura depozytów sektora niefinansowego

Udział największej pozycji w depozytach podmiotów niefinansowych, depozytów **gospodarstw domowych**, **obniżył się** w porównaniu z 2004 r. o 0,56 p.p. do 88,43%. Udział depozytów podmiotów gospodarczych wyniósł na koniec 2005 r. 8,46% (wzrost o 0,61 p.p.). Depozyty innych podmiotów niefinansowych stanowiły 3,11% depozytów podmiotów niefinansowych (spadek o 0,05 p.p.). Biorąc pod uwagę strukturę terminową, największa pozycja depozytów tego sektora – depozyty terminowe i zablokowane z udziałem 58,87%,



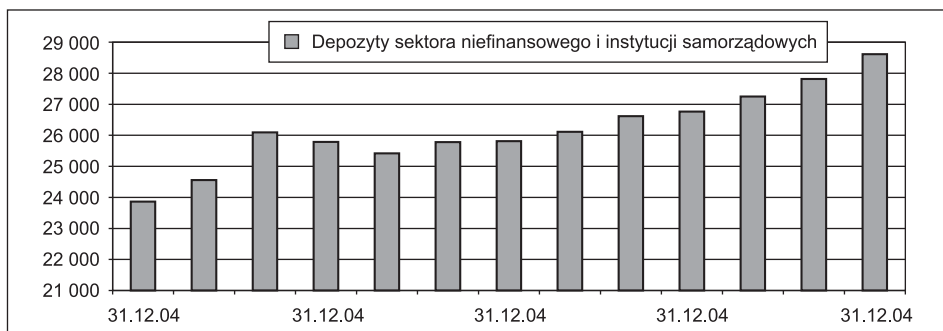
## Z działalności BFG

obniżyła się, w porównaniu z grudniem 2004 r. o 1,53 p.p. Depozyty bieżące stanowiły 40,64% depozytów od tego sektora (wzrost o 1,58 p.p.), natomiast odsetki 0,49% (spadek udziału o 0,05 p.p.).

Wartość **depozytów sektora niefinansowego i instytucji samorządowych** przyjmowanych do prognoz wysokości zobowiązań gwarancyjnych BFG wynosiła na koniec 2005 r. **28 614 612 tys. zł** i **wzrosła** w odniesieniu do 2004 r. o 19,90%.

*Depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych*

**Wykres 109. Poziom depozytów sektora niefinansowego i instytucji samorządowych w bankach spółdzielczych**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

## 7. Zrzeszenia na tle krajowego sektora bankowego

Poniższe wykresy prezentują udział zrzeszonych banków spółdzielczych oraz zrzeszeń<sup>34)</sup> w krajowym sektorze bankowym, liczony dla wybranych pozycji bilansowych oraz rachunku zysków i strat.

Udział zrzeszonych banków spółdzielczych w sumie bilansowej netto sektora bankowego wyniósł na koniec 2005 r. 5,70%, zaś udział zrzeszeń – 7,97%.

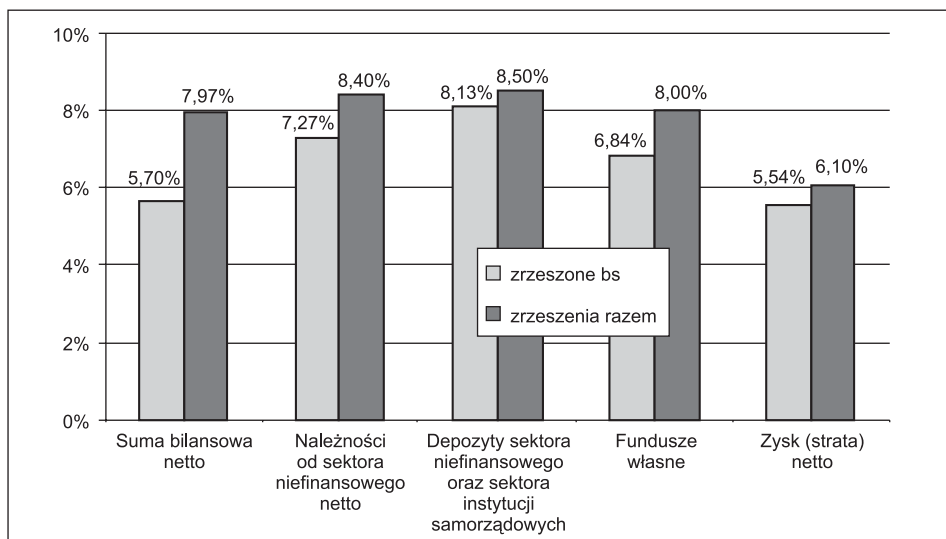
Dla depozytów od sektora niefinansowego i instytucji samorządowych oraz zysku netto wpływ uwzględnienia banków zrzeszających jest najmniejszy. Udziały te zwiększyły się odpowiednio o 0,37 p.p. do 8,50% oraz o 0,56 p.p. do poziomu 6,10%. Niższy udział w tych dwóch pozycjach można tłumaczyć specyfiką działania banków zrzeszających, tj. ich znacznym zaangażowaniem w operacje z bankami zrzeszonymi.

*Zrzeszenia na tle krajowego sektora bankowego*

<sup>34)</sup> Banki zrzeszające i zrzeszone banki spółdzielcze. Nie uwzględniono w tej części analizy niezrzeszonego banku spółdzielczego.

## Bezpieczny Bank

**Wykres 110. Udział banków spółdzielczych w krajowym sektorze bankowym w wybranych pozycjach bilansu oraz rachunku zysków i strat wg stanu na 31.12.2005 r.**



Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

**Tabela 37. Statystyczny bank spółdzielczy wg stanu na 31.12.2005 r.**

Wyszczególnienie	Jedn.	Sektor BS	Banki spółdzielcze zrzeszone w:		
			BPS	GBW	MR BANK
<b>Statystyczny bank</b>					
Suma bilansowa netto	tys. zł	57 669	53 521	63 760	55 431
Depozyty sektora niefinansowego oraz sektora instytucji samorządowych	tys. zł	48 664	45 046	53 581	47 342
Fundusze własne	tys. zł	5 413	5 155	5 778	5 267
Fundusze własne (kurs z dnia 31 grudnia 2005 roku 1 euro = 3,9166 zł)	tys. euro	1 382	1 316	1 475	1 345
Zysk (strata) netto	tys. zł	870	838	948	777
Średnia liczba osób zatrudnionych w placówce	liczba	9	9	9	8
Suma bilansowa netto na 1 zatrudnionego	tys. zł	1 106	1 030	1 153	1 308
Wynik finansowy netto na 1 zatrudnionego	tys. zł	16,69	16,13	17,14	18,35

Źródło: Dane NBP, opracowanie własne.

Największą sumę bilansową, wartość depozytów i funduszy własnych posiadał statystyczny bank spółdzielczy w zrzeszeniu GBW.

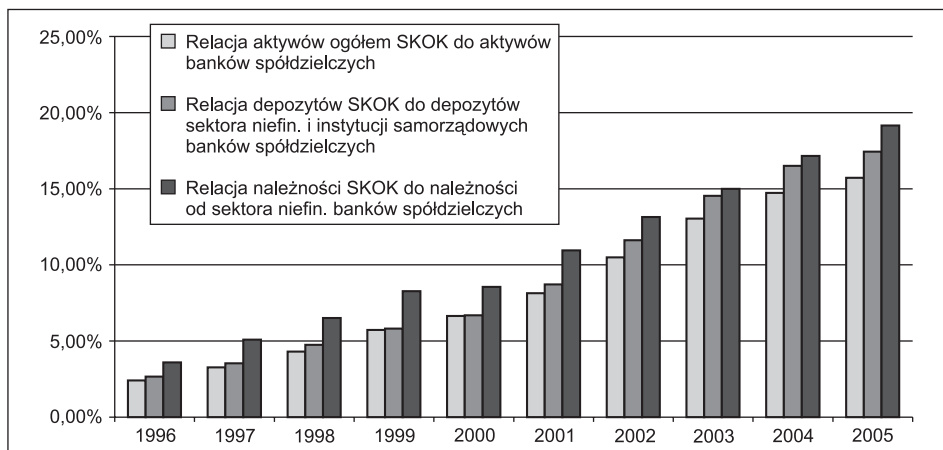
W przypadku relacji sumy bilansowej netto na 1 zatrudnionego oraz wyniku finansowego netto na 1 zatrudnionego, wyższy poziom wskaźników wystąpił w zrzeszeniu MR Bank.

*Statystyczny  
bank  
spółdzielczy*

### 8. Porównanie banków spółdzielczych ze spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi

W 2005 r. nastąpił dalszy wzrost relacji analizowanych pozycji bilansowych SKOK-ów do banków spółdzielczych. Relacja aktywów wzrosła od 2,41% (1996 r.) do 15,72% (2005 r.). Średnioroczne tempo wzrostu aktywów SKOK-ów w latach 1997–2005 wyniosło 43,16% wobec 15,83% w sektorze banków spółdzielczych.

**Wykres 111. Relacja aktywów, depozytów i kredytów w SKOK-ach i w bankach spółdzielczych**

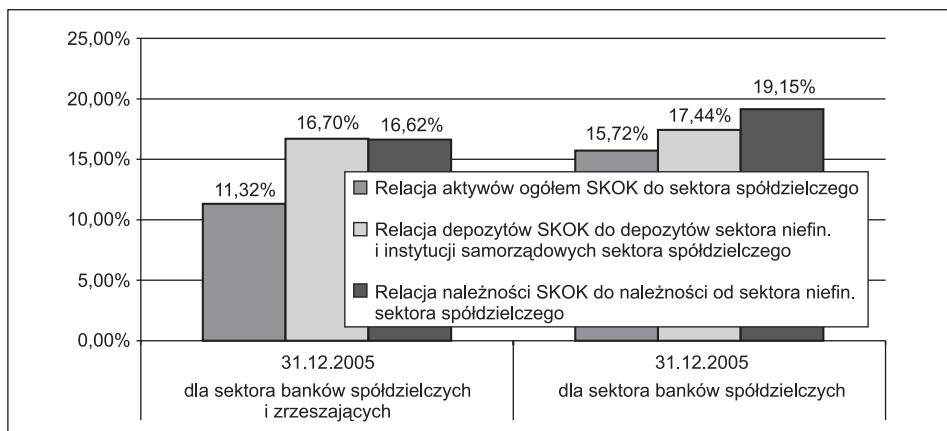


Źródło: Dane NBP, [www.skok.pl](http://www.skok.pl); opracowanie własne.

Tempo wzrostu sumy bilansowej netto, depozytów i należności w SKOK-ach w 2005 r. było wyższe niż w sektorze banków spółdzielczych, pomimo zasilenia sektora banków spółdzielczych środkami pochodzącymi z dopłat unijnych. W porównaniu z 2004 r. aktywa SKOK-ów wzrosły o 26,02%, natomiast banków spółdzielczych o 18,10%<sup>35)</sup>.

<sup>35)</sup> Z uwzględnieniem niezrzeszonego banku spółdzielczego.

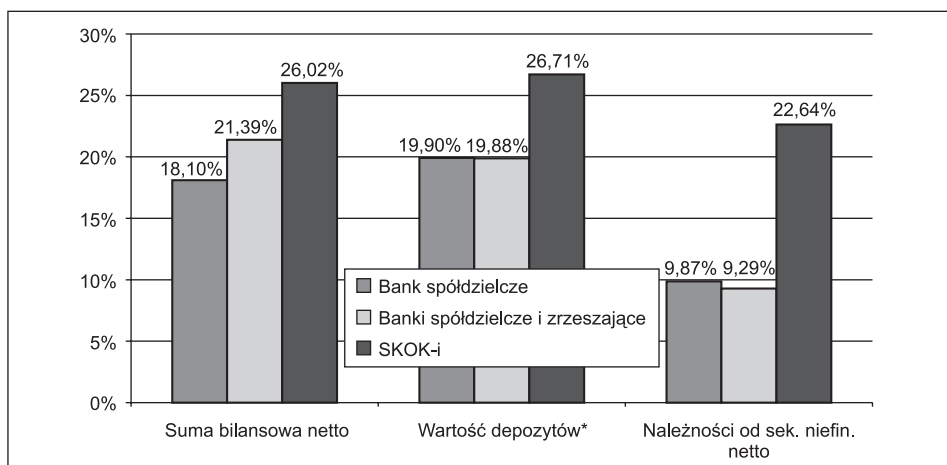
**Wykres 112. Relacja aktywów, depozytów i kredytów w SKOK-ach i w bankach spółdzielczych według stanu na 31.12.2005 r.**



Źródło: Dane NBP, [www.skok.pl](http://www.skok.pl); opracowanie własne.

W przypadku uwzględnienia banków zrzeszających, tempo wzrostu sumy bilansowej netto zwiększyło się o 3,29 p.p., ale nadal kształtowało się poniżej tempa wzrostu w SKOK-ach. Dla operacji z sek-

**Wykres 113. Tempo zmian wybranych wielkości bilansowych sektora spółdzielczego i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w porównaniu z 31.12.2004 r.**



Źródło: Dane NBP, [www.skok.pl](http://www.skok.pl); opracowanie własne.

\* Dla bs – depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych.

torem niefinansowym, przy uwzględnieniu banków zrzeszających tempo wzrostu było nieznacznie niższe niż tempo wzrostu samych banków spółdzielczych.

### V. PODSUMOWANIE

W 2005 r. **sektor bankowy** osiągnął bardzo dobre wyniki finansowe. Zyski brutto i netto wyniosły odpowiednio: 10 903 179 tys. zł (wzrost o 39,06%) i 9 092 254 tys. zł (wzrost o 28,48%). Nastąpił wzrost sumy bilansowej sektora o 8,59%, zwiększyła się liczba placówek i zatrudnienie.

Dynamikę wyższą niż suma bilansowa netto sektora bankowego wykazały papiery wartościowe (15,26%), należności od sektora finansowego (14,47%) i niefinansowego (9,42%), przy czym czynnikiem, który w największym stopniu wpłynął na przyrost aktywów sektora bankowego, były należności od sektora niefinansowego, w tym zwłaszcza od osób prywatnych. Do zwiększenia zadłużenia z jednej strony zachęcała szeroka oferta kredytów konsumpcyjnych oraz niskoprocentowanych mieszkaniowych kredytów walutowych, z drugiej zaś poprawa sytuacji finansowej klientów banków. W 2005 r. jakość należności ogółem poprawiła się o 2,64 p.p.

Istotnym źródłem finansowania przyrostu aktywów były depozyty. Odnotowany został wzrost depozytów ogółem o 11,71% (tj. o 43 686 533 tys. zł), w tym depozytów sektora niefinansowego i instytucji samorządowych o 8,88% (tj. o 28 018 817 tys. zł).

Na uzyskanie przez sektor bankowy bardzo dobrych wyników finansowych wpłynęło niższe o 788 113 tys. zł (o 33,14%) saldo tworzonych i rozwiązywanych rezerw. Wzrost wyniku działalności bankowej o 7,70% przyczynił się do poprawy wszystkich podstawowych wskaźników rentowności: aktywów, kapitału i obrotu. Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego o 13,49% związany z rozszerzeniem akcji kredytowej wpłynął na obniżenie się współczynnika wypłacalności z 15,46% w 2004 r. do 14,59%.

W 2005 r. **sytuacja ekonomiczno-finansowa w sektorze banków komercyjnych** poprawiła się, co było widoczne zwłaszcza w aspekcie efektywności działania, jakości należności i wypłacalności.

Banki komercyjne wykazały lepsze niż na koniec 2004 r. wskaźniki rentowności (brutto i netto), na wroście których zaważyły głównie dobre wyniki finansowe sektora banków komercyjnych (w odniesieniu do 2004 r. wynik brutto wzrósł o 41,70%, natomiast wynik netto o 29,99%).

Poprawę stwierdzono także w zakresie jakości należności – odnotowano dalsze obniżenie się należności zagrożonych wraz z równoczesnym dynamicznym wzrostem należności normalnych. Dzia-

łania te spowodowały poprawę wskaźnika jakości należności. Zmniejszyły się także obciążenia wyniku saldem rezerw.

Wypłacalność banków komercyjnych również oceniono pozytywnie mimo obniżenia się współczynnika wypłacalności (współczynnik w analizowanym okresie zmniejszył się o 0,98 p.p. do 14,58% na skutek zwiększenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego) – żaden z banków komercyjnych nie wykazał współczynnika poniżej 8%, a kwota funduszy własnych banków komercyjnych zwiększyła się o 6,10% do 42 579 601 tys. zł.

Depozyty sektora niefinansowego i instytucji samorządowych wyniosły na koniec 2005 r. 314 971 987 tys. zł i wzrosły w odniesieniu do końca 2004 r. o 7,98%.

W 2005 r. **sytuacja ekonomiczno-finansowa w sektorze banków spółdzielczych** była stabilna. Pogorszyła się rentowność, ale nadal można uznać ją za dobrą. Przyczyny spadku rentowności leżą w szybszym rozwoju działalności oraz szybszym wzroście kosztów działania niż wzrost wyniku działalności bankowej. Wzrost kosztów działania był związany głównie ze wzrostem zatrudnienia.

Poprawiła się natomiast jakość należności oraz ich struktura. W części jest to efekt spisowania należności zagrożonych w ciężar rezerwy celowej bez umorzenia.

W 2005 r. działania podjęte przez banki w celu wypełnienia wymogu II progu kapitałowego wpłynęły na poprawę wypłacalności. Jedynie w 6 bankach poziom funduszy własnych nie przekraczał 500 tys. euro. Pomimo tendencji spadkowej obserwowanej od kwietnia 2005 r., na koniec 2005 r. nadal 362 (61,56% populacji sektora) wykazywały stratę z lat ubiegłych, związaną przede wszystkim z wprowadzeniem metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Proces niwelowania skutków nowej metody wyceny powinien zostać zakończony w 2006 r. (w wyniku wzrostu funduszy własnych po podziale zysków wypracowanych w 2005 r.). Na koniec 2005 r. depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji samorządowych wynosiły 28 614 612 tys. zł i wzrosły w odniesieniu do 2004 r. o 19,90%.

*Opracował Zespół Analiz Systemowych  
Departamentu Analiz BFG w składzie:  
Tomasz Bugajny, Małgorzata Iwanicz-Drozdowska,  
Halina Polijaniuk, Anna Pszkit, Iwona Sowińska*